

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

ОПШТИНЕ БОР

ГОДИНА: X

БРОЈ: 3

19. ФЕБРУАР
2016. ГОДИНЕ

ЦЕНА : 80
ГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА:
4.000 ДИНАРА

8

На основу члана 79. и 92. Закона о буџетском систему ("Службени гласник РС", бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-испр, 108/13, 142/14, 68/15-др.закон и 103/15) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15-прчишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној дана 19. фебруара 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О АНГАЖОВАЊУ РЕВИЗОРА ЗА ОБАВЉАЊЕ ЕКСТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ ЗАВРШНОГ РАЧУНА БУЏЕТА ОПШТИНЕ БОР ЗА 2015. ГОДИНУ

Члан 1.

Општина Бор ангажује ревизора за обављање екстерне ревизије завршног рачуна буџета Општине Бор за 2015.годину.

Члан 2.

Завршни рачун буџета Општине Бор за 2015.годину, сагласно члану 1 ове Одлуке, садржаће извештај екстерне ревизије о финансијским извештајима из члана 79. Закона о буџетском систему ("Службени гласник РС", бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-испр, 108/13, 142/14, 68/15-др.закон и 103/15), у складу са чланом 92. овог закона.

Члан 3.

Одлуку о ангажовању ревизора за обављање екстерне ревизије завршног рачуна буџета за 2015. годину доставити Државној ревизорској институцији на сагласност.

Члан 4.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Бор".

Број: 400-61/2016-I
У Бору, 19. фебруара 2016.године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР

ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.

9

На основу члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15- прчишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној дана 19. фебруара 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

О НАКНАДАМА ОДБОРНИКА И ЧЛНОВА РАДНИХ ТЕЛА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ БОР

Члан 1.

Овом одлуком уређује се остваривање права на накнаду одборника и члнова радних тела Скупштине општине Бор, створених у обављању дужности одборника, односно члана радног тела Скупштине општине Бор.

Право на накнаду, по овој одлуци, остварују и представници грађана, који су чланови радних тела Скупштине општине (у даљем тексту: представници грађана).

Члан 2.

Лица из члана 1. ове одлуке имају право на накнаду за учешће у раду на седници Скупштине општине у висини од 4%, односно у висини од 2% за учешће у раду на седници радних тела од просечне месечне зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку Републичког органа надлежног за послове статистике.

Ако се у истом дану одржи више седница Скупштине општине, радних тела Скупштине општине или седница Скупштине општине и радног тела Скупштине општине, одборнику припада једна накнада за учешће у раду ових седница, која је за њега повољнија.

Накнада из става 1. овог члана исплаћује се одборницима, односно члану радног тела, ако су присуствовали седници од почетка до закључења седнице.

Члан 3.

Одборници и представници грађана који имају пребивалиште у насељеном месту ван седишта општине Бор, а на територији општине Бор за долазак на седницу и повратак са седнице имају права на накнаду трошкова превоза према члановима 4. и 5. ове одлуке.

Дневница за службени пут у земљи и иностранству припада одборнику, када по службеном задатку и на основу путног налога треба да обави одређени посао за потребе Скупштине општине у висини као и за запослене у Општинској управи општине Бор.

Путни налог за службени пут потписује председник Скупштине општине Бор.

Члан 4.

Висина накнаде трошкова превоза за долазак на седницу и повратак са седнице признаје се у висини цене карте у јавном саобраћају.

Износ трошкова из предходног става утврђује се на основу приложене путне карте.

Члан 5.

Ако одборници и представници грађана за долазак на седницу и повратак са седнице користе сопствено возило имају право на накнаду трошкова у висини 10% од цене литра погонског горива по прејеном километру.

Одлуку о употреби сопственог возила доноси председник Скупштине општине Бор.

Члан 6.

Исплату накнаде трошкова из члана 2. ове одлуке одмах по завршетку седнице врши надлежна служба за финансије на основу потврде о присуству на седници коју издаје надлежна служба за скупштинске послове.

Ако се седница не одржи, а лица из члана 1. ове одлуке се одазову на седницу, имају право само на накнаду трошкова превоза из члана 4. и 5. ове одлуке.

Члан 7.

Права на накнаду утврђену овом одлуком припадају одборницима од дана потврђивања до дана престанка мандата, а представницима грађана од дана избора до дана престанка функције.

Члан 8.

Одредбе чланова 4., 5., 6. и 7. ове одлуке сходно се примењују и на чланове Општинског већа.

Члан 9.

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о накнадама одборника Скупштине општине Бор ("Службени лист општина", 11/04 и "Службени лист општине Бор", 10/08, 10/09 и 6/11).

Члан 10.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Бор".

Број: 401-92/2016-I
У Бору, 19. фебруара 2016. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР

ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.

10

На основу члана 8. Закона о озакоњењу објекта ("Службени гласник РС", бр. 96/15) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15- пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној дана 19. фебруара 2016. године, донела је

О ДЛУКУ О ОДРЕЂИВАЊУ МАКСИМАЛНЕ СПРАТНОСТИ ОБЈЕКАТА КОЈИ СУ ПРЕДМЕТ ОЗАКОЊЕЊА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ БОР

Члан 1.

Овом одлуком одређује се максимална спратност објекта на територији општине Бор, који се налазе у поступку озакоњења објекта.

Члан 2.

Предмет озакоњења у смислу ове одлуке, може бити објекат изграђен у зонама кућа за одмор и сеоским зонама, односно атарима села до максималних спратности дефинисаних кроз правила уређења и грађења утврђеним у Просторном плану општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 2/14 и 3/14).

Предмет озакоњења у смислу ове одлуке, може бити објекат изграђен у зонама насељеног места Бор до максималних спратности дефинисаних кроз правила утврђена у Генералном урбанистичком плану општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 20/15 и 21/15) и осталим плановима низак реда.

Када важећим плансkim документом није одређена максимална спратност објекта за одређене урбанистичке зоне, целине или блокове, предмет озакоњења може бити објекат максималне спратности дефинисане Правилником о општим правилима за працелацију, регулацију и изградњу ("Службени гласник РС", бр. 22/15).

Члан 3.

Изузетно, максимална спратност објекта у поступку озакоњења може се повећати за једну надземну

етажу (спрата или поткровља) и једну подземну (подрум или сутерен), више него што је прописано у важећим просторним и урбанистичким плановима на територији општине Бор.

Члан 4.

За незаконито реконструисане, дограђене или надграђене заштићене објекте и назаконито изграђене објекте у зонама заштите културних добара, сагласност даје надлежни завод за заштиту споменика културе.

Члан 5.

Поступци издавања решења за легализацију објекта започети пре ступања на снагу ове одлуке, окончаће се применом одредаба ове одлуке.

Члан 6.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Бор“.

Број: 351-1230/2016-I
У Бору, 19. фебруара 2016. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР

ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.

11

На основу члана 59. став 1. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 129/07 и 83/14 и др. закон) и члана 43. став 1. тачка 37. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор" бр. 6/15-пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на предлог Општинског већа, на седници одржаној дана 19. фебруара 2016. године, донела је

О ДЛУКУ О ИЗМЕНИ ОДЛУКЕ О ОРГАНИЗАЦИЈИ ОПШТИНСКЕ УПРАВЕ ОПШТИНЕ БОР

Члан 1.

У Одлуци о организацији Општинске управе општине Бор ("Службени лист општине Бор", број 13/08, 14/08, 09/09, 21/10, 30/14 и 9/15), у члану 16. став 1. мења се и гласи:

„У Општинској управи се могу поставити три помоћника Председника општине за следеће области: праћење рада јавних предузећа, праћење рада месних заједница и информисање“.

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Бор".

Број: 020-1/2016-I
У Бору, 19. фебруара 2016. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР

ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.

12

На основу члана 3. став 1. тачка 24. и члана 7. став 1. тачка 1. Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС“, 124/12, 14/15 и 68/15) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15-пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној дана 19. фебруара 2016. године, донела је

ОДЛУКУ

**О ИЗМЕНАМА ОДЛУКЕ О ДОДЕЉИВАЊУ
ИСКЉУЧИВОГ ПРАВА ЈАВНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА
КОЈИМА ЈЕ ОСНИВАЧ ОПШТИНА БОР ЗА
ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ПРУЖАЊА УСЛУГА
НА КОЈЕ СЕ ЗАКОН О ЈАВНИМ НАБАВКАМА НЕ
ПРИМЕЊУЈЕ**

Члан 1.

У Одлуци о додељивању искључивог права јавним предузећима којима је оснивач општина Бор за обављање делатности пружања услуга на које се Закон о јавним набавкама не примењује („Службени лист општине Бор“, бр. 2/14 и 18/14), члан 1. мења се и гласи:

"Члан 1.

Додељује се ЈКП "3. октобар" Бор искључиво право на обављање делатности пружања следећих услуга:

- 1) зимско одржавање путева и улица у граду;
- 2) сакупљање отпада који није опасан из посуда за отпадке на јавним местима;
- 3) послови одржавања хигијене на јавним местима (чишћење и прање коловоза, тротоара, паркиралишта и других јавних површине);
- 4) уређење и одржавање паркова и зелених површина;
- 5) послови зоохигијенске службе и ветеринарске службе;
- 6) послови управљања прихватилиштем за псе и мачке луталице;
- 7) сахрањивање умрлих лица и уређење и одржавање гробала."

Члан 2.

Члан 3. мења се и гласи:

"Члан 3.

Овлашћује се начелник Општинске управе Бор да у име општине Бор закључи са јавним предузећем, коме је оснивач општина Бор, уговоре о пружању услуга из члана 1. ове одлуке."

Члан 3.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Бор".

**Број: 023-6/2016-I
У Бору, 19. фебруара 2016. године**

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР

**ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.**

13

На основу члана 48., 50. и 94. Закона о здравственој заштити ("Службени гласник РС", бр.107/05, 72/09-др.закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13-др.закон, 93/14, 96/15 и 106/15) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15-пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној 19. фебруара 2016. године, донела је

**ОДЛУКУ
О ДОПУНИ ОДЛУКЕ О ОСНИВАЊУ ДОМА
ЗДРАВЉА БОР**

Члан 1.

У Одлуци о оснивању Дома здравља Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 22/13), у члану 22. после става 2. додаје се став 3. који гласи:

"Директор може, посебном одлуком у оквиру својих овлашћења, овластити друго лице да предузима радње из његове надлежности, нарочито да може да заступа Дом здравља пред свим надлежним органима, у складу са законом."

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Бор".

Број: 022-20/2016-I

У Бору, 19. фебруара 2016. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР

**ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.**

14

На основу члана 28. Закона о јавним предузећима ("Службени гласник РС", бр. 119/12,16/13 - аутентично тумачење и 44/14 - др. закон) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15-пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној дана 19. фебруара 2016. године, донела је

**ОДЛУКУ
О СПРОВОЂЕЊУ ЈАВНОГ КОНКУРСА ЗА
ИМЕНОВАЊЕ ДИРЕКТОРА ЈАВНОГ
КОМУНАЛНОГ ПРЕДУЗЕЋА "ВОДОВОД" БОР**

Члан 1.

Расписује се јавни конкурс за именовање директора Јавног комуналног предузећа "Водовод" Бор, (у даљем тексту: Јавно комунално предузеће).

Текст јавног конкурса за именовање директора Јавно комуналног предузећа саставни је део ове одлуке.

Члан 2.

Конкурс у смислу ове одлуке чини скуп активности на припреми и објављивању огласа, прикупљању пријава и рангирању кандидата као и доношење одговарајућих правних аката у складу са Законом о јавним предузећима (у даљем тексту: закон).

Члан 3.

На конкурсу могу учествовати сва заинтересована лица која испуњавају услове конкурса.

Учесник на конкурсу је свако физичко лице које поднесе пријаву на конкурс.

Сви учесници, истовремено, добијају све информације везане за конкурс и прописују им се исти услови и рокови.

Члан 4.

Услови за учешће на конкурсу су минимални захтеви који се постављају учеснику.

Утврђени услови за учешће су објављени у огласу јавног конкурса и сматрају се саставним делом ове одлуке.

Услови за учешће на конкурсу не могу имати дискриминаторски карактер у било ком смислу.

Члан 5.

Комплетна документација и информације везане за конкурс су доступне јавности.

Члан 6.

Општи и посебни услови и критеријуми за именовање директора Јавно комуналног предузећа прописани су Законом о јавним предузећима ("Службени гласник РС", бр. 119/12, 116/13 - аутентично тумачење и 44/14 - др. закон) и Статутом Јавно комуналног предузећа.

Члан 7.

Рок за подношење пријава на конкурс је 15 дана од дана објављивања огласа о јавном конкурсу у "Службеном гласнику РС".

Оглас о јавном конкурсу за именовање директора објављиће се и у најмање једним дневним новинама које се дистрибуирају на целој територији Републике Србије, у року од осам дана од дана доношења ове одлуке, као и на интернет страницама општине Бор, с тим што се мора навести када је оглас о јавном конкурсу објављен у "Службеном гласнику Републике Србије".

Члан 8.

Поступак спровођења конкурса спровешће Комисија за именовање директора јавних и јавно комуналних предузећа чији је оснивач општина Бор (у даљем тексту: Комисија), коју образује Скупштина општине Бор.

Комисија је независна у својим одлукама и ставовима.

Члан 9.

По истеку рока за подношење пријава на јавни конкурс, Комисија је у обавези да евидентира и прегледа све приспеле пријаве и поднете доказе.

Комисија обавезно проверава: да ли су пријаве достављене у року који је одређен огласом о јавном конкурсу; да ли су пријаве разумљиве, односно да ли се из пријаве може јасно закључити да се ради о пријави на предметни јавни конкурс и да ли су уз пријаву достављени сви докази који су у јавном конкурсу тражени.

Неблаговремене, неразумљиве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази (непотпуне пријаве), Комисија ће одбацити закључком, против кога није допуштена посебна жалба.

Члан 10.

Након извршене провере у смислу члана 9. ове одлуке, Комисија саставља списак кандидата који испуњавају услове за именовање и међу њима спроводи изборни поступак.

У изборном поступку, оцењивањем стручне оспособљености, знања и вештина кандидата, утврђује резултат кандидата према мерилима прописаним за именовање директора, у складу са законом и овом одлуком.

Члан 11.

У изборном поступку, Комисија може извршити проверу стручне оспособљености, знања и вештина кандидата (у даљем тексту: стручност): писаном провером, усменом провером (разговором) или на други погодан начин.

Изборни поступак може да се спроведе у више делова, комбиновањем начина из става 1. овог члана, односно спровођењем једног начина, као самосталног начина провере стручности кандидата.

У случају писане, односно усмене провере стручности кандидата, Комисија благовремено, у писаном облику, обавештава кандидате о дану, месту и времену почетка писане, односно усмене провере, а најкасније пет дана пре дана одређеног за писану, односно усмену проверу стручности кандидата.

О начину провере стручности кандидата одлучује Комисија.

Члан 12.

Писана провера стручности кандидата врши се решавањем теста, који припрема Комисија.

Тест из става 1. овог члана, сачињава се тако што се формулишу питања на која се бира један или више понуђених одговара.

Питања која су саставни део теста из става 1. овог члана, односе се на познавање система локалне самоуправе и система јавних и јавно комуналних предузећа, као и проверу знања из опште културе.

Резултат теста се бројчано исказује, тако што кандидат за сваки тачан одговор на тесту добија по један бод, а на крају се сви бодови теста сабирају, што представља укупан број бодова који је кандидат освојио на тесту.

Члан 13.

Усмена провера стручности кандидата врши се разговором Комисије са кандидатима.

За усмену проверу, Комисија унапред припрема питања која ће бити постављена кандидатима. Свим кандидатима се постављају иста питања и по истом редоследу.

Комисија може у току разговора да постави додатна питања, уколико су потребна додатна објашњења.

Уколико се усмена провера утврди као самосталан начин провере, максималан број питања може бити 15, а уколико је у комбинацији са другим начинима провере максималан број питања је пет.

Приликом усмене провере, сваки члан Комисије, бодовима од 1 до 5, бодује сваког кандидата понаособ.

Након завршене провере утврђује се укупан број бодова који је добио сваки кандидат понаособ, тако што се прво саберу сви бодови чланова Комисије, које је освојио један кандидат, а затим се утврди просечна оцена, поделом добијеног збира са бројем чланова Комисије.

Члан 14.

Уколико се стручност кандидата утврђује комбинацијом више начина провере, коначна оцена кандидата представља збир појединачних оцена, које је освојио кандидат након сваке провере.

Члан 15.

Након спроведеног изборног поступка, Комисија саставља ранг листу свих кандидата који су бодовани у изборном поступку.

Ранг листа се саставља на основу укупног броја бодова који је освојио сваки кандидат.

На основу ранг листе из става 1. овог члана, Комисија саставља листу за именовање са највише три најбоље рангирана кандидата са бројчано исказаним и утврђеним резултатима према мерилима прописаним за именовање директора јавног предузећа и доставља је

Општинској управи општине Бор – Одељењу за привреду и друштвене делатности.

Истовремено, са достављањем листе из става 3. овог члана, Комисија доставља и записник о изборном поступку.

Члан 16.

У случају да два или више кандидата имају једнак број бодова, тако да није могуће одредити листу за именовање са три најбоља рангирана кандидата, Комисија ће одредити додатну усмену проверу кандидата са истим бројем бодова.

За додатну усмену проверу Комисија унапред припрема пет додатних питања која ће бити постављена кандидатима. Свим кандидатима се постављају иста питања и по истом редоследу. У погледу начина бодовања и утврђивања укупног резултата сваког кандидата у додатној усменој провери примењује се одредба члана 13. ове одлуке.

Уколико се и након додатне усмене провере не може саставити листа за именовање, Комисија ће извршити додатно бодовање кандидата са истим бројем бодова, тако што ће додатних пет бодова остварити кандидат који је обављао послове директора предузећа (без обзира на облик организовања и структуру капитала) дуже од три године; односно кандидат чије је предузеће, или он лично, за време његовог руковођења, добило неко од признања.

Члан 17.

Општинска управа општине Бор –Одељење за привреду и друштвене делатности, на основу листе за именовање и записника о изборном поступку, припрема предлог акта о именовању и доставља га Скупштини општине Бор.

Члан 18.

Скупштина општине Бор, након разматрања достављене листе и предлога акта, одлучује о именовању директора Јавно комуналног предузећа, доношењем решења о именовању предложеног кандидата или неког другог кандидата са листе кандидата.

Решење о именовању директора коначно је.

Члан 19.

Решење о именовању доставља се лицу које је именовано и објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије" и "Службеном листу општине Бор".

Решење из става 1. овог члана са образложењем обавезно се објављује на интернет страници општине Бор.

По примерак решења о именовању са образложењем доставља се и свим кандидатима који су учествовали у поступку јавног конкурса.

Члан 20.

Кандидату који је учествовао у изборном поступку, на његов захтев, Комисија је дужна да у року од два дана од дана пријема захтева омогући увид у документацију јавног конкурса, под надзором Комисије.

Члан 21.

Именовани кандидат дужан је да ступи на рад у року од осам дана од дана објављивања решења о именовању.

Члан 22.

Ако именовано лице не ступи на рад у року који му је одређен, Скупштина општине Бор може да именује неког другог кандидата са листе кандидата за именовање.

Ако нико од кандидата са листе за именовање не ступи на рад у року који му је одређен, или ако ни после спроведеног јавног конкурса Скупштина општине Бор не буде предложен кандидат за именовање због тога што је Комисија утврдила да ниједан кандидат који је учествовао у изборном поступку не испуњава услове за именовање или ако Скупштина општине Бор не именује предложеног кандидата или другог кандидата са листе, спроводи се нови јавни конкурс на начин и по поступку прописаним Законом о јавним предузећима.

Члан 23.

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном листу општине Бор".

Број: 023-7/2016-I

У Бору, 19. фебруара 2016. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР

**ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.**

15

На основу члана 28. Закона о јавним предузећима ("Службени гласник РС", бр. 119/12, 116/13 - аутентично тумачење и 44/14 - др. закон) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15-пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној дана 19. фебруара 2016. године, донела је

**ОДЛУКУ
О СПРОВОЂЕЊУ ЈАВНОГ КОНКУРСА ЗА
ИМЕНОВАЊЕ ДИРЕКТОРА ЈАВНОГ
КОМУНАЛНОГ ПРЕДУЗЕЋА "ТОПЛНА" БОР**

Члан 1.

Расписује се јавни конкурс за именовање директора Јавног комуналног предузећа "Топлана" Бор, (у даљем тексту: Јавно комунално предузеће).

Текст јавног конкурса за именовање директора Јавно комуналног предузећа саставни је део ове одлуке.

Члан 2.

Конкурс у смислу ове одлуке чини скуп активности на припреми и објављивању огласа, прикупљању пријава и рангирању кандидата као и доношење одговарајућих правних аката у складу са Законом о јавним предузећима (у даљем тексту: закон).

Члан 3.

На конкурсу могу учествовати сва заинтересована лица која испуњавају услове конкурса.

Учесник на конкурсу је свако физичко лице које поднесе пријаву на конкурс.

Сви учесници, истовремено, добијају све информације везане за конкурс и прописују им се исти услови и рокови.

Члан 4.

Услови за учешће на конкурсу су минимални захтеви који се постављају учеснику.

Утврђени услови за учешће су објављени у огласу јавног конкурса и сматрају се саставним делом ове одлуке.

Услови за учешће на конкурсу не могу имати дискриминаторски карактер у било ком смислу.

Члан 5.

Комплетна документација и информације везане за конкурс су доступне јавности.

Члан 6.

Општи и посебни услови и критеријуми за именовање директора Јавно комуналног предузећа прописани су Законом о јавним предузећима ("Службени гласник РС", бр. 119/12, 116/13 - аутентично тумачење и 44/14 - др. закон) и Статутом Јавно комуналног предузећа.

Члан 7.

Рок за подношење пријава на конкурс је 15 дана од дана објављивања огласа о јавном конкурсу у "Службеном гласнику РС".

Оглас о јавном конкурсу за именовање директора објавиће се и у најмање једним дневним

новинама које се дистрибуирају на целој територији Републике Србије, у року од осам дана од дана доношења ове одлуке, као и на интернет страници општине Бор, с тим што се мора навести када је оглас о јавном конкурсу објављен у "Службеном гласнику Републике Србије".

Члан 8.

Поступак спровођења конкурса спровешће Комисија за именовања директора јавних и јавно комуналних предузећа чији је оснивач општина Бор (у даљем тексту: Комисија), коју образује Скупштина општине Бор.

Комисија је независна у својим одлукама и ставовима.

Члан 9.

По истеку рока за подношење пријава на јавни конкурс, Комисија је у обавези да евидентира и прегледа све приспеле пријаве и поднете доказе.

Комисија обавезно проверава: да ли су пријаве достављене у року који је одређен огласом о јавном конкурсу; да ли су пријаве разумљиве, односно да ли се из пријаве може јасно закључити да се ради о пријави на предметни јавни конкурс и да ли су уз пријаву достављени сви докази који су у јавном конкурсу тражени.

Неблаговремене, неразумљиве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази (непотпуне пријаве), Комисија ће одбацити закључком, против кога није допуштена посебна жалба.

Члан 10.

Након извршене провере у смислу члана 9. ове одлуке, Комисија саставља списак кандидата који испуњавају услове за именовање и међу њима спроводи изборни поступак.

У изборном поступку се, оцењивањем стручне оспособљености, знања и вештина кандидата, утврђује резултат кандидата према мерилма прописаним за именовање директора, у складу са законом и овом одлуком.

Члан 11.

У изборном поступку, Комисија може извршити проверу стручне оспособљености, знања и вештина кандидата (у даљем тексту: стручност): писаном провером, усменом провером (разговором) или на други погодан начин.

Изборни поступак може да се спроведе у више делова, комбиновањем начина из става 1. овог члана, односно спровођењем једног начина, као самосталног начина провере стручности кандидата.

У случају писане, односно усмене провере стручности кандидата, Комисија благовремено, у писаном облику, обавештава кандидате о дану, месту и времену почетка писане, односно усмене провере, а најкасније пет дана пре дана одређеног за писану, односно усмену проверу стручности кандидата.

О начину провере стручности кандидата одлучује Комисија.

Члан 12.

Писана провера стручности кандидата врши се решавањем теста, који припрема Комисија.

Тест из става 1. овог члана, сачињава се тако што се формулишу питања на која се бира један или више понуђених одговора.

Питања која су саставни део теста из става 1. овог члана, односе се на познавање система локалне самоуправе и система јавних и јавно комуналних предузећа, као и проверу знања из опште културе.

Резултат теста се бројчано исказује, тако што кандидат за сваки тачан одговор на тесту добија по један бод, а на крају се сви бодови теста сабирају, што

представља укупан број бодова који је кандидат освојио на тесту.

Члан 13.

Усмена провера стручности кандидата врши се разговором Комисије са кандидатима.

За усмену проверу, Комисија унапред припрема питања која ће бити постављена кандидатима. Свим кандидатима се постављају иста питања и по истом редоследу.

Комисија може у току разговора да постави додатна питања, уколико су потребна додатна објашњења.

Уколико се усмена провера утврди као самосталан начин провере, максималан број питања може бити 15, а уколико је у комбинацији са другим начинима провере максималан број питања је пет.

Приликом усмене провере, сваки члан Комисије, бодовима од 1 до 5, бодује сваког кандидата понаособ.

Након завршене провере утврђује се укупан број бодова који је добио сваки кандидат понаособ, тако што се прво саберу сви бодови чланова Комисије, које је освојио један кандидат, а затим се утврди просечна оцена, поделом добијеног збира са бројем чланова Комисије.

Члан 14.

Уколико се стручност кандидата утврђује комбинацијом више начина провере, коначна оцена кандидата представља збир појединачних оцена, које је освојио кандидат након сваке провере.

Члан 15.

Након спроведеног изборног поступка, Комисија саставља ранг листу свих кандидата који су бодовани у изборном поступку.

Ранг листа се саставља на основу укупног броја бодова који је освојио сваки кандидат.

На основу ранг листе из става 1. овог члана, Комисија саставља листу за именовање са највише три најбоље рангирана кандидата са бројчано исказаним и утврђеним резултатима према мерилма прописаним за именовање директора јавног предузећа и доставља је

Општинској управи општине Бор – Одељењу за привреду и друштвене делатности.

Истовремено, са достављањем листе из става 3. овог члана, Комисија доставља и записник о изборном поступку.

Члан 16.

У случају да два или више кандидата имају једнак број бодова, тако да није могуће одредити листу за именовање са три најбоља рангирана кандидата, Комисија ће одредити додатну усмену проверу кандидата са истим бројем бодова.

За додатну усмену проверу Комисија унапред припрема пет додатних питања која ће бити постављена кандидатима. Свим кандидатима се постављају иста питања и по истом редоследу. У погледу начина бодовања и утврђивања укупног резултата сваког кандидата у додатној усменој провери примењује се одредба члана 13. ове одлуке.

Уколико се и након додатне усмене провере не може саставити листа за именовање, Комисија ће извршити додатно бодовање кандидата са истим бројем бодова, тако што ће додатних пет бодова остварити кандидат који је обављао послове директора предузећа (без обзира на облик организовања и структуру капитала) дуже од три године; односно кандидат чије је предузеће, или он лично, за време његовог руковођења, добило неко од признања.

Члан 17.

Општинска управа општине Бор – Одељење за привреду и друштвене делатности, на основу листе за именовање и записника о изборном поступку, припрема

предлог акта о именовању и доставља га Скупштини општине Бор.

Члан 18.

Скупштина општине Бор, након разматрања достављене листе и предлога акта, одлучује о именовању директора Јавно комуналног предузећа, доношењем решења о именовању предложеног кандидата или неког другог кандидата са листе кандидата.

Решење о именовању директора коначно је.

Члан 19.

Решење о именовању доставља се лицу које је именовано и објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије" и "Службеном листу општине Бор".

Решење из става 1. овог члана са образложењем обавезно се објављује на интернет страници општине Бор.

По примерак решења о именовању са образложењем доставља се и свим кандидатима који су учествовали у поступку јавног конкурса.

Члан 20.

Кандидату који је учествовао у изборном поступку, на његов захтев, комисија је дужна да у року од два дана од дана пријема захтева омогући увид у документацију јавног конкурса, под надзором Комисије.

Члан 21.

Именовани кандидат дужан је да ступи на рад у року од осам дана од дана објављивања решења о именовању.

Члан 22.

Ако именовано лице не ступи на рад у року који му је одређен, Скупштина општине Бор може да именује неког другог кандидата са листе кандидата за именовање.

Ако нико од кандидата са листе за именовање не ступи на рад у року који му је одређен, или ако ни после спроведеног јавног конкурса Скупштини општине Бор не буде предложен кандидат за именовање због тога што је Комисија утврдила да ниједан кандидат који је учествовао у изборном поступку не испуњава услове за именовање или ако Скупштина општине Бор не именује предложеног кандидата или другог кандидата са листе, спроводи се нови јавни конкурс на начин и по поступку прописаним Законом о јавним предузећима.

Члан 23.

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном листу општине Бор".

**Број: 023-8/2016-I
У Бору, 19. фебруара 2016. године**

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР

**ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.**

16

На основу члана 28. Закона о јавним предузећима ("Службени гласник РС", бр. 119/12, 116/13 - аутентично тумачење и 44/14 - др. закон) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. бр. 6/15-пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној дана 19. фебруара 2016. године, донела је

ОДЛУКА О СПРОВОЂЕЊУ ЈАВНОГ КОНКУРСА ЗА ИМЕНОВАЊЕ ДИРЕКТОРА ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА ЗА СТАМБЕНЕ УСЛУГЕ "БОР" БОР

Члан 1.

Расписује се јавни конкурс за именовање Директора Јавног предузећа за стамбене услуге "Бор" Бор, (у даљем тексту: Јавно предузеће).

Текст јавног конкурса за именовање директора Јавног предузећа саставни је део ове одлуке.

Члан 2.

Конкурс у смислу ове одлуке чини скуп активности на припреми и објављивању огласа, прикупљању пријава и рангирању кандидата као и доношење одговарајућих правних аката у складу са Законом о јавним предузећима (у даљем тексту: закон).

Члан 3.

На конкурсу могу учествовати сва заинтересована лица која испуњавају услове конкурса.

Учесник на конкурсу је свако физичко лице које поднесе пријаву на конкурс.

Сви учесници, истовремено, добијају све информације везане за конкурс и прописују им се исти услови и рокови.

Члан 4.

Услови за учешће на конкурсу су минимални захтеви који се постављају учеснику.

Утврђени услови за учешће су објављени у огласу јавног конкурса и сматрају се саставним делом ове одлуке.

Услови за учешће на конкурсу не могу имати дискриминаторски карактер у било ком смислу.

Члан 5.

Комплетна документација и информације везане за конкурс су доступне јавности.

Члан 6.

Општи и посебни услови и критеријуми за именовање директора Јавног предузећа прописани су Законом о јавним предузећима ("Службени гласник РС", бр. 119/12, 116/13 - аутентично тумачење и 44/14 - др. закон) и Статутом Јавног предузећа.

Члан 7.

Рок за подношење пријава на конкурс је 15 дана од дана објављивања огласа о јавном конкурсу у "Службеном гласнику РС".

Оглас о јавном конкурсу за именовање директора објављује се и у најмање једним дневним новинама које се дистрибуирају на целој територији Републике Србије, у року од осам дана од дана доношења ове одлуке, као и на интернет страници општине Бор с тим што се мора навести када је оглас о јавном конкурсу објављен у "Службеном гласнику Републике Србије".

Члан 8.

Поступак спровођења конкурса спровешће Комисија за именовања директора јавних и јавно комуналних предузећа чији је оснивач општина Бор (у даљем тексту: Комисија), коју образује Скупштина општине Бор.

Комисија је независна у својим одлукама и ставовима.

Члан 9.

По истеку рока за подношење пријава на јавни конкурс, Комисија је у обавези да евидентира и прегледа све приспеле пријаве и поднете доказе.

Комисија обавезно проверава: да ли су пријаве достављене у року који је одређен огласом о јавном конкурсу; да ли су пријаве разумљиве, односно да ли се из пријаве може јасно закључити да се ради о пријави на предметни јавни конкурс и да ли су уз пријаву достављени сви докази који су у јавном конкурсу тражени.

Неблаговремене, неразумљиве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази (непотпуне пријаве), Комисија ће одбацити закључком, против кога није допуштена посебна жалба.

Члан 10.

Након извршene провере у смислу члана 9. ове одлуке, Комисија саставља списак кандидата који испуњавају услове за именовање и међу њима спроводи изборни поступак.

У изборном поступку се, оцењивањем стручне оспособљености, знања и вештина кандидата, утврђује резултат кандидата према мерилима прописаним за именовање директора, у складу са законом и овом одлуком.

Члан 11.

У изборном поступку, Комисија може извршити проверу стручне оспособљености, знања и вештина кандидата (у даљем тексту: стручност): писаном провером, усменом провером (разговором) или на други погодан начин.

Изборни поступак може да се спроведе у више делова, комбиновањем начина из става 1. овог члана, односно спровођењем једног начина, као самосталног начина провере стручности кандидата.

У случају писане, односно усмене провере стручности кандидата, Комисија благовремено, у писаном облику, обавештава кандидате о дану, месту и времену почетка писане, односно усмене провере, а најкасније пет дана пре дана одређеног за писану, односно усмену проверу стручности кандидата.

О начину провере стручности кандидата одлучује Комисија.

Члан 12.

Писана провера стручности кандидата врши се решавањем теста, који припрема Комисија.

Тест из става 1. овог члана, сачињава се тако што се формулишу питања на која се бира један или више понуђених одговара.

Питања која су саставни део теста из става 1. овог члана, односно се на познавање система локалне самоуправе и система јавних и јавно комуналних предузећа, као и проверу знања из опште културе.

Резултат теста се бројчано исказује, тако што кандидат за сваки тачан одговор на тесту добија по један бод, а на крају се сви бодови теста сабирају, што представља укупан број бодова који је кандидат освојио на тесту.

Члан 13.

Усмена провера стручности кандидата врши се разговором Комисије са кандидатима.

За усмену проверу, Комисија унапред припрема питања која ће бити постављена кандидатима. Свим кандидатима се постављају иста питања и по истом редоследу.

Комисија може у току разговора да постави додатна питања, уколико су потребна додатна објашњења.

Уколико се усмена провера утврди као самосталан начин провере, максималан број питања

може бити 15, а уколико је у комбинацији са другим начинима провере максималан број питања је пет.

Приликом усмене провере, сваки члан Комисије, бодовима од 1 до 5, бодује сваког кандидата понаособ.

Након завршене провере утврђује се укупан број бодова који је добио сваки кандидат понаособ, тако што се прво саберу сви бодови чланова Комисије, које је освојио један кандидат, а затим се утврди просечна оцена, поделом добијеног збира са бројем чланова Комисије.

Члан 14.

Уколико се стручност кандидата утврђује комбинацијом више начина провере, коначна оцена кандидата представља збир појединачних оцена, које је освојио кандидат након сваке провере.

Члан 15.

Након спроведеног изборног поступка, Комисија саставља ранг листу свих кандидата који су бодовани у изборном поступку.

Ранг листа се саставља на основу укупног броја бодова који је освојио сваки кандидат.

На основу ранг листе из става 1. овог члана, Комисија саставља листу за именовање са највише три најбоље рангирана кандидата са бројчано исказаним и утврђеним резултатима према мерилима прописаним за именовање директора јавног предузећа и доставља је

Општинској управи општине Бор – Одељењу за привреду и друштвене делатности.

Истовремено, са достављањем листе из става 3. овог члана, Комисија доставља и записник о изборном поступку.

Члан 16.

У случају да два или више кандидата имају једнак број бодова, тако да није могуће одредити листу за именовање са три најбоља рангирана кандидата, Комисија ће одредити додатну усмену проверу кандидата са истим бројем бодова.

За додатну усмену проверу Комисија унапред припрема пет додатних питања која ће бити постављена кандидатима. Свим кандидатима се постављају иста питања и по истом редоследу. У погледу начина бодовања и утврђивања укупног резултата сваког кандидата у додатној усменој провери примењује се одредба члана 13. ове одлуке.

Уколико се и након додатне усмене провере не може саставити листа за именовање, Комисија ће извршити додатно бодовање кандидата са истим бројем бодова, тако што ће додатним пет бодова остварити кандидат који је обављао послове директора предузећа (без обзира на облик организовања и структуру капитала) дуже од три године; односно кандидат чије је предузеће, или он лично, за време његовог руковођења, добило неко од признања.

Члан 17.

Општинска управа општине Бор – Одељење за привреду и друштвене делатности, на основу листе за именовање и записника о изборном поступку, припрема предлог акта о именовању и доставља га Скупштини општине Бор.

Члан 18.

Скупштина општине Бор, након разматрања достављене листе и предлога акта, одлучује о именовању директора Јавног предузећа, доношењем решења о именовању предложеног кандидата или неког другог кандидата са листе кандидата.

Решење о именовању директора коначно је.

Члан 19.

Решење о именовању доставља се лицу које је именовано и објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије" и "Службеном листу општине Бор".

Решење из става 1. овог члана са образложењем обавезно се објављује на интернет страници општине Бор.

По примерак решења о именовању са образложењем доставља се и свим кандидатима који су учествовали у поступку јавног конкурса.

Члан 20.

Кандидату који је учествовао у изборном поступку, на његов захтев, Комисија је дужна да у року од два дана од дана пријема захтева омогући увид у документацију јавног конкурса, под надзором Комисије.

Члан 21.

Именовани кандидат дужан је да ступи на рад у року од осам дана од дана објављивања решења о именовању.

Члан 22.

Ако именовано лице не ступи на рад у року који му је одређен, Скупштина општине Бор може да именује неког другог кандидата са листе кандидата за именовање.

Ако нико од кандидата са листе за именовање не ступи на рад у року који му је одређен, или ако ни после спроведеног јавног конкурса Скупштини општине Бор не буде предложен кандидат за именовање због тога што је Комисија утврдила да ниједан кандидат који је учествовао у изборном поступку не испуњава услове за именовање или ако Скупштина општине Бор не именује предложеног кандидата или другог кандидата са листе, спроводи се нови јавни конкурс на начин и по поступку прописаним Законом о јавним предузећима.

Члан 16.

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном листу општине Бор".

**Број: 022-21/2016- I
У Бору, 19. фебруара 2016. године**

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР

**ПРЕДСЕДНИК,
Видаје Адамовић, с.р.**

17

На основу члана 28. Закона о јавним предузећима ("Службени гласник РС", бр. 119/12, 116/13 - аутентично тумачење и 44/14 - др. закон) и члана 43. Статута општине Бор ("Сл. лист општине Бор", бр. 6/15- пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној дана 19. фебруара 2016. године, донела је

**ОДЛУКУ
О СПРОВОЂЕЊУ ЈАВНОГ КОНКУРСА ЗА
ИМЕНОВАЊЕ ДИРЕКТОРА ЈАВНОГ
ПРЕДУЗЕЋА "ЗООЛОШКИ ВРТ" БОР**

Члан 1.

Расписује се јавни конкурс за именовање директора Јавног предузећа "Зоолошки врт" Бор, (у даљем тексту: Јавно предузеће).

Текст јавног конкурса за именовање директора Јавног предузећа саставни је део ове одлуке.

Члан 2.

Конкурс у смислу ове одлуке чини скуп активности на припреми и објављивању огласа, прикупљању пријава и рангирању кандидата као и доношење одговарајућих

правних аката у складу са Законом о јавним предузећима (у даљем тексту: закон).

Члан 3.

На конкурсу могу учествовати сва заинтересована лица која испуњавају услове конкурса.

Учесници на конкурсу је свако физичко лице које поднесе пријаву на конкурс.

Сви учесници, истовремено, добијају све информације везане за конкурс и прописују им се исти услови и рокови.

Члан 4.

Услови за учешће на конкурсу су минимални захтеви који се постављају учеснику.

Утврђени услови за учешће су објављени у огласу јавног конкурса и сматрају се саставним делом ове одлуке.

Услови за учешће на конкурсу не могу имати дискриминаторски карактер у било ком смислу.

Члан 5.

Комплетна документација и информације везане за конкурс су доступне јавности.

Члан 6.

Општи и посебни услови и критеријуми за именовање директора Јавног предузећа прописани су Законом о јавним предузећима ("Службени гласник РС", бр. 119/12, 116/13 - аутентично тумачење и 44/14 - др. закон) и Статутом Јавног предузећа.

Члан 7.

Рок за подношење пријава на конкурс је 15 дана од дана објављивања огласа о јавном конкурсу у "Службеном гласнику РС".

Оглас о јавном конкурсу за именовање директора објавиће се и у најмање једним дневним новинама које се дистрибуирају на целој територији Републике Србије, у року од осам дана од дана доношења ове одлуке, као и на интернет страницама општине Бор, с тим што се мора навести када је оглас о јавном конкурсу објављен у "Службеном гласнику Републике Србије".

Члан 8.

Поступак спровођења конкурса спровешће Комисија за именовање директора јавних и јавно комуналних предузећа чији је оснивач општина Бор (у даљем тексту: Комисија), коју образује Скупштина општине Бор.

Комисија је независна у својим одлукама и ставовима.

Члан 9.

По истеку рока за подношење пријава на јавни конкурс, Комисија је у обавези да евидентира и прегледа све приспеле пријаве и поднете доказе.

Комисија обавезно проверава: да ли су пријаве достављене у року који је одређен огласом о јавном конкурсу; да ли су пријаве разумљиве, односно да ли се из пријаве може јасно закључити да се ради о пријави на предметни јавни конкурс и да ли су уз пријаву достављени сви докази који су у јавном конкурсу тражени.

Неблаговремене, неразумљиве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази (непотпуне пријаве), Комисија ће одбацити закључком, против кога није допуштена посебна жалба.

Члан 10.

Након извршене провере у смислу члана 9. ове одлуке, Комисија саставља списак кандидата који испуњавају услове за именовање и међу њима спроводи изборни поступак.

У изборном поступку се, оцењивањем стручне способљености, знања и вештина кандидата, утврђује

резултат кандидата према мерилима прописаним за именовање директора, у складу са законом и овом одлуком.

Члан 11.

У изборном поступку, Комисија може извршити проверу стручне оспособљености, знања и вештина кандидата (у даљем тексту: стручност): писаном провером, усменом провером (разговором) или на други погодан начин.

Изборни поступак може да се спроведе у више делова, комбиновањем начина из става 1. овог члана, односно спровођењем једног начина, као самосталног начина провере стручности кандидата.

У случају писане, односно усмене провере стручности кандидата, Комисија благовремено, у писаном облику, обавештава кандидате о дану, месту и времену почетка писане, односно усмене провере, а најкасније пет дана пре дана одређеног за писану, односно усмену проверу стручности кандидата.

О начину провере стручности кандидата одлучује Комисија.

Члан 12.

Писана провера стручности кандидата врши се решавањем теста, који припрема Комисија.

Тест из става 1. овог члана, сачињава се тако што се формулишу питања на која се бира један или више понуђених одговара.

Питања која су саставни део теста из става 1. овог члана, односно се на познавање система локалне самоуправе и система јавних и јавно комуналних предузећа, као и проверу знања из опште културе.

Резултат теста се бројчано исказује, тако што кандидат за сваки тачан одговор на тесту добија по један бод, а на крају се сви бодови теста сабирају, што представља укупан број бодова који је кандидат освојио на тесту.

Члан 13.

Усмена провера стручности кандидата врши се разговором Комисије са кандидатима.

За усмену проверу, Комисија унапред припрема питања која ће бити постављена кандидатима. Свим кандидатима се постављају иста питања и по истом редоследу.

Комисија може у току разговора да постави додатна питања, уколико су потребна додатна објашњења.

Уколико се усмена провера утврди као самосталан начин провере, максималан број питања може бити 15, а уколико је у комбинацији са другим начинима провере максималан број питања је пет.

Приликом усмене провере, сваки члан Комисије, бодовима од 1 до 5, бодује сваког кандидата понаособ.

Након завршене провере утврђује се укупан број бодова који је добио сваки кандидат понаособ, тако што се прво саберу сви бодови чланова Комисије, које је освојио један кандидат, а затим се утврди просечна оцена, поделом добијеног збира са бројем чланова Комисије.

Члан 14.

Уколико се стручност кандидата утврђује комбинацијом више начина провере, коначна оцена кандидата представља збир појединачних оцена, које је освојио кандидат након сваке провере.

Члан 15.

Након спроведеног изборног поступка, Комисија саставља ранг листу свих кандидата који су бодовани у изборном поступку.

Ранг листа се саставља на основу укупног броја бодова који је освојио сваки кандидат.

На основу ранг листе из става 1. овог члана, Комисија саставља листу за именовање са највише три

најбоље рангирана кандидата са бројчано исказаним и утврђеним резултатима према мерилима прописаним за именовање директора јавног предузећа и доставља је

Општинској управи општине Бор – Одељењу за привреду и друштвене делатности.

Истовремено, са достављањем листе из става 3. овог члана, Комисија доставља и записник о изборном поступку.

Члан 16.

У случају да два или више кандидата имају једнак број бодова, тако да није могуће одредити листу за именовање са три најбоља рангирана кандидата, Комисија ће одредити додатну усмену проверу кандидата са истим бројем бодова.

За додатну усмену проверу Комисија унапред припрема пет додатних питања која ће бити постављена кандидатима. Свим кандидатима се постављају иста питања и по истом редоследу. У погледу начина бодовања и утврђивања укупног резултата сваког кандидата у додатној усменој провери примењује се одредба члана 13. ове одлуке.

Уколико се и након додатне усмене провере не може саставити листа за именовање, Комисија ће извршити додатно бодовање кандидата са истим бројем бодова, тако што ће додатних пет бодова остварити кандидат који је обављао послове директора предузећа (без обзира на облик организовања и структуру капитала) дуже од три године; односно кандидат чије је предузеће, или он лично, за време његовог руковођења, добило неко од признања.

Члан 17.

Општинска управа општине Бор – Одељење за привреду и друштвене делатности, на основу листе за именовање и записника о изборном поступку, припрема предлог акта о именовању и доставља га Скупштини општине Бор.

Члан 18.

Скупштина општине Бор, након разматрања достављене листе и предлога акта, одлучује о именовању директора Јавног предузећа, доношењем решења о именовању предложеног кандидата или неког другог кандидата са листе кандидата.

Решење о именовању директора коначно је.

Члан 19.

Решење о именовању доставља се лицу које је именовано и објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије" и "Службеном листу општине Бор".

Решење из става 1. овог члана са образложењем обавезно се објављује на интернет страници општине Бор.

По примерак решења о именовању са образложењем доставља се и свим кандидатима који су учествовали у поступку јавног конкурса.

Члан 20.

Кандидату који је учествовао у изборном поступку, на његов захтев, Комисија је дужна да у року од два дана од дана пријема захтева омогући увид у документацију јавног конкурса, под надзором Комисије.

Члан 21.

Именовани кандидат дужан је да ступи на рад у року од осам дана од дана објављивања решења о именовању.

Члан 22.

Ако именовано лице не ступи на рад у року који му је одређен, Скупштина општине Бор може да именује неког другог кандидата са листе кандидата за именовање.

Ако нико од кандидата са листе за именовање не ступи на рад у року који му је одређен, или ако ни после спроведеног јавног конкурса Скупштини општине

Бор не буде предложен кандидат за именовање због тога што је Комисија утврдила да ниједан кандидат који је учествовао у изборном поступку не испуњава услове за именовање или ако Скупштина општине Бор не именује предложеног кандидата или другог кандидата са листе, спроводи се нови јавни конкурс на начин и по поступку прописаним Законом о јавним предузећима.

Члан 23.

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном листу општине Бор".

**Број: 022-22/2016-I
У Бору, 19. фебруара 2016. године**

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР

**ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.**

18

На основу члана 32. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 129/07 и 83/14-др. закон) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15 – пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној дана 19. фебруара 2016. године, донела је

ОДЛУКА

О УСВАЈАЊУ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА ОПШТИНЕ БОР ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ

I

Усваја се Програм развоја спорта општине Бор за период 2015-2018. године, који је одштампан уз ову одлуку и чини њен саставни део.

II

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Бор".

**Број: 66-3/2016-I
У Бору, 19. фебруара 2016. године**

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР

**ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.**

ПРОГРАМ РАЗВОЈА СПОРТА ОПШТИНУ БОР ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ

Уводна реч Председника општине Бор

Задатак локалне самоуправе је да обезбеди услове за бављење спортом свим становницима општине Бор. Програм развоја спорта обухвата стратешке циљеве и мере које би се требале предузети у будућности за квалитетнији и ефикаснији рад пре свега са младим спортстима али и старијим категоријама који иза себе већ имају запажен резултат.

Од велике важности је да се средства за спорт предвиђена буџетом наменски троше и усмеравају на стручни рад са спортстима и обезбеђивање адекватних услова за бављење спортом. Велики корак у борском спорту направљен је формирањем Савеза спортова општине Бор који окупља стручне људе са дугогодишњим искуством који могу пренети на млађе генерације и који ће својим идејама и знањем допринети да се успех подстакне на прави начин и да се евентуални недостаци надоместе у што краћем року на начин на који мисле да је најбољи.

Подршка локалне самоуправе спорту, битан је фактор који директно утиче на квалитет начина живота о коме бисмо сви заједно требали да водимо рачуна. Приоритет општине Бор је масовност, школски спорт, спорт особа са инвалидитетом, спорт за све и спорт жена. У зависности од могућности и средстава у буџету општине Бор средства се усмеравају и на врхунски спорт с тим што се без помоћи људи који препознају значај спорта за локалну заједницу не би могло.

Програм развоја спорта дефинисао је јасне циљеве и дао конкретне смернице стручњацима у спорту, сходно томе, а у сарадњи са Савезом спортова општине Бор, треба очекивати резултате на које ћемо бити поносни и који ће подстаки и друге да буду још болње.

С поштовањем,

Председник општине Бор
Живорад Петровић

Уводна реч члана Општинског већа задуженог за омладину и спорт у општини Бор

Бор, као општина у источној Србији, одувек је била позната по рударству и металургији али и спорту. Општина Бор може се похвалити врхунским резултатима наших спортиста. Овај документ требао би да постави јасне циљеве и конкретне задатке свима који су активно укључени пре свега у раду са децом у спорту, а потом и онима који се такмиче или рекреативно баве спортом. Кроз анализу и кооперацију са спортстима, професорима физичке културе и дугогодишњим стручњацима дошло се до неких идеја и закључака о приоритетима и недостацима у борском спорту.

Општина Бор тренутно суфинансира више од 60 клубова и организација. Недостатака у спорту има доста. Почев од нестручних кадрова који раде са децом, великог броја клубова и организација које суфинансирамо па се и трошкови повећавају због лоших међусобних односа председника клубова у истој грани спорта, теретане и игралишта који захтевају улагања па све до финансијске помоћи и стипендија које нажалост, још увек, нисмо обезбедили.

Можемо рећи да је финансирање спорта реципрочно резултатима, међутим, треба створити услове да се спортом баве и они који не желе да се такмиче већ да кроз рекреацију и кроз физичке активности помогну себи и другима да квалитетно проведу време а све то зарад бољег и здравијег начина живота.

Општина Бор може се похвалити установом Спортски центар „Бор“, објектом који је храм спорта у Бору и центар свих спортских дешавања. Сам комплекс обезбеђује услове за више грана спорта с обзиром да у свом саставу има балон халу, салу за баскет и одбојку, кошарку и велику халу за кошарку, фудбал и рукомет, отворене и затворене базене, теретане, салу за бокс, цудо, ресторан за исхрану спортиста али и других гостију, атлетску стазу, фудбалски терен, теретану на отвореном као и игралишта за кошарку, рукомет итд. Једном речју потенцијал објекта је велики али би требало порадити на обезбеђивању услова пливачима, триатлонцима и ватерполистима како би имали несметан тренинг током целе године. Што се тиче осталих игралишта и вежбалишта на отвореном, треба порадити на реконструкцији и санацији игралишта и вежбалишта у граду али и селима којих у општини Бор има чак 12.

Развој спорта могућ је само уколико се пре свега обезбеде квалитетни услови за рад од стране

локалне самоуправе на чиму ће се до 2018. године интензивно радити, али и уколико буде више донација и спонзорства како би спортисти могли да се активније укључе у процесе такмичења. Такође треба порадити на усавршавању стручњака јер је веомабитно, по мени, да са најмлађим узрастом ради педагози који ће им своју визију и мисију пренети на прави начин. Има и оних који нису успешни или желе да се баве спортом и због тога се требају обнављати и санирати игралишта и теретане на отвореном. Треба напоменути и да има и успешних спортиста који репрезентују себе и град али и квалитетних сенирских екипа којима би се требали обезбедити боли услови и већа финансијска средства која би се требала обезбеђивати и преко спонзора, донатора и свих оних који препознају значај спорта.

Где има воље, има и начина и сходно томе на локалној самоуправи је да се потруди да својим грађанима и мештанима села омогући адекватне услове за бављење спортом без обзира на резултате. За мене је највећи резултат број деце и грађана који се активно баве спортом и физичким активностима.

Захваљујем се свима који су допринели при изради овог изузетно битног документа а највише Савезу спортова општине Бор који ће, врло ускоро, постати квалитетна организација састављена од еминентних стручњака са практичним идејама за боље сутра у борском спорту.

Срдачан поздрав

Члан општинског већа задужен за омладину и спорт
Марко Николовски

1. УВОД

ОСНОВНИ ПРАВЦИ ПРОГРАМА РАЗВОЈА СПОРТА У ОПШТИНИ БОР

1.1 Основни правци програма развоја спорта у Бору

Програм развоја у општини Бор у оквиру Акционог плана за спровођење истог планираће мере и активности како би општина Бор:

- Обезбедила да сви грађани имају могућности да се баве спортом, кроз пружање одговарајућих услова и програма свих врста и обезбеђење одговарајућег стручног кадра;
- Осигурао темеље система спорта: спорт у школама и сви видови укључења деце у спорске активности;
- Обезбедио планирање, изградњу и реконструкцију потребних спорских објеката;
- Подржи и подстакне бављење спортом на највишем нивоу, уз постизање врхунских спорских резултата на највећим међународним спорским такмичењима

1.2 Визија

Визија Програма развоја спорта општине Бор је унапређење квалитета живота и обогађивање друштвених односа грађана општине Бор кроз бављење спортом, као елемента који је од суштинског значаја за развој њихове личности и здравог начина живота.

1.3 Мисија

Мисија је стварање система спорта у општини Бор у којој ће свако имати право да се бави спортом са циљем развоја своје личности, одржавања добrog

здравља, побољшања физичких способности, квалитетнијег коришћења слободног времена, унапређења квалитета живота и постизања врхунских спорских резултата.

Рекреација и спортске активности су веома важне за шире становништво јер позитивно утичу на опште здравље и, према досадашњим медицинским сазнањима, смањују могућност ризика од настанка хроничних болести узрокованих пасивним начином живота, те се унапређење области спорта за све може посматрати као приоритетна активност којом се доприноси здрављем и активнијем становништву.

Поред тога, систем професионалног спорта (врхунски и квалитетни) захтева озбиљне промене у самом управљању и финансирању, да би се постигли озбиљни и врхунски резултати, јер врхунски резултати не би смели бити случајност већ резултат срећеног система који подразумева стручне и мотивисане тренере, материјално-техничке услове за рад, квалитетну инфраструктуру за такмичења, и самим тим, подршку јавности и друштвено одговорних компанија. Развојем услова за одржавање спортивских такмичења и манифестација државног, међународног и европског ранга, остварила би се директна финансијска добит, те би се средства остварена кроз овакву добит могла посматрати као основа за унапређење и развој доступности спорта за све, и тиме би круг система могао бити одржив и заокружен.

У том систему, који би требао да са једне стране обезбеди доступност спорта ширим слојевима, посебно деци, али и да обезбеди услове за развој врхунских спортиста, локална самоуправа својим средствима за одржавање инфраструктуре, суфинансирање активних клубова, стипендијама и дотацијама игра важну улогу. За целокупни развој спорта за све, школског спорта и квалитетног и врхунског спорта неопходно је поставити даље стратешке правце развоја спорта у општини Бор, и креирати конкретне мере за побољшање целокупног система спорта на нивоу општине кроз стратешки документ.

Неопходно је започети са планираним и системским улагањем у обнављање и изградњу спорске инфраструктуре на територији општине Бор и због тога спорчки објекти представљају један од приоритета програма развоја спорта у општини Бор. Посебан приоритет Програма јесте улагање у врхунски спорт и његов развој. Врхунски резултати, као и одговорно понашање врхунских спортиста, не само што имају локалну и националну репрезентативност, већ представљају узоре младима промовишући рад, упорност, борбеност и поштење. То су вредности чији је развој потребно подстицати и неговати у друштву. Неговањем тих вредности спорт добија, не само такмичарски, репрезентативни и здравствени значај у друштву, већ и ширу васпитну и развојну улогу. Програм развоја спорта у нашој општини као остале приоритете види и област рекреације, спорт особа са инвалидитетом, спорт у насељеним местима и спорурске манифестације од значаја за нашу општину. Системска подршка најуспешнијим клубовима из области такмичарског колективног спорта који репрезентују општину Бор широм Србије али и подршка олимпијским надама, успешним појединцима и младим талентима са територије општине Бор као и стручно усавршавање спорчких тренера од посебног је значаја као база за квалитетан и правилан рад са децом и такмичарским селекцијама.

Програм развоја спорта у општини Бор даје одговор на питање на који начин и у које сегменте спорта

је најефикасније и најпримереније уложити финансијска средства опредељена општинским буџетом и како на основу тог улагања на најбољи начин остварити јавни интерес у области спорта.

1.4 Циљ Програма развоја спорта у општини Бор

Циљ Програма развоја спорта у нашој општини је унапређење и развој спорта кроз системску, стратешку и партнеријску бригу свих релевантних чинилаца у реализацији следећих циљева:

- системска брига у области школског спорта свих релевантних чинилаца,
- обезбеђивање свих спортских реквизита и друге опреме за школски спорт,
- константна брига о здрављу деце и спортиста, као и стручно праћење и селектирање,
- концентрација квалитета, стручног рада и дугорочног планирања кроз сарадњу спортских клубова из истог спорта на територији општине Бор,
- повећање процента финансијских средстава која су намењена спровођењу такмичарских програма у односу на средства одређена за административне и материјалне трошкове у оквиру буџетских средстава општине Бор предвиђених за спорт и физичку културу,
- системско финансирање рада и стручно усавршавање спортских стручњака, као једног од стубова развоја такмичарског спорта,
- побољшање контроле спровођења програма и финансијског пословања спортских клубова,
- обезбеђивање услова и системско финансирање спортских талената,
- омасовљавање учешћа грађана у рекреативном вежбању,
- унапређење услова за масовније учешће особа са инвалидитетом у спортским активностима,
- подстицање масовности женског спорта кроз максимално поштовање родне и полне равноправности.
- побољшање и унапређивање постојеће и изградња недостајуће спортске инфраструктуре, укључујући и завршетак започетих спортских објеката
- повећање броја деце која учествују у школским такмичењима
- смањење присуства и утицаја негативних појава у спорту
- обезбеђивање адекватног спортско-здравственог образовања, укључујући и антидопинг образовање
- унапређивање односа спорта, туризма и животне средине

1.5 Институционални механизми у спорту

Институционални механизми који постоје у општини Бор, а задужени су за одржавање спорта су Скупштина општине, Општинско веће, Комисија за доделу средстава у области спорта, Општинска управа општине Бор, Савез спортова општине Бор и Установа Спортски центар „Бор“. Између осталог, ови институционални механизми имају задатак да иницирају и учествују у изради локалних стратешких докумената развоја спорта, да иницирају и учествују у писању локалних акционих планова, и да прате њихово остваривање.

Комисија за доделу средстава у области спорта разматра предлоге годишњих и посебних програма по јавном позиву у складу са одлуком којом се уређује суфинансирање потреба и интереса грађана у области спорта из буџета општине Бор и припрема Правилник о условима, критеријумима, начину и поступку суфинансирања у области спорта општине Бор

као и Правилник о категоризацији спортских удружења (клубова) из области такмичарског спорта општине Бор.

Општинска управа општине Бор, врши послове који се односе на задовољавање одређених потреба грађана утврђених законом у области спорта и физичке културе; припрема најпре одлука и других аката из ове области које доноси Скупштина општине, Општинско веће, Председник општине Бор; врши надзор над радом установа и организација у области спорта; послове који се односе на обезбеђење услова за изградњу, одржавање, и коришћење спортских објеката у којима се остварују потребе у области спорта у општини Бор.

Савез спортова општине Бор представља заједницу клубова и организација на територији општине Бор. Један од приоритета у будућем периоду је и повеђавање послова којим би ова спортска институција могла да се активније укључи у рад свих клубова и организација. Тренутни недостатак у спорту јесте и евиденција о клубовима и организацијама која није потпуна а проблем ће се решити повеђавањем послова па ће се константно радити на ажурирању базе података и евиденцији резултата. Организовање манифестија од интереса за општину Бор био би још један од задатака савеза. Расподелу средстава у области спорта требао би вршити Савез спортова општине Бор водећи се Правилницима које донесе Општинско веће општине Бор.

1.6 Повезаност са другим стратешким документима

Основни задатак државе је да уреди и обезбеди систем спорта у ком би њени грађани имали слободан приступ спорту где год да живе, без обзира на њихову способност. На нивоу локалне заједнице и друштва у целини, спорт може значајно допринети промоцији здравља и превенцији хроничних болести, развоју образовања деце и младих, родној равноправности и оснижавању жена, инклизији и благостању особа са инвалидитетом.

Опште је познато да се спортом представља држава у свету, афирмише њено културно богатство и да су спортисти најбољи амбасадори. У складу са том чињеницом спорт је у Уставу Републике Србије дефинисан као категорија од посебног друштвеног интереса чиме је држава препознала и уважила спорт као друштвену вредност о којој се стара Република, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Спорт је у Уставу Републике Србије дефинисан као категорија од посебног друштвеног интереса и великим делом се финансира из буџета Републике Србије, буџета аутономне Покрајне и буџета локалних самоуправа. Услед таквог правног решења, Република, тј. Њени надлежни органи имају право и дужност да одреде и осмисле циљеве, критеријуме и приоритете за улагање буџетских средстава у спорту. Чланом 190. став 1. тачка 4. Устава, предвиђено је да се општина (град), преко својих органа, у складу са законом стара о задовољавању потреба грађана у области спорта и физичке културе. Сам појам физичке културе, иако по многим ауторима споран, нашао је своје место и у члану 68. став 4. и члана 97 става, 10 који се односи на здравствену заштиту, а у коме стоји да Република Србија помаже развој здравствене и физичке културе. Тиме се уставном нормом, на посредан начин, спорт довео у везу са заштитом здравља сваког појединца, а кроз појам физичке културе, који је као теоријска категорија шири од појма спорта и обухвата још физичко васпитање и рекреацију.

Уставом је дефинисано и да Република Србија уређује и обезбеђује систем у области спорта. На нивоу Републике Србије су последњих година донети Закон о спорту („Службени гласник РС”, бр. 24/11 и 99/11), Национална стратегија развоја спорта за период од 2014. до 2018. године (донета 2014. године) и бројна подзаконска акта чиме је у значајној мери уређен систем спорта код нас. Одлуком Народне скупштине Републике Србије 31.03.2011. године донет је нови Закон о спорту а до данас донета су подзаконска акта (правилници) којима је уређен систем спорта. Кроз закон и подзаконска акта јасно су дефинисана права и обавезе субјеката у области спорта, дефинисан општи интерес спорта од републичког до локалног нивоа, до детаља су разрађена права и обавезе спортиста и спортских стручњака (категоризација, стипендирање, национална признања), здравствене заштите, спречавања насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, школовање, стручно оспособљавање и добијање дозволе за рад спортских стручњака, право на стручни рад итд.

Законом о спорту се предвиђа стратешко планирање спортског развоја, како на националном, тако и на локалном нивоу, а у циљу континуитета планирања и унапређења система спорта уопште, а што ће довести и до успостављања кохерентог система извештавања и праћења постигнутих резултата, од спортских клубова. На националном нивоу је крајем 2014. године усвојена Национална стратегија развоја спорта у Републици Србији за период од 2014-2018. године.

Према Закону о спорту, али и Националној стратегији развоја спорта, јединице локалне самоуправе, а самим тим и Бор је дужан да донесе Програме развоја спорта на својој територији, а које треба да буду у складу са Националном стратегијом развоја спорта и да обезбеди услове за реализацију приоритета, општих и посебних циљева Националне стратегије.

Са друге стране Законом о локалној самоуправи, према члану 20, општина и град преко својих органа:

1. Уређује и обезбеђује одржавање и коришћење рекреационих јавних површина стварајући организационе, материјалне и друге услове ,

2. Оснива установе и организације у области физичке културе и спорта и прати и обезбеђује њихово функционисање.

3. Обавља и друге послове од непосредног интереса за грађане, у складу са Уставом, законом и статутом

Кад је у питању финансирање спорта на локалном нивоу што представља посебно значајан сегмент за развој спорта, оно је дефинисано у члану 137., 138. и 141. Закона о спорту. У члану 137. дефинисане су потребе и интереси грађана за чије се остваривање обезбеђују средства у буџету јединице локалне самоуправе. Донета законска и правна регулатива, осим што на системски начин уређују област спорта, предуслов су и за дефинисање стратешких циљева, дугорочних и краткорочних планова развоја на свим нивоима, без којих нема осмишљеног развоја и резултата у спорту.

У ширем смислу, национални спорт у Србији, у оквиру програмског функционисања се ослања и на следеће правне акте:

➤ Уједињене нације /Акциони план-Банкок, Међународна повеља о физичком образовању и спорту, Резолуција Генералне скупштине УН 58-5/;

➤ Савет Европе / Додатни протокол Антидопинг конвенција СЕ, Европска конвенција против допинговања у спорту, Европска повеља о спорту за све, Европска спортска повеља, Европска повеља о спорту за све - Особе са инвалидитетом, Кодекс спортске етике, Конвенција СЕ најсилје на спортским приредбама, Манифест - млади - спорт, Резолуција о већем учешћу жена у спорту, Спорт за све - старије особе/

➤ Европска унија / Декларација из Нице ЕУ, Изјава - Амстердам, Европска спортска повеља, Лисабонска конвенција 1998, Бела књига о спорту ЕУ 2004, Препорука Светске

➤ здравствене организације о исхрани и физичкој активности 2007. године.

➤ Статути и спортска правила међународних спортских федерација

Национални документи:

- Устав Републике Србије
- Закон о локалној самоуправи
- Закон о спорту Републике Србије;
- Закон о спречавању допинга у спорту;
- Закон о спречавању насиља и недоличног понашања на спортским приредбама;

➤ Стратегија развоја спорта у Републици Србији 2014-2018;

➤ Стратегија развоја спорта у Републици Србији 2009-2013;

➤ Акциони план за спровођење Стратегије развоја спорта у Републици Србији 2014–2018;

➤ Национална стратегија за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама 2013–2018;

➤ Акциони план за спровођење Националне стратегије за борбу против корупције у Републици Србији 2013–2018;

➤ Акциони план против корупције Републике Србије 2013–2018;

➤ Номенклатура спортских занимања.

Општински документи:

Предлог Програма развоја спорта општине Бор усаглашен је са Статутом општине Бор, Законом о спорту, Националном стратегијом спорта у Републици Србији 2014–2018. Примењује се Одлука о суфинансирању потреба и интереса грађана у области спорта из буџета Општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр.6/2011, 13/2012, 2/2014 и 3/2015)

Правилници у области спорта на нивоу општине Бор су:

➤ Правилник о условима, критеријумима, начину и поступку суфинансирања у области спорта општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр.15/2015)

➤ Правилник о категоризацији спортских удружења (клубова) из области такмичарског спорта општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр.15/2015)

2. ОПИС ТРЕНАУТНОГ СТАЊА У ОПШТИНИ БОР

2.1. Географски подаци

Општина Бор се налази у северној (Карпатској) зони источне Србије, на просечној надморској висини 378м. Простира се у басену Борске реке. Положај га карактерише као долинско-потпланинско насеље, јер је окружен ограницима Јужних Карпата на северу од града је Велики Крш (1148м), северозападно Црни врх (1027м), западно Кучај са планином Дели Јован. Ови масиви образују разводе Панонског и Понтонског басена. Географске

координате Бора јесу $44^{\circ} 25'$ северне географске ширине и $22^{\circ} 06'$ источне географске дужине.

На територији општине нема већих водотока. Мањим притокама (Борска река, Кривељска река, Злотска река) област гравитира ка долинама Црног и Белог Тимока. На 14 km северозападно од града преградивањем Брестовачке реке 1959. год. формирано је Борско језеро, површине 30 ha, значајно за индустријско напајање и туризам.

Термоминералне воде у околини Бора коришћене су још у римско доба. Најзначајнија изворишта су у току Брестовачке реке у рејону њене притоке потока Пујице, где се налази позната Брестовачка Бања. Термоминералне воде овог подручја испитане су у време кнеза Милоша. Утврђен је богат и разноврstan хемијски састав и висок ниво употребљивости у бањском третману различитих болести.

Нагли послератни развој града и повећан број становника утицао је да Бор постане привредни, образовни, здравствени и културни центар источне

Србије. Урбанистички и инфраструктурно Бор је међу најуређенијим градовима у Србији. Широке саобраћајнице попут булевара са модерним кружним токовима, пространи оплемењени паркови, дечја игралишта, широки тргови украсени фонтанама, простори за одржавање културних и музичко-сценских догађаја, спортски терени у стамбеним насељима, чине да Бор као град има изузетно модеран, урбани нагласак.

Под шумама је 37,1% територије општине са стаништима разноврсне фауне. Истичу се висови Црног врха, Стола, ловиште Дубашница, комплекс Злотских пећина (Лазарева пећина и Верњикица), са изванредним пећинским украсима, изворима минералне и лековите воде. На тој основи изграђени су бројни смештајни, рекреациони и други инфраструктурни објекти.

2.2. Демографски подаци

Општина Бор је општина у источној Србији у Борском округу, у Тимочкој Крајини. Средиште општине је градско насеље **Бор**. Са својих 856 km^2 спада у пространије општине у Србији. Према попису из 2011. године, у општини Бор живи 48.615 становника (у укупној популацији Србије учествује са 0,7%, а Борског округа са 38,1%).

Табела 1: Укупан број становника, домаћинства и станова 2011. године

Насеље	Укупан број становника	Укупан број домаћинства	Укупан број станова
Бор	48.615	17.103	22.439
Бор	34.160	12.424	14.500
Брестовац	2.690	959	2.382
Бучје	579	162	231
Горњане	930	308	447
Доња Бела Река	741	227	305
Злот	3.299	1.015	1.537
Кривељ	1.052	395	561
Лука	537	156	220
Метовница	1.111	339	608
Оштрељ	586	173	237
Слатина	890	307	485
Танда	319	119	149
Топла	97	29	33
Шарбановац	1.624	490	714

*извор-РЗС

Општина Бор се састоји од централног насеља и седишта општине – градског насеља Бор и 12 села: Горњане, Танда, Лука, Кривељ, Бучје, Оштрељ, Доња Бела Река, Брестовац, Слатина, Злот, Шарбановац и Метовница. Општина Бор је и седиште Борског округа који, поред Бора, чине општине Кладово, Мајданпек и Неготин.

Табела 2: Динамика кретања становништва

Година	Број становника	Ланчани индекс	Индекс пораста (1948=100)
1948	34.831	-	100, 0
1953	38.668	111, 0	111, 0
1961	43.448	112, 4	124, 7
1971	52.849	121, 6	151, 7
1981	56.486	106, 9	162, 2
1991	59.900	106, 0	172, 0
2002	55.817	93, 2	160, 3
2011	48.615	93, 1	138, 3

Извор: РЗС, обрада РЗР

Иако су вредности ланчаног индекса у периоду 1948.-2011. година бележиле пад (нпр. са 111, 0 у 1948. на 93, 1 у 2011. год.), генерално овај период карактерише позитиван тренд - пораст становништва за скоро један и по пут.

Према попису из 2011. године број градских домаћинстава је износио 12.424, а сеоских 5.117.

Табела 3: Број и величина домаћинстава у општини Бор

	Број домаћинстава		Просечна величина домаћинстава	
	Попис 2002	Попис 2011	Попис 2002	Попис 2011
Урбана	14.23	12.42		2, 88
Сеоска	5.117	4.679		2, 84

Извор: Републички завод за статистику

Број градског становништва је по попису из 2011. године износио 34.160 становника и исти је за 5.227 становника мањи у односу на број градског становништва по попису из 2002. године. Број сеоског становништва по попису из 2011. године износи 14.455 а по попису од 2002. године износио је 14.995 становника. Ово не представља значајан пад, ако се у обзир узме целокупан пад становника општине Бор од 7.202 становника (са 55.817-2002. године на 48.615-2011. године).

Број градског становништва је по попису из 2002. године износио 39.387 становника и исти је за 15.598 становника мањи у односу на број градског становништва по попису из 1991. године, док је број сеоског становништва у посматраном периоду повећан

за 11.515 и по попису од 2002. године износи 14.995 становника. Разлог оваквом негативном односу кретања градског у односу на сеоско становништво треба тражити у социо-економском развоју који треба бити усмерен ка пољопривреди и туризму, као алтернативним правцима развоја и евидентној тенденцији становништва ка повратку у села. Овоме у прилог говори и чињеница да је густина насељености 1999. године износила 69, 74, 2002. године 65, 21 становника на км², а 2011. године 56, 79 становника на км².

Основно обележје демографских кретања општине Бор јесте низак природни прираштај, тако да више није осигурана ни прста репродукција становништва.

Табела 4.: Старосна структура становништва Општине Бор
(попис 2011. Године)

Узрасни ранг	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-више	Укупно
Број	1983	2323	2420	2929	3069	3041	2911	3256	3245	3465	4014	4213	3847	2469	2185	1810	1435	48.615
%	4, 08	4, 78	4, 98	6, 02	6, 31	6, 26	5, 99	6, 70	6, 67	7, 13	8, 26	8, 67	7, 91	5, 08	4, 49	3, 72	2, 95	100%

*извор- Општине и региони у Србији, 2012

Иако је у последње две деценије дошло до великог померања становништва, то није утицало на промену националне структуре становништва коју чине Срби (72, 89%), Власи (13, 78%), Роми (3,62%), Македонци (0, 88%), Румуни (0, 6%), Албанци (0, 23%) Црногорци (0, 2%), лица која су се изјаснила као Југословени (0,18%), и, док је учешће осталих националних и етничких групација маргинално.

Табела 5.: Основни контингенти становништва по попису 2011. године

	Укупно	Деца предшколског узраста	Деца школообавезног узраста	Радни контингент	Жене у фертилом периоду (15-49)	Становништво старо 65 и више година	Удео радног контингента у укупном (%)
Бор	48.615	3.028	4.113	34.718	10.948	7.796	69, 83

*извор Општине и региони у Србији, 2012

Доминантан број становника спада у категорију радно-способног становништва (од 15 до 64 година старости) који износи 34.718 (69, 83%), што се може узети у обзир као значајан развојни потенцијал који ће опредељујуће утицати на тржиште рада и запосленост.

Образовна структура становништва

Образовна структура становништва има посебан значај у демографским истраживањима, обзиром

на утицај који има на природно и миграционо кретање становништва. У образној структури становништва старог 15 и више година (прилог 7. и прилог 8.) на подручју општине Бор (2011. година), завршена средња школа је најчешћи вид образовања (45, 3% становника), на другом месту је основно образовање (21, 27%), док је 12, 43% (5.209) становништва општине са вишом и високом стручном спремом.

Табела 6.: Становништво старо 15 и више година према школској спреми и полу према попису 2011. године

	Општина	Пол	Укупно	Без школске спреме	Непотпуно основно образовање	Основно образовање	Гимназија	Средње стручне школе у трајању краћем од 4 године	Средње стручне школе у трајању 4 године	Специјализација после средњег образовања	Више образовање	Високо образовање	Непознато	
Бор	с	41889	1061	5308	8909	21312	1585	8694	10284	749	1922	3287	90	
	м	20431	209	1552	4054	12034	582	5682	5067	703	948	1599	35	
	Ж	21458	852	3756	4855	9278	1003	3012	5217	46	974	1688	55	
Градска	с	29175	627	1882	5342	16628	1449	6124	8465	590	1637	2990	69	
	м	14174	119	514	2287	8999	527	3859	4063	550	779	1451	25	
	Ж	15001	508	1368	3055	7629	922	2265	4402	40	858	1539	44	
Остала	с	12714	434	3426	3567	4684	136	2570	1819	159	285	297	21	
	м	6257	90	1038	1767	3035	55	1823	1004	153	169	148	10	
	Ж	6457	344	2388	1800	1649	81	747	815	6	116	149	11	

Графикон 1: Становништво старо 15 и више година према полу и школској спреми, 2011. године

Значајно је напоменути да је скоро 33, 94% становништва (14.217 становника) општине на нивоу основног и нижег образовања, што неспорно захтева веће ангажовање на образовању становништва кроз доквалификацију, преквалификацију и програме перманентног образовања.

2.3 Анализа стања спорта у Граду Бору - SWOT анализа

<p>S Предности</p> <ul style="list-style-type: none"> • Број спортских организација које раде на територији општине Бор • Традиција спорта у Бору • Остварени врхунски спортски резултати у појединачном спорту, број репрезентативаца из Бора као и учествовање клуба у највишем рангу такмичења у колективном спорту. • Искуство у организовању великих спортских приредби и такмичења • Лиценцирани тренери • Значајан број младих талентованих спортиста - Резултати који се остварују у оквиру одређених узрасних категорија • Рад постојећих спортских организација • На евиденцији НЗС Бор постојање кадрова са ВСС и ВШС из области спорта 	<p>W Слабости</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недостатак финансијских средстава по броју клубова који се суфинансирају из буџета • Проблеми издавања термина у установи Спортски центар Бор • Велики број клубова који се суфинансирају па је самим тим свим клубовима отежан рад • Одлив спортиста у друге средине • Непостојање ажуриране базе података о спортистима • Недовољна брига о младим перспективним спортистима • Недостатак одговарајуће инфраструктуре • Недостатак тренера са највишом лиценцом • Дотрајала инфраструктура, грејање базена, свлачионице за балон халу • Непостојање довољног броја реквизита у складу са нормативима • Недовољна искоришћеност стручно оспособљених кадрова са евиденције НЗС Бор из области спорта
<p>O Могућности</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изградња спортске инфраструктуре, стварање услова за развој пливања и других спорова на води • Адекватнија прерасподела буџетских средстава одређивањем приоритетних клубова за општину Бор • Утврђивање дугорочних програма развоја • Ангажовање стручно оспособљених кадрова са евиденције НЗС Бор при организацији и функционисању система спорта општине Бор • Искоришћавање природних потенцијала и ресурса у сврху спорско турристичке понуде града • Адекватна промоција и популаризација спорта, а посебно школског спорта, спорт особа са инвалидитетом и спорт жена • Стипендирање врхунских спортиста 	<p>T Претње</p> <ul style="list-style-type: none"> • Неадекватно вредновање резултата спортских организација • Недостатак спонзора и донатора • Недовољан ниво буџетских средстава • Пад интересовања младих за бављење спортом • Смањено интересовање грађана за праћење спортских догађаја • Учешће спортиста на такмичењу без одговарајућег лекарског прегледа и без присуства дежурног лекара на утакмицама • Слаби заинтересованост младих за волонтирање при организацији такмичења

2.4 Општи подаци о спорту у Бору

2.4.1 Јудски ресурси у спорту

Људски ресурси на нивоу општине Бор су сви грађани Бора који су посредно или непосредно укључени у област спорта. У општини Бор, људске ресурсе можемо да посматрамо са аспекта броја стручних лица која су оспособљена за обављање стручног рада у области спорта а која се могу поделити на ангажована лица (у оквиру спортских организација, клубова, образовних и осталих институција), и лица на евиденцији Националне службе запошљавања Бор.

Физичка култура, као друштвена делатност од посебног друштвеног интереса, спада у подручја људских активности које анимирају огроман број становништва од малих ногу до дубоке старости. То је сваком данас јасно и нормално, поготову у овој ери технолошке затрпаности, угрожености људског здравља и опстанка, пренапретнутости нервног система и потреба за биолошким и психолошким прањењем. Сада се, више него никада раније, истиче значај ове области као неопходног и незаменивог коректора свих погубних последица убрзаног технолошког развоја и убитачног темпа живота, по психофизички опстанак човека.

Посебно питање је атрактивност и шарм ове активности, која привлачи пажњу и интересовање великог броја људи, који се можда активно не баве спортом, али су дубоко везани за њега као посматрачи и симпатизери и који велики део својих умних потенцијала

и пажње посвећују збивањима у спорту и око њега. Све више се уверавамо да је то озбиљно питање и да га никако не смемо подцењивати. У питању су милионске масе људи које треба држати под контролом и што је могућно правилно усмеравати. То је комплексно, озбиљно систематско па и политичко питање. Много је важних фактора који морају бити у игри и активни у правцу правилног усмеравања кретања у нашем организованом спорту и физичкој култури у целини.

Једно од најважнијих је оно које се решава и дешава у ћелијама ове области, у бази тј. у спортским организацијама, где се окупља велики број младих људи-спортиста, и оних који их воде и усмеравају. Не сме се изгубити из вида ни велика маса, пре свега младих људи, готово свакодневно од малих ногу па до спортске зрелости, који се препуштају одређеним људима на спорско техничко усавршавање, али и на васпитање младих спортиста.

У том циљу се истиче значај стручних кадрова који поред svojih стручно образовних квалитета, морају поседовати и велике моралне и педагошке способности за рад са млађим људима. Међутим, када се говори о кадровима у физичкој култури, не ради се само о стручним радницима - тренерима, него и о људима који раде у управи и органима клубова и који најчешће имају одлучујућу реч у раду и понашању тих средина. Зато се и намеће као важно, питање кадровске политике у избору личности за чланове органа спортских организација, као и доследно спровођење Закона о физичкој култури код избора стручњака за рад са младим спортистима.

Табела 7: Типови кадрова у спорту

Типови кадрова у спорту		
Организацијско управљачки	Тренери и остали стручни кадрови	Пратећи кадрови
Председници	Тренери	Судије
Секретари – технички секретари	Кондицијски тренери	Новинари
Тим менаџера/спортивки директори	Спортски лекари	Статистичари
Организатори и водитељи такмичења (контролори и делегати)	Физиотерапеути / кинезитерапеути	Сниматељи
Спортски менаџери	Дијагностичари	Информатичари
Маркетиншки радници	Спортски психологи	Директори спортских објеката
Административни радници - књиговодство	Саветници за планирање и програмирање тренинга	Особе одговорне за одржавање спортских објеката и терена спортске опреме и реквизита
Економи	Особе оспособљене за рад у спорту (водитељи/инструктори)	Остали пратећи кадрови

Питање обезбеђења квалитетног и школованог кадра је у нашим условима врло је комплексно питање. Сагледавајући овај проблем у нашој средини може се рећи да је Бор град са развијеним школским системом и великим бројем школске омладине и студената. Зато је и велика обавеза ове средине да такав потенцијал правилно искористи и усмери, што значи да строго води рачуна коме овај велики људски потенцијал повераја на спортско усавршавање и васпитање.

У општини Бор тренутно су је на списку 59 друштвено спортских организација, клубова и савеза, који окупљају око више од 5000 активних спортиста свих узраса, наравно са великим већином оних испод 20 година. Ако се овоме дода број оних који се стално или повремено баве физичком културом кроз разне облике као што су наставе физичког васпитања по школама, обуке у појединим спортовима, спортско рекреативне активности та цифра прелази сигурно преко неколико, хиљада младих људи. Међутим, исто није тешко замислити какве би последице биле, ако би ова маса кренула у супротном смеру. Зато нам не сме бити свеједно, коме је у овом тренутку поверена тешка и одговорна дужност учитеља и васпитача младих у спорту.

Анализа коју је направио члан већа задужен за спорт у општини Бор недвосмислено показује да смо дефицитарни у школованом стручном кадру, посебно када је у питању стручни рад у клубовима и ако у спортским клубовима ради 50 спортских стручњака – тренера и тренера приправника та звања која поседују није звање на неком од редовних школовања већ су многи завршили као стручно оспособљавање. На другој страни имамо стручни школовани кадар по школама и то 29 професора и наставника што је изузетно задовољавајуће.

Посебно се осећа недостатак стручног кадра за новоформиране спортиве. Члан већа задужен за спорт сматра да је то лоша оријентација и погрешно вођена политика стручног рада и да стручни кадар у области спорта мора да се обједини и да сви буду укључени у спорт посебно за рад са млађим категоријама, у складу са чланом 25 **Закон о спорту** /Службени гласник РС, бр. 24/2011./ и правила који област спорта ближе пређују.

Борски спорт би у наредном периоду морао организовати стручно усавршавање за све стручњаке који раде у спорту тј. у клубовима и школама. Чиме би се

обезбедило увођење савременијих облика и метода рада у управљању тренажним процесом, као и већа примена нових научних сазнања у спорту. С обзиром на чињеницу да је спорт данас изузетно комплексна делатност која од спортиста и стручњака захтева висок ниво способности, знања, ангажованости те примену сазнања бројних научних дисциплина. Не прихватљиво је да стручним радом у већини клубова ради аметерски радници а не школовани којима је то основно занимање. Да би смо били у корак са савременим токовима у спорту клубови морају да планирају, бирају и школују перспективни тренерски кадар.

Свако спортско удружење (клуб) мора имати ангажованог стручњака са адекватним стручним образовањем или да је стручно оспособљен за рад у спорту. Предлог је да се у овој области максимално поштири дисциплина. Ако држава већ улаже у спорт и рад са спортистима, онда она мора и да поштује законске прописе које је донела. Садашњи Закон о спорту налаже да у спорту тренерски посао могу радити само стручњаци са адекватним образовањем или они који су оспособљени за рад у спорту.

Локалне самоуправе у овом пољу могу врло лако да реше тај проблем. У основним документима – стратегији, плану развоја спорта општине, правила који о категоризацији спортских удружења и правила који о финансирању у области спорта – могуће је уградити потребне одредбе о томе и проблем ће брзо бити решен. Клубови који немају законом ангажоване стручњаке не би требало да буду корисници буџетских средстава. На тај начин клубове треба приморати на то да имају најмање једног ангажованог стручњака. Најбољи и најлакши начин да се проблем премости јесте ангажовање професора физичког васпитања који би имали да се укључе у рад спортских клубова. Познајући стање у нашим спортским организацијама, неопходно је направити један прелазни период од две-три године и дати свим клубовима рокове да реше питање стручног рада уколико желе да користе буџетска средства, а након истека тог рока ти клубови не би могли да добију буџетска средства. У том прелазном периоду, тренерима који немају адекватно образовање у области спорта или нису стручно оспособљени, може се признati да раде уз изјаву о менторском раду.

У овом делу мора постојати контрола тога ко има, а ко нема, адекватну диплому, а већ је речено да се уз програме рада за наредну годину морају доставити и

копије диплома тренера, као и уговор о ангажовању тренера. Тренер може да ради и аматерски без надокнаде, али и у том случају мора да постоји уговор на релацији клуб-тренер. У случају да се деси тежа повреда спортисте неко мора да одговара за ту повреду. У инспекцијском надзору који следи након теже повреде спортисте, прво што се тражи јесте документ о томе ко је именован за тренера тог спортисте и те екипе. Без те одлуке, лице задужено за заступање и представљање спорске организације, преузима на себе сву одговорност. У овом делу, када говоримо о категоризацији (након прелазног периода од две-три године), треба дати само онолико бодова за колико тренера клубови доставе копије диплома и уговора о ангажовању спорских стручњака. У прелазном периоду, могуће је признати број тренера који раде са екипама уз менторски надзор.

Правилници који обухватају ову област:

- Правилник о стручном оспособљавању за обављање одређених стручних послова у спорту („Службени гласник РС”, број 8/13);
- Правилник о номенклатури спортских занимања и звања („Службени гласник РС”, број 7/13);
- Правилник о надзору над стручним радом у области спорта („Службени гласник РС”, број 92/11);
- Правилник о националној категоризацији спортских стручњака („Службени гласник РС”, број 25/13);
- Правилник о националној категоризацији спортова („Службени гласник РС”, број 25/13);
- Правилник о националној категоризацији врхунских спортиста („Службени гласник РС”, број 123/12);
- Правилник о евидентијама које воде високошколске установе и друге организације које се баве оспособљавањем у области спорта („Службени гласник РС”, број 61/11);
- Правилник о дозволи за рад спортских стручњака („Службени гласник РС”, број 7/13);

Табела 8: Преглед запослених професора физичке културе у општини Бор

	Школе и установе	Професори физичке културе		
		Укупан број професора	М	Ж
1.	ОШ "Вук Карадић"	2	1	1
2.	ОШ "Бранко Радичевић"	3	2	1
3.	ОШ "Свети Сава"	3	3	0
4.	ОШ "Душан Радовић"	*3	3	0
5.	ОШ "3. октобар"	3	2	1
6.	ОШ "Станоје Мильковић"	2	1	1
7.	ОШ "Петар Радовановић"	1	1	0
8.	ОШ "Ђура Јакшић"	*2	2	0
9.	ШОСО "Видовдан"	2	0	2
10.	Одељење балетске шк. "Лујо Давичо"	1	1	0
11.	Гимназија "Бора Станковић"	2	1	1
12.	Машинско-електротехничка школа	3	3	0
13.	Економско-трговинска школа	*2	1	1
14.	Техничка школа	*2	2	0
15.	Предшколска установа "Бамби"	2	1	1
		УКУПНО	21	8

Неки од професора који су запошљени у школама раде у две школе па збир није усаглашен са цифрама. У збиру, укупно, приказан је прави број професора који раде.

Подаци узети из Годишњих планова рада школа и установа.

На евидентији НСЗ филијале Бор са стањем на дан 31.12.2015. год. било је 14 незапослених лица из подручја физичке културе и спорта.

Табела 9.: Преглед по занимањима незапослених лица из подручја физичке културе и спорта

Назив занимања	Број лица
Оперативни тренер за бор спортиве	1
Мастер проф.физ.васпитања и спорта	1
Професор физ.културе	5
Дипл.проф. физичког васпитања и спорта	6
Дипл.проф. физичког васпитања и кинезитерапије	1

2.4.2 Материјални ресурси

Преглед утрошених средстава са позиције дотације спортским организацијама у периоду од 2011-2015. године

Редни број	Година	Позиција за спорт-дотације спортским организацијама	Укупан буџет града	Индекс
1	2011	16.077.222,76	1.127.045.605,35	1,43
2	2012	17.123.472,82	1.533.122.657,80	1,12
3	2013	35.400.000,00	1.676.796.137,01	2,11
4	2014	41.374.044,77	1.564.473.435,54	2,64
5	2015	37.026.640,38	1.406.927.609,64	2,63

Преглед утрошених средстава са позиције за Установу Спортски центар Бор – материјални трошкови у периоду од 2011-2015. године

Редни број	Година	Позиција за спорт-дотације спортским организацијама	Укупан буџет града	Индекс
1	2011	85.350.152,95	1.127.045.605,35	7,57
2	2012	90.551.564,78	1.533.122.657,80	5,91
3	2013	90.551.564,78	1.676.796.137,01	5,01
4	2014	82.309.256,59	1.564.473.435,54	5,26
5	2015	78.336.365,30	1.406.927.609,64	5,57

Преглед утрошених средстава са позиције за Установу Спортски центар Бор – капитални издаци у периоду од 2011-2015. године

Редни број	Година	Позиција за спорт-дотације спортским организацијама	Укупан буџет града	Индекс
1	2011	2.534.461,75	1.127.045.605,35	0,22
2	2012	10.923.448,30	1.533.122.657,80	0,71
3	2013	1.829.171,87	1.676.796.137,01	0,11
4	2014	1.659.758,00	1.564.473.435,54	0,11
5	2015	0,00	1.406.927.609,64	0,00

Преглед утрошених средстава са позиције за дотације спортским организацијама и Установу Спортски центар Бор- укупно у периоду од 2011-2015.

Редни број	Година	Позиција за спорт-дотације спортским организацијама	Укупан буџет града	Индекс
1	2011	103.961.837,46	1.127.045.605,35	9,22
2	2012	118.598.485,90	1.533.122.657,80	7,74
3	2013	121.256.546,06	1.676.796.137,01	7,23
4	2014	125.343.059,36	1.564.473.435,54	8,01
5	2015	115.363.005,68	1.406.927.609,64	8,20

Напомена: Сви подаци се односе на извршење по годинама.

2.4.3 Савез спортова општине Бор

Савез спортова општине Бор је самостална, неполитичка и непрофитна спортска асоцијација гранских струковних савеза, спортских друштава и спортских организација на територији општине Бор, добровољно удруженih ради остваривања заједничких циљева, потреба и интереса у области спорта. Окупља 58 спортских организација са територије општине Бор од којих 5 градских гранских савеза и 53 спортска удружења са преко 3500 активних спортиста. Савез спортова општине Бор члан је, од недавно, Спортског савеза Србије .Савез спортова општине Бор својим деловањем доприноси развоју и промоцији спорта у граду кроз повећање бављења грађана спортом, посебно деце, омладине, жена и особа са инвалидитетом. Промовише образовну и васпитну функцију спорта, фер плеја, разумевања, толеранције и одговорности кроз бављење спортом. Савез спортова општине Бор треба да обавља послове којима се обезбеђују услови за праћење, развој и унапређење масовног спорта, школског спорта, врхунског спорта и спорта особа са посебним потребама и спорта инвалидних лица. Активно учествује у организацији и реализацији свих спортских догађаја од значаја за унапређење квантитета и квалитета спорта у општини Бор чинећи доступним све спортске догађаје грађанима Бора. Савез спортова општине Бор прераста у модерну територијалну спортску организацију која је сервис свих спортских организација чланова Савеза и заједно са локалном самоуправом омогућава континуирани развој спорта кроз промоцију спорта, реализацију спортских манифестација и квалитетно искоришћење спортских капацитета чиме ће се створити

услови за омасовљење спорта, организацију републичких и међународних спортских манифестација.

У складу са Правилником о категоризацији спортских удружења (клубова) из области такмичарског спорта општине Бор, као и Правилником о условима, критеријумима, начину и поступку суфинансирања у области спорта општине Бор класификација је извршена у складу са Правилником о спортским гранама у Републици Србији, а прилагођена ситуацији у спорту у општини Бор. Евентуалне допуне и измене извршene су због потребе општине Бор да представи интерес у борском спорту.

Спортске гране заступљене у општини Бор су: фудбал, кошарка, рукомет, одбојка, мали фудбал, амерички фудбал, куглање, стони тенис, шах, стрељаштво, цудо, карате, пливање, тенис, триатлон, атлетика, гимнастика, бокс, кикбокс, бодибилдинг, скијање. Општина Бор посебну пажњу обраћа и на школски спорт, спорт особа са инвалидитетом, спорт за све као и на спорт жена у коме за сада имамо запажен успех.

Један од задатака Савеза спортова који је дефинисан овим Програмом развоја спорта је и постављање приоритета финансирања како се више не би суфинансирали сви клубови са територије општине Бор без обзира на неуспешност и мали број чланова. Суштина самог Програма и јесте да се овим документом Савез спортова као и све остale организације, институције и појединци који учествују на било који начин у спорту воде и да се средства правилно усмере на перспективне спортисте, врхунске спортисте и масовност.

2.4.4. Чланство у спортским клубовима

Р.бр	Клуб	Бр. тренера	Ветерани	Сениори	Јуниори	Кадети	Пионери	Мл. пионери	Укупно рег.	Укупно
1	Савез за школски спорт општине Бор									
	регистрованих									
2	Клуб за спорт и рекреацију инвалида Бор	2	6	40	/	/	/	/	46	
	регистрованих		6	40	/	/	/	/	46	
3	ОФК „Бор“									
	регистрованих									
4	КК „БОР РТБ“	4	/	20	/	20	23	20	83	
	регистрованих		/	20	/	18	20	20	78	
5	КК „Зицер“	3	/	20	20	23	7	/	70	
	регистрованих		/	19	18	21	3	/	61	
6	КК „Баскетбор“	5	/	/	/	/	25	25	50	
	регистрованих		/	/	/	/	20	25	45	
7	ЖКК „Бор“	4	/	16	/	10	27	35	88	
	регистрованих		/	16	/	14	23	53	88	
8	ОРК „Бор“	4	/	24	15	14	17	/	70	
	регистрованих		/	24	15	14	17	/	70	
9	ЖЈРК „Бор – РТБ“	7	/	19	18	20	30	40	127	
	регистрованих		/	19	18	20	30	40	127	
10	ОК „Бор“									
	регистрованих									
11	ЖОК „030“	2	/	12	12	/	/	8	32	
	регистрованих		/	12	12	/	/	/	24	
12	КМФ „Бор“	1	/	20	/	/	/	/	20	
	регистрованих		/	20	/	/	/	/	20	
13	КАФ „Golden Bears“	6	4	37	33	9	10	/	93	
	регистрованих		4	37	33	9	10	/	93	
14	Кугл. клуб „Бакар“	5	3	35	5	8	2	/	53	
	регистрованих		3	35	5	8	2	/	53	
15	Стонотенички клуб „Бор“	2	19	22	7	3	4	5	60	
	регистрованих		0	15	1	0	1	4	21	
16	Шаховски клуб „Бакар“	2	6	20	19	8	/	/	53	
	регистрованих		6	20	4	4	/	/	34	
17	Шах-клуб „Бор“									
	регистрованих									
18	Стрелачка дружина "Металац - ФОД"	3	2	14	10	18	12	10	66	
	регистрованих		2	12	8	15	7	8	52	
19	Стрелачки клуб "Бор – 030"	1	2	12	11	17	/	/	42	
	регистрованих		2	9	4	7	/	/	22	
20	Атлетски клуб Бор	3	4	15	5	7	6	6	43	
	регистрованих		4	15	5	7	6	6	43	
21	Гимнастички клуб Бор	1	/	/	/	0	0	0	0	16
	регистрованих		/	/	/	0	0	0	0	
22	Пливачки клуб "ТД"	5	/	5	7	5	12	22	51	
	регистрованих		/	5	7	5	12	3	32	
23	Пливачки клуб "Олимпија"	1	/	3	18	11	6	/	38	
	регистрованих		/	3	18	11	4	/	36	

24	Тениски клуб "Бор"	4	1	6	/	2	6	4		19
	регистрованих		1	6	/	2	6	4	19	
25	Тениски клуб „Рудар“									
	регистрованих									
26	Цудо клуб Бор	6	5	7	9	14	23	26		84
	регистрованих		2	7	7	10	15	10	51	
27	Омладински Цудо клуб "Бор"	5	4	15	22	11	13	15		80
	регистрованих		4	15	22	11	13	15	80	
28	Карате клуб "Бор"	7	/	3	4	4	17	26		54
	регистрованих		/	3	4	4	14	19	44	
29	Карате клуб "Тигар" - Бор	3	/	4	9	10	33	31		87
	регистрованих		/	4	9	10	25	25	13	
30	Боди билдинг клуб "Партизан"	4	2	15	6	5	/	/		28
	регистрованих		2	15	6	5	/	/	28	
31	Кик бокс клуб "Бор" Бор	2	/	10	15	2	3	/		30
	регистрованих		/	4	0	0	0	/	30	
32	Скијашки клуб "Бакар"	3	/	/	/	1	5	7		13
	регистрованих		/	/	/	1	5	7	13	
33	Боксерски клуб "Феникс"									
	регистрованих									
34	Триатлон клуб "Бор"	2	19	15	4	3	1	3		45
	регистрованих		4	9	1	/	/	1	15	
35	Триатлон клуб "Олимпија"	1	1	4	3	1	1	3		13
	регистрованих		1	4	3	0	1	1	10	
36	Рукометни клуб „Брестовац“	2	14	26	14	5	26	10		95
	регистрованих		14	26	14	5	26	10	95	
37	Фудбалски клуб "Неметали"									
	регистрованих									
38	Фудбалски клуб "Кривељ"									
	регистрованих									
39	Омладински фудбалски клуб "Злат"									
	регистрованих									
40	Омладински фудбалски клуб "Брестовац 1946"									
	регистрованих									
41	Омладински фудбалски клуб "ОФК Слатина"									
	регистрованих									
42	Фудбалски клуб "Шарбановац"									
	регистрованих									
43	Општински фудбалски савез Бор	27	50	250	30	120	135	125		710
	регистрованих		0	250	30	120	135	125	660	
44	Рукометни савез општине Бор	10	/	/	/	/	250	250		500
	регистрованих						250	250	500	
45	Кошаркашки савез општине	16	/	60	22	46	93	120		341

	Бор								
	регистрованих		/	60	22	44	63	80	269
46	Асоцијација Спорт за све – Бор	52	70	160	180	290	560	380	1640
	регистрованих								
47	Савез спортова општине Бор								
	регистрованих								
48	Аикидо клуб „Бор“								
	регистрованих								
49	Планинарско смучарско друштво "Црни врх"								
	регистрованих								
50	Планинарски клуб "Дубашница"								
	регистрованих								
51	Планинарско спортски икстрим клуб "Rock and Ice"								
	регистрованих								
52	Плесни клуб "Лидо"								
	регистрованих								
53	Соколско друштво "Бор"	6	11	34	1	4	16	2	68
	регистрованих			8	19	1	4	9	43
54	Организација спортских риболоваца "Рудар"								
	регистрованих								
55	Клуб спортских риболоваца "Поштар"	/	37	184	3	/	7	/	231
	регистрованих			0	0	0	/	0	0
56	Друштво за физичко васпитање и рекреацију "Партизан-Топоничар"								
	регистрованих								
57	Клуб борилачких вештина "Sureido Dojo"	1	2	4	2	5	8	24	45
	регистрованих			2	4	2	5	8	39
58	Аеро клуб "Бор" Бор	2	/	93	15	/	/	/	108
	регистрованих			/	6	5	/	/	11
59	Центар спорта за све "Змај"								
	регистрованих								
УКУПНО:									5264
	регистрованих							2837	

У табели су приказани подаци о клубовима и организацијама које су биле суфинансиране из буџета општине Бор. С обзиром да нису достављени подаци од стране свих клубова и организација, укупан збир приказан у табели није коначан. Фудбалски, кошаркашки

и рукометни савез доставили су податке о клубовима са територије општине Бор. Подаци које комисија за спорт има показују да има више од 5000 спортиста од којих је око 2800 регистровано.

2.5. Јавна установа Спортски центар „Бор“

Комплекс спортских објектата и терена основан је 1987. године као спортско-рекреациони центар у циљу подизања нивоа услова за развој спорта и физичке културе. Комплекс са широком наменом има значајну улогу у омасовљењу, надградњи и задовољењу потреба корисника из области спорта, рекреације, културе и забаве. У периоду од изградње до данас центар је прошао кроз више статусних промена.

Установа Спортски центар „Бор“ основана је 04.11.2009. године оснивачким актом Скупштине Општине Бор, број: 022-303/2009-I од 29.09.2009. године („Службени лист Општине Бор“, број 12/09) под називом **Установе Спортски центар „БОР“ у Бору**, са седиштем Установе у Бору, ул. Зелени булевар бб., Матични број 17782126, Регистарским бројем 6113625248, Порески идентификациони број 106370178, како би вршила делатност спортских арена и стадиона (шифра делатности – 9311), што представља организован облик газдоња спорским објектима и теренима за рекреацију чији је власник Општина Бор. Установа има својство правног лица и обавља делатност од општег интереса за Општину Бор.

Обављање делатности Установе се заснива на плану рада и развоја, утврђеним годишњим програмом у складу са потребама Општине за овом делатношћу. Средства за функционисање Установе обезбеђују се сагласно Закону о јавним службама и другим изворима у складу са Законом, из буџета Општине и остварених сопствених прихода вршењем својих програмских активности, од закупа простора и опреме са којом располаже и управља према природи и намени тих средстава. У вршењу своје делатности Установа сарађује са срдним институцијама и другим организационим облицима, као и са другим удружењима грађана и појединцима. Поред пружања услуга основне делатности Установа Спортски центар „Бор“ у Бору често је покровитељ и организатор културно-забавних манифестија које доприносе промоцији и популаризацији Општине Бор. Надзор и непосредан увид над законитошћу рада Установе врши Оснивач преко својих представника у Управном и Надзорном одбору и надлежни орган општинске управе.

Установа Спортски центар „Бор“ својом инфраструктуром и програмским активностима заузима централну позицију у развоју спорта и физичке културе у Општини Бор.

2.5.1. Објекти установе спортски центар „Бор“

Установа Спортски центар „Бор“ располаже покривеним објектима вишеструке намене површине 12000 м², као и теренима на отвореном укупне површине 27000 м². Садржај и функционалност ових објекта омогућава читав спектар појединачних и масовних спортских, културних, сајамских и других приредби и такмичења.

Велика дворана – Намењена за спорт и рекреацију, као и за организовање разних културно-забавних програма. Површине је 3.600 м² и капацитета 3.000 гледалаца на трибинама и око 4.000 гледалаца са партером. У потпуности је опремљена за одржавање рукометних, кошаркашких, одбојкашких утакмица, џудо и карате такмичења, тениских мечева. Има могућност приступа интернету.

Теретана - Опремљена са 14 професионалних спрava за бодибилдинг, фитнес и физичке припреме спортских клубова корисника Установе Спортски центар „Бор“.

Мала дворана – Погодна за тренинге и мања такмичења, капацитета је 200 гледалаца. Опремљена за одигравање кошаркашких, одбојкашких утакмица, џудо и карате манифестија, тамичења у стоном тенису.

Куглана - Четворостазна аутоматска са тотализаторима и семафорима, површине 100м² и капацитета 50 гледалаца.са свим потребним пратећим просторијама. Неопходно је у што краћем року изградити куглашке стазе од сегментних плоча.

Покривени Базени - Простиру са на површини од 3.600м². Велики базен је димензија 50 x 21 x 2 м са 8 стаза, намењен такмичењима и активностима у пливању и ватерполу. Мали базен је димензија 17 x 10 x 0,8-1,2 м и погодан је за обуку непливача и школу пливања. Трибине могу примити 700 посетилаца и директно су повезане са бифеом базена. Сауне је капацитета до 10 корисника са тушевима, собом за масажу и свлачионицама.

Базени на отвореном - На отвореном простору налазе се Олимпијски базен димензија 50 x 25 x 2 м са 10 стаза намењен такмичењима и активностима у пливању и ватерполу, и мањи базен погодан за непливаче и школе пливања, на коме се налази водени акваган висине 12м и дужине 86м као и тобоган дужине 3м. Трибине су капацитета 1.500 гледалаца. Бифе базена може да прими 80 гостију, што са напред наведеним објектима употребљује садржај инфра и супра структуре на овом простору.

Балон хала – Лака монтажна хала са дрвеном конструкцијом димензија 35 x 33 x 11 м са подном облогом од шљаке у којој се налазе 2 тениска игралишта. Балон хала се у зимском периоду греје тако да је функционална током целе године.

Стрељана - Ваздушно стрелиште са дужином ватрене линије 15м, поседује 10 стрељачких места, једну електронску мету и један СЦАТ тренажни систем. Претежно је намењена стрељачким клубовима.

Терени на отвореном – Укључују два тениска игралишта са подном облогом од шљаке и гледалиштем капацитета 100 места, терене малих спортива за рукомет, одбојку, кошарку, мали фудбал, са двостраним гледалиштем капацитета 2 x 1000 места, терени су осветљени са 12 стубних рефлектора чиме је омогућено целодневно обављање спортских активности.

Картинг стаза - је намењена рекреативним активностима за грађанство. У возном парку се налази 4 возила картинга. Возила имају Хондине агрегате исте запремине од по 200cm³. Сва возила развијају исту брзину и имају исту стартност да би вожња-трка била реална и коректна. Ово су највећи картингзи у Србији, али имају подесиве ногне команде и за нижи узраст. Најкрупнији човек који је возио на стази има 140kg. Возило на стази може да развије брзину од 50km/h а на отвореном путу 80-90km/h. Стаза је осветљена па се организују и вечерње вожње.

Скјет парк - са бетонском подлогом специјално дизајниран за вожњу скјетбордова и ролера.Служи за рекреацију и забаву младих, а погодан је и за такмичења у екстремним спортивима. Парк се простире на 2.500m²,

посебан је не само по површини већ и по свом садржају (брожуји и компликација).

Ресторан „Медаља“ - капацитета 250 места представља савршен простор за организовање прослава и разних свечаности. Са банкет салом у склопу ресторана пружа идеалне услове за организовање пословних ручкова, презентација и семинара. Ресторан медаља има активну улогу у свим већим спортским манифестацијама и исхрани спортиста.

Доњи хол – Користи се првенствено у сврху организације сајмова, изложби и презентација. Тренажни процеси и турнири у стоном тенису, као и рекреација грађанства, такође се одвија у простору доњег хола. У издвојеном делу се налази теретана са 20 професионалних спрата намењена претежно рекреацији грађанства.

Горњи хол – спортски простор за посебне намене у коме се обављају тренажни процеси цудо и карате клубова на површини од 200 м², простор за тренажни процес боксерског клуба површине 50 м². Остали слободан простор користи се за организацију сајмова и директно је повезан са бифеом покривених базена.

Језеро са гејзиром – вештачко мини језеро чини саставни део комплекса уређен за одмор, релаксацију, шетњу и рекреацију. Око језера се налазе шетачке стазе, клупе за одмор, вештачки водени канал са четири моста и мини парк са реквизитима за гимнастику и дечију забаву, што чини идеално место за породични одмор и рекреацију.

2.6. Анализа стања по приоритетима

Развој спорта деце и омладине укључујући и школски спорт један је од приоритета у борском спорту.

За децу и младе физичка активност је природна форма кретања која подразумева изазов и уживање засновано на игри. Спорт у свим облицима треба да буде појединачно доступан свим младима без дискриминације, чиме се омогућују једнаке могућности дечацима и девојчицама, уз уважавање посебних потреба сваког старосног узраста. Улога физичких активности у образовању деце, стицању моторичких способности, стицању друштвених способности и очувању здравља је изузетно битна. При том, добробит детета, без обзира на узраст, увек мора бити најважнији циљ. Практично организовање спортивских активности је општеприхваћено као сврхисходно за децу и омладину и има позитиван утицај на њихов физички, ментални, психолошки и друштвени развој. Генерално, спорт се сматра нарочито погодном активношћу за физичку и менталну добробит деце и суштински је битан за превенцију здравствених проблема. За свестрани развој детета од кључног значаја је одговарајуће физичко образовање у школи и бављење ваннаставним спортским активностима у школским спортивским секцијама и школским спортивским друштвима. Сви млади треба да добију адекватно физичко образовање и стекну основне спортивске вештине у оквиру редовног наставног програма или у оквиру ваннаставних активности, чиме се омогућава свакодневно бављење спортом.

Школе треба да учине младима привлачним да своје слободно време проведу на отвореном простору играјући различите игре, као и да одговоре на прихватљиве нове трендове у спорту. Квалитет физичког образовања и спортивске обуке треба да буде обезбеђен и

унапређен кроз квалификоване наставнике физичког васпитања, уз одговарајуће мере за надзор квалитета.

Школе би требало да све младе, а посебно оне у завршним разредима упознају са локалним спортским клубовима и објектима и да остваре сарадњу са локалним спортским клубовима. Млади треба да знају које могућности имају у локалу, како могу да наставе да се баве спортом након завршетка школе, те да буду свесни које то активности највише воле и које их највише стимулишу. Све школе треба да имају неопходну и одговарајућу опрему и објекте за бављење младих физичких активностима и спортом.

Посебно девојчицама треба обезбедити више могућности да се баве спортом и остану у спорту, с тим да ниво и интензитет тренинга и такмичења треба да буде адекватан њиховом узрасту и физичком и менталном стању. Због тога треба посебно подржати оне спортиве у којима се девојчице у значајној мери баве спортом. У општини Бор, девојке заслужију велику пажњу с обзиром на масовност, успех, али и врхунске резултате.

Школа је идеално место за промоцију спорта и здравог живота, пошто обилује одговарајућим високо образованим кадром који може и зна да одговори на захтеве стручног и педагошког рада са децом и младима, притом се не мисли само на професоре физичког васпитања већ и на психологе, педагоге, односно комплетан апарат школства који даје додатни квалитет развоју школског спорта.

Зато не чуди да је Законом о основном образовању и васпитању, држава препознала значај школског спорта. У њему, у члану 40. стоји: „Ради развоја и практиковања здравог начина живота, развоја свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетничке деличине, школа у оквиру школског програма, реализује и програм школског спорта, којим су обухваћени сви ученици. Школа је дужна да у оквиру програма школског спорта, заједно са јединицом локалне самоуправе, организује недељу школског спорта најмање једном у току полугошишта. Недеља школског спорта обухвата такмичења свих ученика у спортским дисциплинама прилагођеним узрасту и могућностима ученика.“ (Закон о основном образовању и васпитању, Сл. гласник РС бр. 15/13). Школски спорт тако представља саставни део обавезног наставног плана и програма. Главни циљ школског спорта мора бити физички, интелектуални, морални, социјални и културни развој свих ученика. Када су у питању школска спорурска такмичења, приоритет су такмичења унутар школа и на нивоу града. Потребно је, такође, организовати спортивске активности деце за време распуста, посебно путем спортивских кампова.

Посебно је значајно предузимање активности које треба да доведу до тога да деца не плаћају чланарину у спортивским организацијама, или да она буде примерена могућностима родитеља. Како би се повећало учешће деце у спорту, национални спортивки савези треба да обезбеде да спортивки клубови уз сениорске екипе обавезно имају и дечје екипе. У циљу развоја и унапређивања физичког вежбања деце, као и успостављања функционалнијег система школских спортивских такмичења, неопходна је изградња посебних објеката – спортивских сала намењених школском спорту, чиме би створили услове за развој школског спорта. Стварањем услова углавном би задовољили интерес

заједнице и самог друштва за укључивање што већег броја деце у школске спортске активности.

Дефинисање проблема:

- Недовољна опремљеност и застарелост
- постојећих спортских реквизита по школама, предшколским установама
- Недовољна физичка активност деце предшколског и школског узраста
- Наставу физичког васпитања од првог до четвртог разреда основне школе не изводе наставници физичког васпитања
- Непостојање физикултурних сала у појединим школама на сеоском подручју
- Недовољно медијских садржаја којима би се промовисао значај бављења спортом од најранијег узраста
- Повећан број физичких деформитета код деце предшколског и школског узраста
- Недовољан број ангажованих стручних лица у клубовима.
- Недовољно посвећена пажња и релативно мали износ средстава који се одваја за врхунски спорт

Предлози решења:

- Конкурисање преко пројектата којима се могу обезбедити бољи услови за рад клубова и организација
- Стручно усавршавање особа која ради децом школског и предшколског узраста
- Постављање приоритета у борском спорту при чему би се издвојили клубови и појединци који успехом препрезентују општину Бор широм Србије али и ван наше државе.
- Поверавање послова Савезу спортива како би се евентуални недостаци у што краћем року отклонили уз помоћ стручних људи.
- Анимирање деце предшколског и школског узраста уз помоћ секција и педагошких радника.

3. ПРИКАЗ ОДАБРАНИХ ПРИОРИТЕТА, ОПШТИХ И ПОСЕБНИХ ЦИЉЕВА И МЕРА

3.1. Школски спорт

Стратегије развоја школског спорта, која треба да обједини укупни напор друштва да створи амбијент у коме ће ученици кроз наставу физичког васпитања, а посебно кроз ванчасовне облике рада и ангажовања имати систематску подршку за организовано вежбање и такмичење.

Стратегија развоја школског спорта је резултат сарадње на нивоу министарстава просвете, спорта, здравља, рада, запошљавања и социјалне политike уз подршку јединица локалне самоуправе. Министарство просвете, науке и технолошког развоја и Министарство омладине и спорта морају заједно са јединицама локалне самоуправе да дефинишу активности и успоставе одрживи модел функционисања школског спорта у функцији повећања редовног вежбања ученика.

Један од приоритета и циљева Стратегије развоја спорта Републике Србије је развој спорта деце и омладине, укључујући и школски спорт.

Унапређење система школског спорта у општини Бор подразумева: развој и унапређење физичког вежбања деце у предшколским установама, јачање школског спорта и успостављање система школских такмичења; системско

планирање изградње и одржавања школских спортских објеката и терена; стварање базе за врхунско спортско постигнуће; унапређење стручног рада у спортским клубовима.

Физичко васпитање је обавезан наставни предмет за све ученике основних и средњих школа у Републици Србији. Поред тога, физичко васпитање је једини предмет у школи који ученицима даје могућности за учење моторних вештина, развој физичке кондиције и разумевање физичке активности.

Школски спорт повезује физичко васпитање, рекреацију и спорт. Суштина школског спорта јесте редовно вежбање и неговање навике редовног вежбања, тако да се подигне ниво спортско-рекреативног образовања, помогне свестрани раст и развој личности, а такмичење је у функцији постизања ових циљева.

Школски спорт у општини Бор припада систему физичког васпитања које је у надлежности Савеза за школски спорт општине Бор, а други део је у систему општинских органа, јединице локалне самоуправе општине Бор, на нивоу учешћа у финансирању годишњег програма. Програм је препознат за остваривање интереса у области школског спорта, као и спортских манифестација од интереса.

Значајан задатак који се може остварити кроз физичко васпитање и школски спорт јесте откривање деце талентоване за врхунска спортска достижнућа. Идентификација деце талентоване за спорт је стручан и одговоран задатак. Систем школских спортских такмичења код ученика утиче на формирање свести о хуманом односу према свим учесницима у процесу телесног вежбања и такмичења.

Спортска такмичења су саставни део физичког васпитања на којима ученик проверава резултате свога рада, а надметања са вршњацима подстичу га на стваралачко усавршавање и ангажовање за развој својих максималних потенцијала на основу којих се значајним делом позиционира у друштву вршњака.

Циљ школског спорта јесте да се током систематског вежбања у оквиру школског спортског друштва кроз различите форме ванчасовних активности задовоље потребе ученика за редовним вежбањем и активним учешћем у спортско-рекреативним активностима и спорту, како би се допринело свестраном расту и развоју личности.

Дефинисање школског спорта у Закону о спорту

Чланом 143. Закона о спорту утврђено је да школски спорт обухвата организоване и ваннаставне спортске активности у области школског физичког васпитања, укључујући и школска спортска такмичења која се спроводе у оквиру школског система у складу са наставним планом и програмом, утврђеним у складу са законом.

Систем школских спортских такмичења

Школска спортска такмичења Републике Србије реализују се по програму који се утврђује за период од четири године (олимпијски циклус). На основу програма доносе се годишњи планови за сваку школску годину. Право учешћа на такмичењима имају сви редовни ученици основних и средњих школа, узраста од I разреда основне школе до IV разреда средње школе.

Редовни програм Савеза за школски спорт општине Бор подразумева одржавање такмичења у следећим спортским гранама:

атлетика	основне и средње школе
рукомет	основне и средње школе
кошарка	основне и средње школе
одбојка	основне и средње школе
мали фудбал	основне и средње школе
стони тенис	основне и средње школе
стрељаштво	основне и средње школе
гимнастика	I-IV раз. ОШ, V-VI раз. ОШ, VII-VIII раз. ОШ и I-IV раз. СПШ
пливање	I-IV раз. ОШ, V-VI раз. ОШ, VII-VIII раз. ОШ и I-IV раз. СПШ
цудо	I-IV раз. ОШ, V-VI раз. ОШ, VII-VIII раз. ОШ и I-IV раз. СПШ
карата	I-IV раз. ОШ, V-VI раз. ОШ, VII-VIII раз. ОШ и I-IV раз. СПШ
тенис	I-IV раз. ОШ, V-VI раз. ОШ, VII-VIII раз. ОШ и I-IV раз. СПШ
мале олимпијске игре	I, II и III раз. ОШ

Основ за спровођење програма током школске године је оријентациони календар такмичења ученика Републике Србије, који прописује министар просвете, а на предлог Савеза за школски спорт Србије. Календар такмичења је у свему подређен периодизацији наставног плана и програма физичког васпитања за основне и средње школе.

Систем такмичења предвиђа 5 степена: школско (међуодељенско), општинско, међуопштинско (окружно), међуокружно (регионално) и републичко (државно).

I ниво такмичења – школска првенства

Први ниво чине такмичења унутар школе (школска првенства) која чине основу система школског спорта и олимпијских спортских игара.

Право учешћа на првом нивоу такмичења имају сви заинтересовани редовни ученици и ученице основних и средњих школа. Актив наставника физичког васпитања организује и реализује читав процес такмичења унутар своје школе и одлучује о облику и систему такмичења. Програм такмичења унутар школе зависи од просторно-техничких услова саме школе.

II ниво такмичења – општинска такмичења

Програмске активности реализује Савез за школски спорт општине Бор у сарадњи са општинским органима, јединицама локалне самоуправе и гранским спортским савезима.

Средства се обезбеђују из општинског буџета. Годишњи програм и пропозиције такмичења у спортским гранама које су у систему Савеза за школски спорт Србије омогућују учешће преко 1.000 ученика и ученица основних и средњих школа на општинском нивоу такмичења.

III ниво – окружна такмичења

Право наступа на окружним такмичењима имају победници општинских првенстава. У Борском округу такмиче се победници општине Бор, општине Мајданпек, општине Неготин и општине Кладово. Победници окружних првенстава у стрељаштву, пливању, стоном тенису и „Дечјим олимпијским играма“ остварују право учешћа на републичким такмичењима.

Пропозиције такмичења у спортским гранама које су у систему Савеза за школски спорт Србије омогућавају учешће преко 250 ученика и ученица основних и средњих школа из општине Бор на окружном нивоу такмичења.

IV ниво - међуокружна такмичења

Међуокружни ниво такмичења реализује се по утврђеној шеми, односно по групама које чине више округа. Нашу групу чине Борски округ, Подунавски округ, Браничевски округ и Поморавски округ. Право наступа на овом нивоу имају победници окружних такмичења.

Државна школска спортска такмичења

Завршна првенства су републичка такмичења, која се организују сваке године у свим спортским гранама за све узрасне категорије. Сваке четврте године организују се Олимпијске спортске игре ученика Србије. Ове игре окупљају ученике и ученице из целе Србије.

У 2011/2012. школској години на Олимпијским спортским играма ученика Републике Србије у Сремској Митровици учешће је узело 88 ученика – такмичара из општине Бор.

У погледу броја школа из општине Бор (8 основних и 4 средње школе) које узимају учешће на општинском такмичењу из 9 спортских грана, произилази следећа ситуација: највећи број школа учествује на општинском такмичењу из малог фудбала 100%, затим из рукомета 91,7%, одбојке и кошарке 83,4%, стоног тениса 75%, пливања 67,7%, стрељаштва 58,4%, атлетике 41,7% и гимнастике 25% (статистика према извештајима Савеза за школски спорт општине Бор).

Пројекти савеза за школски спорт

„Спорт у школе“

Понуда програма спортских школа и спортских клубова је комерцијална, пре свега тако да се спортом баве деца родитеља који то могу да плате, што значајно смањује број деце којој је спорт доступан и смањује конкуренцију и квалитет из кога може да се створи спортски резултат. Због тога је 2012. године Савез за школски спорт Србије, уз помоћ Министарства омладине и спорта, покренуо пројекат бесплатних спортских школа за децу која нису обухваћена системом спорта, која су слабијег материјалног стања и имају препоруку свог педијатра.

Пројекат „Спорт у школе“ у општини Бор са реализацијом је започео у марта 2014. године. У току 2014./2015. године, пројекат се реализовао само у једној школи у општини Бор. Корисници обухваћени програмом „Спорт у школе“ су ученици од првог до четвртог разреда основне школе подељених у две групе од 25-30 ученика. Тренинзи се организују два пута недељно у трајању од 45 минута, што је 72 часа по групи у току школске године.

„Здраво растимо“

„Здраво растимо“ је део глобалне „Nestlé“ иницијативе под називом „Healthy Kids“ (Здрава деца), у којој је само у прошлјој години учествовало више од 6,9 милиона младих из 68 земаља широм света. Пројекат подржавају Министарство просвете, науке и технолошког развоја, као и Министарство омладине и спорта Републике Србије.

Пројекат „Здраво растимо“ реализовао се у три школе у општини Бор. Корисници обухваћени програмом „Спорт у школе“ су ученици седмог разреда (укупно 263 ученика) који су кроз четри предавања стекли основна знања о правилној исхрани и њеном планирању, утицају хране на тело, а добили су и практичне савете о томе како та знања могу да примене у свакодневном животу.

„Ђак репортер“

У школској 2015./2016. години покренут је први спортски дечији часопис „Пламенко“ који ће излазити као додатак „Спортском журналу“, као и дечије спортске емисије састављене од прилога ђака репортера које се емитују на РТС и СОС каналу.

Формирана је база новинарских секција које извештавају о спортским догађајима и такмичењима у својим школама, о навијањима, спортским радионицима, о резултатима својих вршњака као и о свим спортским занимљивостима у граду.

Учешће у овом пројекту реализује се само у једној основној школи у општини Бор, где је формирана новинарска секција која укључује преко 20 ученика те школе.

Стратегија развоја школског спорта 2015-2018

Функционалан и модернизован систем школског спорта заснива се на повећању обухвата деце која у стандардизованим објектима имају редовно вежбање кроз различите форме ванчасовних облика рада, који су у функцији неговања здравих животних навика које подстичу такмичење у духу фер плеја и уважавања различитости.

Обезбедити могућности за редовно бављење физичким вежбањем и такмичења ученика у ванчасовним активностима, у складу са њиховим интересовањима и узрастом, чиме се заједно са наставом физичког васпитања остварује један од главних циљева образовно-васпитног процеса – правilan психофизички раст, развој и одрастање ученика.

Стратешки циљеви школског спорта 2015-2018. године

Анализа актуелне ситуације намеће закључак да не постоји јединствено решење које може да се примени у свим срединама и да треба да се разраде оперативни модели функционисања школског спорта у зависности од величине и развијености општина.

Приоритети стратегије

Приоритет стратегије развоја школског спорта у општини Бор је, пре свега, сређивање и одржавање школских спортских сала, повећање броја активности и спортско-рекреативних садржаја у школи у функцији повећања укупне физичке активности ради правилног раста и развоја физичких способности и менталних капацитета ученика. Затим стварање стабилних извора финансирања свих услова за развој школског спорта на свим нивоима – од основне јединице школске секције, спортског друштва до републичких такмичења, као и

упознавање што већег броја ученика нижег школског узрасла са значајем физичке културе.

Стратегија развоја спорта у Републици Србији за период 2014-2018. године у делу који се бави школским спортом у оквиру приоритетног циља развоја спорта деце и омладине, укључујући и школски спорт, дефинише посебне циљеве у оквиру општег циља:

- побољшани материјално-технички услови за реализацију активности школског и универзитетског спорта;
- повећан број спортских секција и других ваннаставних спортских активности у оквиру школског и универзитетског спорта;
- повећано учешће ученика и студената на школским и универзитетским спортским приредбама (спортивским манифестацијама и спортским такмичењима);
- побољшан стручно-педагошки рад и унапређена институционална сарадња у оквиру школског и универзитетског спорта;
- подстакнуто значајније укључивање јединица локалне самоуправе у реализацију и унапређење школског и универзитетског спорта;
- унапређење медијског праћења и промоција школског и универзитетског спорта с циљем неговања културе спортског понашања, фер плеја, сарадње, толеранције и поштовања различитости на спортским теренима и поред њих;
- унапређене везе између школа и организација у области спорта и подстакнути програми у спортивима који привлаче децу и омладину.

Просторно-технички услови

- побољшати материјално-техничке услове за реализацију школских спортских такмичења – објекти и реквизити у складу са законским нормативима опреме и простора;
- стандардизовати опрему и простор за школски спорт;
- донети план опремања постојећих школских сала.

Програмске иновације и организација

- повећати број секција за ученике основне школе тако да сваки ученик учествује у једној секцији, чиме директно повећавамо организовано вежбање у оквиру система образовања. већи број деце у школским спортским секцијама за 5-10% у наредне четири године;
- реализација курсних облика наставе – пливање, вожња бицикла, ролера, стони тенис, веслање, скијање, шах, бадминтон и други спортиви у зависности од услова и интересовања деце а у складу са програмом развоја спорта донетим од стране јединице локалне самоуправе;
- подстицање на редовно вежбање развијањем нових модела спортско-рекреативних такмичења која се заснивају на учествовању, а не само на способности талентованих ученика;
- едукација волонтерског рада ученика као аниматора спорта за све, помоћних тренера, судија, записничара, делегата и других укључених у систем школског спорта;
- спортско-рекреативни кампови ученика успешно се реализују и у месту становаша и на туристичкој дестинацији;
- увођење нових спортувова у школска такмичења у виду отворених првенстава, а у складу са интересовањима ученика и њиховим узрасним карактеристикама;
- израда информационог система у области

школског спорта који треба да прикупља податке са редовних тестирања и даје повратну информацију напредовању ученика, одељења, разреда, школе, општине, округа, републике.

Пропаганда и медијска промоција

- израда медијског плана у циљу популаризације школског спорта;
- израда дечјих репортажних емисија о школским спортским догађајима;
- недељно објављивање дечјих новинарских извештаја, репортажа и занимљивих прича са школских спортских терена;
- покретање кампање у циљу промовисања фер плеја, толеранције и поштовања различитости.

3.2 Рекреативни спорт – спорт за све

Рекреација је физичка активност која има за циљ одржавање и подизање и одржавање психичке, функционалне и одбрамбене способности организма. Спортско-рекреативне активности биће усмерене на задовољавању основних потреба садржаја и интереса грађана кроз разноврсне облике и садржаје којиће у највећој мери бити доступни свим нивоима способности, здравственог стања, полним и узрасним категоријама сваког појединца. Једна од основних особина рекреације јесте разонада и забава.

У рекреацији се примењују исти облици кретања као у спорту, али с другим намерама, док у спорту основна побуда је победа, а у рекреацији је основна побуда забава. Рекреативци уживају у многобројним активностима у клубовима, организованим групама или појединачно, а њихов мотив је здравље, физичке способности и лично задовољство. Победити себе, бити активан и упознати се са свим вредностима редовне физичке активности су све више опредељења стотина хиљада људи који пешаче, трче, возе бицикл и ролере, пливају, скијају, вежбају, уче одређене вештине итд.

Наравно да и у спорту има забаве исто тако као што и у рекреативној активности може бити и такмичења. Последњих година чине се напори да се прошири покрет спорске рекреације, да се осавремене програми и садржаји ових активности и да становници што више обухвате и подстакну на укључивање у ове активности. Међу становницима Европске уније најактивнији Финци где се 75% становништва бави спортском рекреацијом. Следе Швеђани са 72%, Данци 60%, Ирци 53% и Холанђани са 52%, док су међу најмање активнима Грци са само 26%.

Програм спорско рекреативне активности и такмичења представља израз тежњи да се превазиђу досадашње слабости и да се у првом реду обезбеди масовно учешће становништва свих узрасних група. Основни циљ ових активности је то да се што већи број људи укључи у систематску рекреативну активност стим да такмичење не буде циљ него средство усмерено на очување здравља и на продужетак животног века људи.

Као синоним за ово карактеристично подручје спорта користи се: рекреација, рекреативни спорт, спорт за све, велнес, фитнес и сл. Дакле, рекреацијом се могу сматрати све активности које се спроводе ван подручја професионалног рада човека, које појединач позиционира као личну потребу у циљу одмора, релаксације, разонаде и забаве. Из ове, директно процистиче и појам спортска рекреација, као процес

обнављања, ослеђења, јачања, и сл., применом моторичких (спорчких) активности.

Последњих година одомаћио се и термин енглеског порекла – фитнес. Настао је од речи фит што значи добра форма, добра кондиција, бити здрав и оран. Употребљава се да би се описао начин живота у којем једна особа може најефикасније да функционише свакодневно. Фитнес, дакле, не обухвата само вежбање, већ начин живота који подразумева вежбање, правилну исхрану, програме психичког растерећења, релаксацију и естетске програме. Лачки се фитнес везује само за вежбање са теговима или само за аеробик, што је свакако погрешно.

Прихватање здравог животног стила који подразумева физичку активност, здрав начин исхране и избегавање пушења, може спречити појаву обольења или олакшати лечење.

У стручној (и научној) литератури у употреби је и термин рекреативни спорт, а последњих година и појам спорт за све. Овај назив је ушао и у законодавну процедуру, кроз члан 3. Закона о спорту, као "спорт за све" (рекреативни спорт) јесте област спорта која обухвата бављење спортским активностима ради одмора и рекреације, унапређивања здравља или унапређивања сопствених резултата, у свим сегментима популације. У члану 4. истог Закона се наводи да свако има право да се бави спортом и да бављење спортом мора бити хумано, слободно и добровољно, здраво и безбедно, у складу са природном средином и друштвеним окружењем, фер, толерантно, етички прихватљиво, одговорно, независно од злоупотреба и циљева који су супротни спортском духу и доступно свим грађанима под једнаким условима без обзира на узраст, ниво физичких способности, степен евентуалне инвалидности, пол и друго лично својство.

У промоцији физичке активности значајна је координисана акција свих сектора друштва. Споршка рекреација је усмерена на примену разноврсних спорско рекреативних активности, које су усаглашене са нивоом способности, здравственим стањем, полним и узрасним карактеристикама, врстом и карактером посла на радном месту, са субјективним потребама и интересима појединца.

На територији борске општине постоји адекватан број спортских и инфраструктурних објеката на отвореном и затвореном намењених за рекреативно бављење спортом. Услови за рекреативно бављење спортом у општини су на задовољавајућем нивоу што се објекта тиче: Установа Спортски центар Бор (велика сала, мала сала, теретана-, олимпијски затворен и отворен базен), фудбалски стадион и стадио за фудбал са атлетском стазом које користе и рекреативци, два стадиона за мале спортове и тенис терен, хиподром, скејт парк стаза за картинг. У селима је ситуација нешто лошија, али се издавају села Злот и Кривељ са опремљеним школским салама при основним школама, које могу послужити рекреативном спорту. Рекреативни спортски клубови и удружења функционишу на подручју општине бор, те је потребно даљом стратегијом и акционим плановима унапредити рекреативни спорт и у сеоским подручјима. У сеоским срединама ситуацију додатно отежава мањак садржаја и услова за рекреативно бављење спортом, осим индивидуалних случајева трчања, пешачења и вожње бицикла. У том смислу, потребно је различитим програмима, промоцијама, едукацијом и медијски анимирати становништво у граду, док је на селу неопходно побољшати услове и понудити садржаје за рекреацију.

Редовним спортским активностима, континуирано током године, бави се веома мали број

одрасле популације, укључујући и становнике „треће доби“. Спортом и спортском рекреацијом се више баве мушкирци него жене, упркос добним условима и разноврсној понуди рекреативно спорских садржаја. Спорт и рекреација запослених у Бору, треба унапредити и радити на масовнијем учешћу запослених у рекреацији и Радничким спортским играма, као логичном наставку и надоградњи редовних активности.

Најзаступљеније рекреативне активности су пешачење, фудбал, трчање, вожња бицикла, фитнес центри и аеробик за жене, као и учешће у планинарским акцијама.

Како се смањено кретање, гојазност, кардиоваскуларне болести, дијабетес, лоше држање могу сматрати болестима модерног доба, неопходно је уложити максималне напоре да се што више становништва анимира за континуирано рекреативно бављење спортом.

Спорт за све (рекреативни спорт) је један од најважнијих аспеката унапређења психофизичког здравља становништва. Задатак локалне самоуправе је и унапређење рекреативног спорта, као један од видова здравог животног стила. Спорт за све, као покрет цивилног друштва пружа могућност бављења спортом читавој популацији грађана и спроводи препоруке да се спортске активности реализују током целе године .

Кораци развоја и унапређења спорта за све:

- Обезбеђивање довољног броја стручњака за спровођење бесплатних програма за све узрасте становништва,
- Унапређење броја и квалитета програма који промовишу и унапређују здравље,
- Организовање програма спорта и рекреације у области радничког спорта ,
- Организовање једнодневних, месечних и вишемесечних програма масовних облика рекреације за све узрасте и циљне групе (Трим стазе, аеробик за жене, пешачење, пливање, ролери и клизање за децу, кошарка и баскет, фудбал)
- Доступност спортско рекреативних програма за све. Адаптација, изградња, одржавање објекта за рекреацију на отвореном
- Обезбеђивање приступа просторима за спортску рекреацију
- Организација сусрета и такмичења градских и сеоских месних заједница

Општи циљ:

Повећан обухват бављења спортом у свим сегментима становништва посебно деце, младих, жена, особа са инвалидитетом и старијим.

Посебни циљеви:

- Подстицање и јачање свести о важности редовне физичке активности
- Побољшање материјално техничких услова за рекреацију у циљу доступности свим грађанима
- Квалитетна реализација програмских активности спорта за све у општини Бор.
- Унапређење спорта за особе са инвалидитетом

3.3 Спорт особа са инвалидитетом

Заштита особа са инвалидитетом је један од најосетљивијих и најспецифичнијих елемената друштвено-развојне, економске и пре свега социјалне политике уопште. Наш задатак јесте да афирмишемо развој инвалидске заштите у оквирима модерне,

плуралне социјалне политike имајући у виду особу са инвалидитетом као појединца, личност са свим општим и специфичним потребама. Системска решења морају свакој групацији особа са инвалидитетом омогућити да обликују, изражавају и реализују своје основне развојне потребе као и посебне интересе, да имају једнаке могућности као здрави људи, а пре свега да имају право на различитост. Положај особа са инвалидитетом у нашој земљи уређен је бројним законским и подзаконским актима, те се тако одредбе везане за права особа са инвалидитетом сусрећу у свим важнијим законима које је Парламент усвојио.

Готово сваки законски акт у бар једном свом члану говори о неком праву особа са инвалидитетом. Поред позитивних прописа усвојених од стране Парламента, положај особа са инвалидитетом уређен је Међународним конвенцијама које је наша земља ратификовала, чиме су оне постале део унутрашњег права или унутрашњих позитивних прописа, не мање обавезујућих од закона које је усвојио Парламент. Као акти међународног права најзначајнији су Декларације УН о правима инвалидних лица, Конвенција УН о правима детета, као и потписана Конвенција о правима особа са инвалидитетом и Опциони протокол уз Конвенцију о правима особа са инвалидитетом.

Од изузетног значаја за правно уређење положаја особа са инвалидитетом је доношење Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС“, број 33/06), 17.04.2006. године и усвајање Стратегије унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији („Сл. гласник РС“, број 1/07), 05.01.2007. године, које је припремио Сектор за заштиту особа са инвалидитетом, Министарства рада и социјалне политike Устав Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/06), као највиши правни акт у Републици Србији забрањује сваку дискриминацију, па и дискриминацију особа са инвалидитетом.

Пред Уставом и законом су сви једнаки. Свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације. Устав забрањује непосредну или посреднодискриминацију, дискриминацију по било ком основу, нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости, психичког или физичког инвалидитета.

Стратегија развоја спорта инвалида у Србији

Физичка активност особа са инвалидитетом је заступљена у областима спорта и рекреације. Неопходно је засебно елаборирати развој ова два простора с обзиром да имају различите врсте позитивних утицаја на инвалидна лица. Све активности које се реализују, методе које се примењују, циљеви и задаци који се реализују у основи су различити код спорта и рекреације.

Спорт инвалида као издвојена специфична категорија спорта у многоме се разликује од масовног неинвалидног спорта. Из тих разлога и концепт развоја стратегије спорта инвалида се заснива на другачијим основама у односу стратегији неинвалидног спорта.

Логистика унапређивања услова развоја појединачних спорчких грана у спорту инвалида се може реализовати под окриљем уговора и споразума о пословно-техничкој сарадњи са многим носећим институцијама за различите области које су од значаја за развој спорта инвалида. Неопходно је примењивати

инклузивни систем са институцијама и савезима који су значајно развијенији у савезима који се баве спортом неинвалида. Оваква ктивност представља проверени модел, с обзиром да на бази оваквих сарадња у протеклим периоду обезбеђене су јако добре полазне основе за развој многих спортских грана. Такође на основу сарадње са Факултетом спорта и физичког васпитања обезбеђена су систематска тестирања врхунских спортиста и наставни кадар за едукацију тренера у спорту инвалида.

Простор спорта се мора раздвојити на врхунски спорт и базични спорт.

Базични спорт подразумева систематски тренинг и такмичење спортиста на нивоу општинске, регионалне и републичке конкуренције.

Кроз активности Спортског савеза инвалида Србије морају бити контролисане следеће ставке: организација и усклађивање општинских и регионалних такмичења, организација националних такмичења, нормирање резултата, логистика укључивања инвалидних лица у спортске активности, формирање и праћење базе за регрутација спортиста за врхунски спорт, здравствена контрола спортиста.

Базични спорт има јако много заједничких тачака и активности са рекреацијом, из примарне рекреације регурутују се спортисти који се такмиче на општинским, регионалним и националним првенствима.

Врхунски спорт подразумева систематски тренинг и такмичење спортиста на нивоу националне и међународне конкуренције. Кроз активности Спортског савеза инвалида Србије морају бити контролисане следеће ставке: континуирана дијагностика и контролисан развој врхунског спортисте, контрола тренажног процеса, стратегија развоја параолимпијског спорта, подршка и логистика спортистима и тренерима на међународним такмичењима, логистика и кооперација на међународном нивоу у циљу организације међународних такмичења у Србији.

Рекреација подразумева систематску физичку активност на нивоу општинских, организација где се као главни циљ не поставља резултат и успех у спортској грани већ ревитализација, рехабилитација, ресоцијализација инвалидних лица, унапређење здравственог статуса, унапређење услова живота, али и регрутација афирмишење спортиста за укључење у базични спорт.

Раздвајање простора спорта и рекреације подразумева пре свега организациону шему која је постављена ради систематизације и боље контроле активности. Међутим област рекреације, када су инвалидна лица у питању, је комплементарна са спортом, поготову са базичним, националним спортом, јер се управо кроз рекреативне активности препознају и афирмишу потенцијални учесници на општинским, регионалним и републичким такмичењима.

Како би се све ове активности реализовале неопходно је познавати хијерархију и надлежности појединачних организација како би се следила логистика развоја инвалидног спорта у циљу развоја мисије и визије инвалидног спорта.

Анализом тренутног стања, дошло се до закључка да је деловање организација које се баве спортом особа са инвалидитетом на територији Србије,

прилично неусаглашен. Пирамидалним приказом (од врха ка бази) уочавају се следећи субјекти организације:

- Параолимпијски комитет Србије (ПОКС)
- Спортски савез инвалида србије (ССИС)
- Спортски савез инвалида Војводине (ССИВ)
- Општинске организације регистроване за спорт и рекреацију инвалида
- Спортска друштва, клубови, дружине и секције
- Особе са инвалидитетом које се самостално баве спортско-рекреативним активностима

Општинске организације, регистроване за спорт и рекреацију инвалидних особа, у већини случаја немају специјалистички оспособљено стручно лице чији је задатак да организује, осмисли и спроводи план и програм рада. Осим овог, чест проблем је и обезбеђивање спортских терена на којима би се спроводиле свакодневне спортско-рекреативне активности инвалидних особа, као и непоседовање прилагођених реквизита за појединачне спортске дисциплине, што је последица недовољних материјалних издвајања. Већина регистрованих организација Кључни проблем на овом нивоу је што општинске организације из не добијају средства за своје активности, немају стручна лица за планирање и спровођење активности.

Параолимпијски комитет Србије (ПОКС), као кровна организација, делује у саставу националног олимпијског комитета. Он првенствено води рачуна о врхунским такмичарима који наступају на највећим међународним такмичења.

На бази већ актуелног стања предлаже се следећи костур

Реализација и подршка у организацији такмичења на свим нивоима.

-Праћење, селекција и контрола врхунских спортиста.

-Промовисање спортских и рекреативних активности.

-Контрола програма локалних општинских организација.

Стратегија развоја Параолимпијског спорта на свим нивоима

- Кооперација са националним организацијама.

- Интегрисање у међунаредне асоцијације.

- Кандидатуре за организовање међународних такмичења у Србији

Реализација и подршка у организацији рекреативних активности на општинском нивоу.

-Промовисање рекреативних активности на националном нивоу.

-Контрола и подршка у реализацији програма локалних општинских организација.

3.4. Унапређење врхунског и квалитетног спорта на територији Бора

3.4.1. Врхунски и квалитетни спорт

Спорт се у најужем смислу везује за такмичарску активност усмерену на остварење што бољег резултата. У односу на достигнути квалитет и категоризацију у националним и међународним оквирима, може се разликовати неколико нивоа такмичарског спорта. Јако се међусобно пружају, издвојени – врхунски и квалитетни спорт. Приликом њиховог дефинисања пошло се од формулатије дате у

Закону о спорту. Српски врхунски спортсти су своје спортске каријере започели у малим клубовима, школским салама или отвореним теренима у јединицама локалних самоуправа. Данас се управо ти спортски клубови сусрећу са проблемом који се огледа у недостатку финансијских средстава за несметан рад и развој, с једне стране и недостатком, односно неадекватном спортском инфраструктуром, с друге стране.

Република Србија је мала земља по броју становника, али са великим бројем веома успешних врхунских спортиста. Постојећи спортски потенцијали омогућавају да се направи велики помак како у обухвату људи који су директно или индиректно укључени у систем спорта, тако и у погледу резултата који се постижу у области врхунског спорта, на националном, и на међународном нивоу." Наш задатак у овој области је, да афирмишемо врхунске спортске резултате на релним и здравим основама, који ће допринети афирмацији како надарених појединача тако и комплетне заједнице

3.4.2.Закон о спорту

На основу дефиниција појмова и израза који се користе у Закону о спорту, кажемо да је: У Закону о спорту **врхунски спорт** је дефинисан као област спорта која обухвата спортске активности које показују изузетне (врхунске) спортске квалитете и резултате. То практично значи да само они спортсти и спортске гране који постижу врхунске резултате на међународној сцени могу имати атрибут врхунског спорта. Под **квалитетним спортом** се подразумевају све спортске активности које се спроводе у оквиру поједине спортске гране, а чија се такмичења одржавају до националног нивоа (лиге и првенства државе), под условом да су те спортске гране регистроване у складу са законом и које препознаје Олимпијски комитет Србије као редовне или придржане чланове, као и спортске активности које се одржавају на покрајинском и локалном нивоу. Осим по квалитативном нивоу, спортиве је могуће развратити и на олимпијске и неолимпијске. Оба наведена критеријума су од значаја приликом састављања категоризације спортista.

3.4.3.Стратегија развоја спорта

Уводном делу Стратегије развоја спорта у Републици Србији за период 2014-2018. године („Сл.гласник РС“, бр. 1/2015) је истакнуто следеће:

Република Србија је позната у Европи и у свету по врхунски организованим спортским догађајима.Република Србија данас у свету важи за земљу врхунских спорчких постигнућа, али резултати могу бити и много боли, те управо овај програм има за сврху да јасно дефинише циљеве и приоритете којима треба стремити и које треба реализовати како би се стекли услови за постизање још бољих резултата у области спорта, како на националном, тако и на међународном нивоу.

Република Србија се стара и о развоју спортских талената, и о врхунским спортстима. Она, с једне стране, пружа могућност да врхунски спортсти остваре своје потенцијале на светској сцени и награђује врхунски спортски резултат кроз дефинисан и уређен програм националних признања и награда за остварене врхунске спортске резултате, док, с друге стране, системски помаже развој спортских талената кроз стипендирање.

3.4.4.Врхунски спорт у Републици Србији

Како врхунски спортски резултати нису могући без одговарајуће организованости, Република Србија

подржава организацију спорта у Републици Србији базирану на пирамидалној структури, у оквиру признатих националних спортских савеза који управљају спортом на различитим нивоима јавних власти и различитим нивоима територијалне организације (Република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе). При том, спортски клубови су основа спорта у Републици Србији и треба да буду одрживи и стимулисани у раду од стране јавних власти.

Национални спортски савези морају да играју кључну улогу у области спорта за коју су надлежни у погледу: обезбеђења солидарности на различитим нивоима бављења спортом; развоја демократских односа унутар савеза; гаранције спортске кохезије; обезбеђења једнаког приступа бављења спортским активностима мушкарцима и женама; борбе против допинга, насиља и расистичког и ксенофобичног понашања. Солидарност се мора развијати како хоризонтално тако и вертикално. Организација и управљање професионалним спортом треба да буде промовисано преко одговарајућих надлежних тела. Лица која се спортом баве професионално треба да имају одговарајући друштвени статус и заштиту, као и етички одбрану од свих облика искоришћавања.

Применом ове стратегије у области врхунског спорта циљ је да се :

- обезбеди већи број финансијских извора и већи обим финансијских средстава за оне спортске организације и спортисте које су способни да постигну врхунске резултате на светској сцени;

- спортистима обезбеде услови, ресурси и могућности у циљу максималног испољавања њихових потенцијала, као и услови за тренинг по највишим светским критеријумима, како би били спремни за постизање најбољих резултата на међународним такмичењима;

- привуку и ангажују најбољи спортски стручњачи у организацијама у области спорта у Републици Србији, у циљу подизања квалитета стручног рада, с посебним ангажовањем и инсистирањем на перманентној едукацији спортских стручњака ангажованих у систему спорта Републике Србије, како кроз неформално образовање, тако и кроз повезивање са високошколским установама;

- помогне националним гранским савезима да препознају таленете, осмисле квалитетне планове програме за њихов развој и коначно, да развију њихове спортске потенцијале;

- подржава развој истраживања и технологије у овој области.

3.4.5. Кадрови у врхунском и квалитетном спорту

Под стручним усавршавањем, у смислу закона о Спорту, подразумева се стицање знања и вештина спортских стручњака,које обухвата континуирану едукацију током радног века, као и учешће на стручним и научним скуповима, семинарима и курсевима.

Високошколске установе су једине које могу школовати кадрове за одређена подручја из спорта и издавати законом предвиђене дипломе за завршени одређени степен образовања. Надлежни национални грански спортски савез у сарадњи са високошколском установом издаје, обновља и одузима дозволу за рад спортивким стручњацима у складу са овим законом,правилима тог савеза и правилима надлежног међународног спортског савеза и води евиденцију издатих, обновљених,односно одузетих дозвола за рад.

Проблеми који су истакнути у анализи радних група везују се за стручно оспособљавање и лиценцирање тренера, посебно недостатак школованих тренера за рад са млађим категоријама. Повезано са тим, уочава се проблем надзора и контроле броја укључених тренера без добијених лиценци за рад.

Потребни су јасни критеријуми везани за систематизацију у области запошљавања тренера, а најважнија ставка јесте обезбедити запошљавање квалитетних тренера. У анализи кадрова се наводи да је досадашња пракса показала да клубови у којима се рад своди на хонорарно ангажовање стручњака, ретко успевају да спортисте задрже у дужем временском периоду или да остваре значајнији резултат у сениорској конкуренцији.

Школовани и мотивисани тренери јесу изузетно значајан сегмент за успехе и високе резултате спортиста, посебно у врхунском спорту, и зато је област кадрова у врхунском и квалитетном спорту један од приоритета овог Програма.

3.4.6. Развој и унапређење врхунског спорта

Циљ је да се препознају најталентованији спортисти Републике Србије, да се повежу наука и пракса ради постизања врхунских спортских резултата и да се талентима и већ рангираним врхунским спортистима омогући несметан развој и напредак у свим узрасним категоријама и, последично, обезбеде услови за боље позиционирања Републике Србије на међународној спортској сцени.

Бављење спортом на највишем нивоу биће подржано и подстакнуто на одговарајуће начине, у сарадњи са релевантним спортским организацијама. Подршка треба да покрива подручја као што су: препознавање талента и саветовање; пружање одговарајућих услова; развој бриге и подршке кроз спортску медицину и спортску науку; охрабривање

тренирања уз примену научних метода; едукација за тренере и друге лидерске функције; помоћ клубовима у обезбеђивању постојања одговарајућих структура и такмичарских екипа.

Методи пружања одговарајуће непосредне или посредне подршке спортистима и спортисткињама који показују изузетне спортске квалитетете треба да буде развијено у сарадњи са спортским организацијама, како би се спортистима омогућио пун развој њихових спортских и људских капацитета, уз поштовање њихове личности и физичког и моралног интегритета.

3.4.7. Циљеви, мере, активности

Што се тиче врхунског и квалитетног спорта, он захтева промене у самом управљању и финансирању како би се дошло до врхунских резултата, јер су они резултат пре свега срећеног система, у који спадају стручни и мотивисани спорчки стручњаци, обезбеђени материјални услови за рад, квалитетна инфраструктура за спортска такмичења, али и подршку шире јавности и компанија из приватног сектора. У заокруженом систему, који би с једне стране обезбедио доступност спорта ширим слојевима, али и обезбеђење услова за врхунски спорт, локална самоуправа је та која има пресудну улогу.

Ова улога се пре свега огледа у издавању средстава за одржавање спортске инфраструктуре, подршку локалним спортским организацијама кроз финансирање програма, стипендирање спортиста и подршку спортским стручњацима, па је за развој спорта за све, школског и врхунског спорта потребно поставити даље стратешке циљеве развоја спорта у Општини Бор. Долази се до закључка да је неопходно да се препозна квалитет и квантитет у што краћем року како би клубови, организације и спортисти који имају резултате имали финансијску помоћ и подршку локалне самоуправе. Неопходно је и препознати младе таленте који имају велику предиспозицију да крену њивим стопама.

Обезбеђивање услова за развој врхунског спорта и стварање услова за развој спорта		професионалног	
Циљеви-мере, активности	Показатељи	Извори верификације	Претпоставке
Посебан циљ: подигнути капацитети стручног рада у области врхунског спорта	Број високообразованих тренера са адекватним нивоом образовања	Извештај спортивских организација о оспособљености стручног кадра	Обезбеђени услови за одлазак на стручно оспособљавање
Мера: Подигнути ниво оспособљености тренера кроз едукацију основних тренерских нивоа	Износ средстава који се опредељују за оспособљавање стручног кадра	Буџет општине	Средства определена у буџету
Активност: Организовање стручног оспособљавања у сарадњи са релевантним међународним институцијама	Број спортивких стручњака који се учествовали у различним видовима едукације	Извештај гранских савеза	Обезбеђени услови за одлазак на едукацију
Посебан циљ: Стварање услова за одржавање и даље постизање врхунског спортивског резултата	Средства која се издавају за финансирање врхунског спорта	Буџет општине	Средства определена у буџету општине
Мера: Финансијски план према технологији изградње врхунског спорта			

ЦИЉЕВИ-МЕРЕ,АКТИВНОСТИ	ПОКАЗАТЕЉИ	ИЗВОРИ ВЕРИФИКАЦИЈЕ	ПРЕПОСТАВКЕ
Активности: Одржавање система финансирања према јасно успостављеним критеријумима заснованим на спортским резултатима	Јасно успостављен критеријум за финансирање	Извештај надлежних за доношење критеријума	Сачињени критеријуми за финансирање
Активност:Обезбеђивање оптималне подршке спортистима кроз развој њиховог окружења односно кроз свеобухватну подршку у сверама које индиректно утичу на спортски резултат	Средства која се издвајају за обезбеђивање услова	Буџет општине	Обезбеђени услови за одлазак на едукацију
Посебан Циљ; Дефинисана и унапређена област професионалног спорта			
Мера: Успостављање програма праћења младих професионалних спортиста у националним селекцијама и професионалним клубовима	Број врхунских спортиста у националним селекцијама и професионалним клубовима	Књиге чланова спортских клубова и извештаки гранских савеза	Сачињена база података ради лакшег праћења
Активност:Транзиција младих спортиста према врхунском спорту и праћење истих	Број младих спортиста који имају афинитета за бављење врхунским спортом	Књиге чланова спортских клубова и извештаки гранских савеза	Сачињена база података ради лакшег праћења
Активност:Унапређење рада и организација професионалних спортских клубова на територији општине	Средства која се издвајају за финансирање врхунског спорта	Извештај и спортских организација	Обезбеђени услови за унапређење рада у спортским организацијама

Развој и унапређење врхунског спорта				
Приоритети	Циљеви	Мере	Индикатори	Одговорни
1.Задржавање талентованих и врхунских спортиста у општини	<u>1.1.Задржавање такмичара у коективним спортивима у граду</u> <u>1.2.Задржавање такмичара у индивидуалним спортивима када дођу до сениорске репрезентације</u>	-Обезбеђивање финансијских услова за стручни рад и припреме селектираних група. -Обезбеђивање услова за тренинг талентованих и врхунских спортиста током целе године. -Организовање исхране у специјализованом ресторану за спортисте. -Стипендирање талентованих спортиста. -Формирање спортских одељења у средњој школи. -Конкурс за награђивање врхунских спортиста. -Подршка организацији манифестација и прослава успешних спортских резултата(дочек спортисте)	-Национални и међународни резултати у кадетском и јуниорском узрасту. -број спортиста стипендиста. -Број ученика спортиста у спортском одељењу	Спортски савез,клубови,грански савези,Министарство спорта РС,Олимпијски комитетКомисија за спорт,локална самоуправа
2.Остваривање међународних резултата	<u>2.1.Стварање сениорских репрезентативаца и повећање учешћа на међународним такмичењима.</u> <u>2.2.Примењивање савремених научних достижења и међународна стручна сарадња.</u> <u>2.3.Мапирање и селекција врхунских спортиста у општини</u>	-Обезбеђивање средстава за квалитетне турнире и званична такмичења. <u>-Одлазак на стручне семинаре и међународне научне симпозијуме у области спорта.</u> -Организација међународних и стручних манифестација у нашој општини. <u>-Издара годишњег плана финансирања за велика такмичења.</u>	-Број одлазака на међународна такмичења. -остварени резултати на међународним такмичењима. -Број и кредитабилност међународних спортских симпозијума. -Број позваних спортиста у националну селекцију. -Извештаји и налази тестирања спортиста од стране референтних завода за спорт. -Однос јвног мњења према спортским резултатима у нашој општини и њихова репутација у националним савезима.	Спортски савез,клубови,грански савези,Министарство спорта РС,Олимпијски комитетКомисија за спорт,локална самоуправа
3.Дефинисање клубова носилаца појединачних спортских грана	<u>3.1.Укључивање клубова у пирамidalни систем кроз узајамне интересе.</u> <u>3.2.Праћење спортских резултата носилаца у јуниорском и кадетском узрасту.</u>	-Посредовање Општине,Спортског савеза,Гранског савеза у удрживање и сарадњу клубова. -Формирање експертске комисије за праћење спортских резултата у општини,праћење резултата и извештавање	-Тенденција удрживања и смањење броја клубова. -Спортски резултати носилаца. -Остварени резултати у јуниорском и кадетском узрасту	Спортски савез,клубови,грански савези,Министарство спорта РС,Олимпијски комитетКомисија за спорт,локална самоуправа
4.Унапређење сарадње са Спортским савезом	4.1.Формирање заједничких стручних комисија за израду правилника и критеријума за израду праведног и одрживог система	-Издара правилника о праву на коришћење спортских објеката. -Унапређење правилника о бодовању спортских клубова за финансирање	-Постојање правилника,донети уз консултације са актерима у спорту. -индивидуални и екипни резултати верификовани од националног савеза	Спортски савез,клубови,грански савези,Министарство спорта РС,Олимпијски комитетКомисија за спорт,локална самоуправа

3.5. Спорт и туризам

Данас су спорт и туризам неодвојиви феномени и њихов синергијски учинак даје врхунске резултате. Туризам и спорт се све више преплићу, што нарочито долази до изражaja током великих спортских догађања. Осим тога, рекреација као вид спортске активности управо почива на туризму. Заједничко деловање туризма и спорта у наредном периоду значи деловање у складу са модерним европским начином пословања у ове две области. Туризам и спорт, представљају добар пут и за интегрисање у европске туристичке токове. Спој туризма и спорта, оба у функцији спајања људи, чине пут ка стварању једне хармоничне планете, без граница и предрасуда, планете која се кроз здрав спортски дух и обогаћивање знања, okreће ка бољем уважавању и разумевању различитости које постоје међу људима. Савремени спорт и савремени туризам међусобно су се испреплетали у нераздвојној интеракцији да је постало немогуће посматрати их одвојено, а често је и немогуће рећи због чега се неки човек упутио у одређену активност - због спорта или због туристичког доживљаја (нпр. одлазак у скијашки центар). Активности спортског туризма могу се одвијати у урбаним или руралним срединама, на отвореном или у затвореним просторијама, у свим сезонама и климама.

У Стратегији развоја туризма Републике Србије до 2015. године потенцирано је да је за будући развој српског туризма најважније брендирање Србије, а управо учешће у спортским догађајима и спортским активностима, по којима смо у свету препознати у позитивном смислу, представља начин да свету понудимо оно чиме се поносимо, јер ти садржаји могу донети висок девизни прилив и, повратно, допринети позитивном имиджу земље. Република Србије има значајне спортске, инфраструктурне и природне потенцијале за спортски туризам, и то како у области спортско-рекреативног туризма тако и у области туризма спортских догађаја, али ти потенцијали нису до сада на одговарајући начин искоришћени. Развој спортског туризма у Србији првенствено подразумева промоцију здравог начина живота и редовних физичких активности, али он мора бити подстакнут и изградњом одговарајуће саобраћајне и друге инфраструктуре, као и обезбеђењем адекватног стручног кадра.

Обезбеђивање и унапређивање људског физичког, друштвеног и менталног благостања из генерације у генерацију захтева да спортске активности, укључујући оне у градским, природним и воденим подручјима буду усклађени са ограниченим ресурсима планете, и практиковане у складу са принципима одрживог развоја и уравнотеженог управљања околнином. То укључује: узимање у обзор природе и вредности природне средине у планирању и изградњи спортских капацитета; подржавање и стимулисање спортских организација у њиховим напорима да очувају природу и околину; повећање људског знања и свести о односима између спорта и оправданог развоја, као и њиховог разумевања природе. Важно је да се у спорту може уживати како данас тако и у будућности, од стране највећег броја људи, у најбољим могућим условима, под чиме се подразумева спорт у здравој и чистој животној средини. Спорт у свим својим појавним облицима и на свим нивоима дели са читавим човечанством дужност неговања и заштите природе и животне средине, како за садашње тако и за будуће генерације.

У Стратегији развоја туризма Републике Србије као један од кључних производа наводи се и спортски туризам. Као што је већ напоменуто, производи ове врсте туризма захтевају активно физичко ангажовање од стране туриста. Постоји велики број активности које су у оквиру

стратегије предвиђене на подручју Борске општине, и то су углавном пешачење, планинарење, бициклизам, спелеологија и др.

У склопу ових, предвиђене су и активности које се тичу културног наслеђа (обилазак археолошких налазишта, винских путеви, манастира, кањона и сл.). И поред великог броја активности које предлаже стратегија, само један мали број се примењује, и то у скраћеном облику у виду кружних тура. Као један од узрока због којег се не реализују активности планиране у стратегији је и податак да се у сеоским и планинским местима не налази довољан број смештајних капацитета, мада се та бројка у последње време повећала. Такође веома битну ставку у жељи да се комерцијализује спортски туризам представља и иницијатива одрживог развоја природних али и инфраструктурних ресурса (који су подједнако важни и за остале видове туризма).

Бор са својим развијеним геоморфолошким формама рељефа, водним богатством, флором и фауном представљају потенцијалну дестинацију за развој спортског и здравственог туризма. Читава ова регија поседује изразито разноврстан и очуван природни и културни туристички потенцијал, што је непроцењиво благо које се мора сачувати како би се обезбедио континуиран развој туризма. Управо на овом подручју туризам је био одувек маргинализован и он мора у будућности постати основни покретач развоја. Још од давнина људи путују у различите делове света како би стекли нека нова искуства, упознали друге људе, видели славне грађевине, природне лепоте или занимљиве пределе. Пар деценија уназад развили су се нови, савремени облици туризма, а неки од њих су: спортски, културни туризам, верски туризам, еко туризам, авантуристички туризам, зимски туризам, здравствени туризам, итд. Важно је напоменути да повољан географски положај и природа као основни ресурс нису једино потребни за развој ове врсте туризма. Такође, велику улогу има и повезаност дестинације, угоститељска понуда, постојање стручног кадра, али и могућност изнајмљивања опреме за обављање различитих активности. Како би се употребила туристичка понуда, неопходна је и одговарајућа инфраструктура, као и постојање хитне медицинске помоћи имајући у виду висок степен ризика који носи овај вид туризма. Туристи који упражњавају спортски туризам имају за циљ удаљавање од свакодневних проблема и стресних ситуација, те желе да припреме свој организам и психофизичку кондицију за даље подухвате.

Захваљујући погодном географском положају и постојећим спортским објектима и смештајним капацитетима, Бор је у претходном периоду препознат као база за припреме националних селекција и екипа из фудбалског, кошаркашког, рукометног и одбојкашког спорта, као и припреме кануиста и веслача на Борском језеру, као и такмичаре у спортском риболову. Спорт и туризам су области које могу у узајамном односу да допринесу развоју и имиджу не само локалне заједнице, већ и целокупном развоју и промоцији спортско рекреативних програма код шире популације. Туризам и спорт су међусобно повезани и комплементарни, и устратешким документима општина, градова и република треба да заузимају важно место, посебно у планирању самоодрживих мера за даљи развој спорта. Спорт - као професионална, аматерска и рекреативна активност - обухвата значајан број оних који путују да би играли и такмичили се у различитим дестинацијама и земљама.

Спорт и туризам као значајан сегмент развоја општине Бор уско су повезани па се организацијом спортских такмичења подстиче и развој туризма док се, са друге стране, туристичком понудом приказују и

потенцијали за одржавање разних манифестација, догађаја и спортских окупљања.

Општина Бор може се похвалити туристичком понудом која захваљујући рельефу нуди изузетне услове за скијање, спортски лов и риболов, планинарење. Локална самоуправа препознаје значај оваквог потенцијала, те се интензивно ради на санацији, реконструкцији и одржавању објеката који служе корисницима неких од услуга.

На територији општине Бор има услова за бављење спортом и ван града јер се у близини налазе Борско језеро, одмаралиште „Савача“, аеродром, река Црни тимок, Злотска река, ловиште „Злотске шуме-Црни врх“, ловиште на Дубашници, Лазарева пећина, планина Стол, скијалиште на Црном врху итд.

Одмаралиште „Савача“

На обали Борског језера, 16 км од Бора, смештено је одмаралиште „Савача“. На 400 м надморске висине, одмаралиште је окружено комплексом од 14 хектара листопадних и четинарских шума. Заклоњено је брдима и густим шумама и представља омиљено одмаралиште и излетиште деце и омладине Бора. локалитет Савача, познат као дечије одмаралиште, погодно је за омладински туризам и организацију спортских кампова.

Смештајни капацитет одмаралишта је 250 лежаја у оквиру 33 собе: десетокреветне, шестокреветне, двокреветне собе за наставнике и васпитаче, канцеларија за наставно особље, јавна телефонска говорница, ученице, ТВ сале, музичка сала, ученице у природи, амбуланта, продавница, приручна чајна кухиња.

На поменутој површини налазе се: травнати фудбалски терен, 2 рукометна и 4 кошаркашка терена, који су осветљени за ноћне утакмице. За потребе зимских спорова постоји могућност уређења стазе за

Техничке карактеристике скијалишта на Црном врху:

Назив инсталације	Локација	Коса дужина (м)	Висин. разлика (м)	Брзина (м/с)	Снага погона (kW)	Капацитет (ски/х)	Година монтаже
Црни врх сидро	Црни врх	1100	260	4,0	132	1050	1985
Црни врх двосед	Црни врх	1300	316	2,5	160	1200	2012

Скијалиштем управља ЈП „Борски туристички центар“ из Бора.

Ловни туризам

Богатство планинских пространстава у општини Бор пруза идеалне могућности за развој ловног туризма.

На овим просторима живе све звери Балкана као што су: дивља мачка, вук, шакал, рис, мрки медвед, лисица, куна, ласица, зец, дивља свиња, јelen, видра, срна.

На територији борске општине „егзистирају“ два ловишта.

Ловиште „Злотске шуме – Црни врх“ је површине 15447 ха, од којих територији општине Бор припада 12567 ха. Географски положај овог ловишта обухвата најисточнији део масива Јужног Кучаја. Спада у умерена брдско-планинска ловишта, са средњеваропском континенталном климом које карактеришу сува и топла лета и хладне, снегом богате зиме.

Јаки мразеви током зимских месеци не представљају ограничавајући фактор за опстанак дивљачи.

рекреативно скијање и санкање (ски стаза са вучницом и нагибом од 5-20%), трим стаза, рекреативна стаза, уређена плажа на обали Борског језера.

Организују се спортски кампови, летња школа талената, ЕКО кампови, извиђачки кампови, настава у природи, летовања, екскурзије, зимовања, једнодневни излази.

Аеродром Бор

На периферији града изграђен је аеродром са свом пратећом инфраструктуром. На аеродому је саграђена полетно-слетна стаза дужине 1080 , а ширине 30 метара. Рулна стаза и хангар за смештај ваздухоплова са анексом и торњем контроле летења.

Тренутно на аеродому егзистира „Аеро Клуб Бор“, који се бави: обуком, тренажом и усавршавањем спортских пилота авиона, пилота једрилице и падобранаца, по програму Аеро Клуба и Ваздухопловног Савеза Србије, организовањем и спровођењем ваздухопловних, спортских такмичења, пружањем услуга другим правним и физичким лицима за потребе и по програму Аеро Клуба Бор.

Скијалиште на Црном врху

Најази се на најлепшем делу планине Црни врх која је од Бора удаљена око 30 километара. Саобраћајна доступност скијалишта је добра, имајући у виду чињеницу да је лоцирано уз саобраћајницу Бор-Жагубица-Пожаревац-Београд.

Скијалиште на Црном врху расположе:

- двема уређеним ски стазама,
- планинским домом и свим техничким средствима за уређивање и одржавање скијашке стазе,
- уређеним прилазним путем, паркингом, објектом за изнајмљивање скијашке опреме и кафићем.

Да се о овом ловишту води рачуна показују и бројне уређене ловачке стазе са путоказима на рубу Лазареве клисуре, изграђене и обновљене ловачке чеке, хранилице за јеленску дивљач, солишића за дивокозју дивљач. На овом ловишту има и крупне и ситне дивљачи. Кроз ловиште пролази асфалтни пут Борско језеро –Дубашница у дужини од 16 км, а само ловиште је испресецано путевима, тако да је лако приступачно.

Ловиште на Дубашници је подељено у два дела. Део затвореног ловишта захвата површину од 800 ха. Удаљено од Бора 35 км. У ловишту живе муфлон, јелен лопатар и европски јелен који је на овим просторима аутохтон. У отвореном делу ловишта могуће је ловити дивокозју, дивљу свињу, срну.

Ловиште „Бакар“ захвата: планину Стол, Велики и Мали Крш, део Црног врха и околна села. Површине 68000 ха идеално је станиште за дивљу свињу, зeca, срну, фазана, препелицу и польску јаребицу.

Разноврсна конфигурација терена, повољни хидролошки услови, умерено-континентална клима,

и стална контрола и прихрана дивљих животиња разлог су све већег интересовања за ово ловиште.

Риболовни туризам

Борско језеро идеално је место за риболов. Чисте планинске реке које се уливају у ово језеро, као и редовна годишња порибљавања чине ово станиште идеалним за шаране, деверике, сомове, смуђеве, бандаре, амуре, толстолобике и све врсте беле рибе. Нису ретки и капитални улови појединих врста па је ово језеро веома популарно међу риболовцима.

Риболов на рекама је мање популаран али треба споменути Црни Тимок и Злотску реку која је богата: поточном пастрком, кркушом, кленом и белом рибом.

Борско језеро

На удаљености 17 km од Бора у подножју планине Црни Врх, планински водотоци 1959. године, заробљени су браном. Природа је ову људску одлуку прихватила као своју. Настао је тако један од туристичких бисера борске општине-Борско језеро. На надморској висини од 438 метара, глатка површина језерске воде од 30 хектара, огледало је за сликовиту и раскошну лепоту околних предела. Кристално чиста језерска вода у летњим месецима добија тамно зелену боју а њен површински слој досегне температуру од 25 степени Целзијусових, што је чини изузетно пријатном за купање. Ситно разуђена и сливовита обала и приобаље са уређеним плаџама, рекреативним и стазама за шетњу, спортским теренима и другим садржајима поред одмора омогућавају спортске, рекреативне, излетишне и културно-манифестационе активности, и тако чине Борско језеро једним од најпривлачнијих туристичких места у овом делу Србије.

Изванредан положај и добра саобраћајна повезаност, омогућавају организовање излета до Бора, Бретставачке бање, Лазаревог кањона и пећине, Феликс Ромулијане, Ртња, Дубашнице, Црног врха, Врела Млаве, манастира Горњак.

Борско језеро идеално је место за риболов. Чисте планинске воде које се уливају у језеро, као и редовна годишња порибљавања чине га погодним стаништем за велики број рибљих врста попут шарана,

Спортски туризам

Предности	Слабости
<p>Јасна визија, жеља и мотивација да подручје постане туристичка дестинација;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Добри природни ресурси, заштићена подручја и знаменитости, добри водни ресурси; • Низак ниво загађења ваздуха, вода и земљишта; • Слободне зграде и грађевински терени на територији општине који су погодни за улагање у производњу; предуслов за развој сеоског туризма; • Културни календар који је усаглашен са традиционалним манифестацијама и празницима локалне заједнице; • Материјална база за реализацију културних активности у сваком насељу у општини; • Очувано културно-историјско наслеђе – манастири, заветни крстови, иконски занати, ћилимарство, дувачки оркестар, музички и књижевни фолклор, јединствен дијалекат; • Гостопримство, марљивост и традиционална кухиња; • Насеља са алтернативним туризмом у почетној фази, изградња смештајних капацитета и предстојећа промоција 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак изграђене туристичке инфраструктуре, недостатак организованог приступа културно-историјским и природним локацијама; • Истрошене зграде у насељима и ограничено могућности за одржавање културних и социјалних манифестација; • Недовољно промовисане могућности за туризам и неразвијене рекламирне активности од стране туристичких предузећа; • Недостатак туристичких атракција и јединствене визије око тога како би се становници укључили у њих у својству добављача; • Недостатак квалификоване радне снаге у области туристичких услуга, продајне мреже и заната; • Висок ниво незапослености – увек изнад националног просека, ниска квалификација већине незапослених и недовољна професионална адаптација; • Узак број стручњака и ограничено могућности за формирање тимова за рад на пројектима; • Недостатак, у односу на број и квалитет, јавно приватних партнерастава,

Смернице за развој спортског туризма:

-изградња стаза за брдски бицикланизам,Стол,Дубашница и Црни врх
 - изградња осматрачница за посматрање птица и других животиња,
 - означавање и контрола ловних подручја,
 - обнова винских путева кроз сеоске пределе,
 - постављање сигнализације на бициклистичкој стази Евро Вело 6 у делу који пролази кроз Борску општину,
 - оснивање параглајдинг клубова и центара,
 - уређивање Лазаревог кањона у планинске спелеолошке сврхе,
 - уређивање пешачких стаза дуж Лазаревог кањона са местима за панорамско посматрање,
 - изградња центра за спортиве на води на Борском језеру
 -уређење двосмерних и кружних излетничких и планинских стаза за пешаке, јахаче и планинске бициклисте(црновршка пруга)
 -уређење , са маркацијом и са пратећим објектима видиковача и отворених одморишта, наткривених склоништа за људе (црновршка пруга)
 -уређење полигона посебних интереса на одговарајућим локацијама за параглајдинг, змајарење, алпинизам, слободно пењање и др.
 -уређење риболовних стаза и ревира на Борском језеру
 - уређење ловишта , ловних резервата са хранилиштима и склоништима за дивљач, уређење ловних терена са заклонима и чекама за ловце, ловачким кућама и др.;
 - уређење алпских скијалишта , стазе и жичаре; уређењу скијалишта и у летњем одржавању ски-стаза заштита од ерозије и обнављање педолошког и травног покривача; у подножју
 -скијалишта треба обезбедити техничку базу, а скијалиште снабдети опремом за вештачки снег; и нордијске ски-стазе уз оптимално коришћење летњих путева и стаза.

Смештајни капацитети:

- максимално искоришћење постојећих смештајних капацитета и кампова,
- уређење постојећих и изградња нових кампова,
- додатна изградња одређеног броја лежајева, обзиром на тенденцију раста интересовања за спортски и авантуристички туризам

Циљеви:

- спортски и авантуристички туризам треба да постане један од водећих видова туризма на подручју Борске општине,
- уз спортски и авантуристички, значајно ће се развијати и други видови туризма: културни, верски ,здравствени, и др.

3.6. Спортска инфраструктура

Спортска инфраструктура је веома важан сегмент у области спорта. Без спортских објекта је немогуће било шта радити у спорту, обезбеђење овог услова захтева издвајање великих материјалних средстава. Спортски објекат у техничко-архитектонском смислу подразумева све просторе и површине отвореног или затвореног грађевинског облика, који је намењен спровођењу различитих активности – тренирању, такмичењу, рекреативном вежбању, забави (укључујући и пратеће активности, помоћне просторије, гледалиште и друго).

Позивајући се на Националну стратегију развоја спорта у Србији направљена је генерална класификација спортских објеката:

- колски спортски објекти (фискултурне сале и отворени спортски терени),
- Спортски центри (комплекси затворених и отворених спортских терена),
- Специјални спортски објекти (покривају потребе једног спорта, нпр. Фудбалски стадион, разни отворени спортски терени...),
- Адаптирали простори за вежбање

Назив објекта	Тип објекта	Број објеката	Намена
Фудбалски терени	Отворен	9	Велики фудбал
Кошаркашки терени	Отворен	25	Кошарка
Терени за баскет	Отворен	6	Баскет
Терени за мали фудбал	Отворен	26	Мали фудбал
Балон хала	Затворен	1	Тенис (два терена)
Стаза за картинг	Отворен	1	Картинг
Фискултурне сале	Затворен	12	Мали фудбал, кошарка, одбојка, рукомет, борилачки спортови
ЈУ Спортски центар „Бор“	Затворен	1	Мали фудбал, кошарка, одбојка, рукомет
ЈУ Спортски центар „Бор“	Затворен	1	Одбојка, баскет
ЈУ Спортски центар „Бор“	Затворен	2	Бодибилдинг, фитнес
ЈУ Спортски центар „Бор“	Отворен	1	Атлетска стаза
ЈУ Спортски центар „Бор“	Отворен	2	Базени за пливање, ватерполо
ЈУ Спортски центар „Бор“	Затворен	2	Базени за пливање, ватерполо
ЈУ Спортски центар „Бор“	Затворен	1	Куглана
ЈУ Спортски центар „Бор“	Затворен	1	Стрљана

ЈУ Спортски центар „Бор“	Отворен	2	Тенис
ЈУ Спортски центар „Бор“	Отворен	1	Скејт парк
Теретана	Отворен	2	Бодибилдинг, фитнес
Дечија игралишта	Отворен	35	Рекреација
Стрелњана	Затворен	1	Стрелњана
Сала за борилачке спортиве	Затворен	1	Борилачки спортиви, теретана

На територији општине Бор тренутно има 133 спортска објекта с тим што треба нагласити да нису сви подједнако уређени. Највећи проблеми са спортским објектима у општини Бор су имовинско-правни односи, дотрајале справе и голови и изградња нових.

Неопходно је константно улагање у спортску инфраструктуру а акценат треба ставити на одржавање терена док се не створе услови за изградњу нових терена. Села на територији општине Бор имају реквизите који су у незавидном стању и захтевају репарацију док има терена којима је неопходна реконструкција.

Установа Спортски центар „Бор“ суочава се са проблемом финансирања јер не неплаћају термине спортским организацијама и клубовима док са друге стране има константе трошкове струје, воде и хемије. Безбедност грађана општине Бор који се баве спортом је на првом месту те је недавно рађена реконструкција и санација крова у установи Спортски центар „Бор“. У истом објекту, неопходно је изградити куглашке стазе од сегментних плоча.

Основне и средње школе имају фискултурне сале које користе ученици, док се преостали термини

користе првенствено за школске секције затим рекреацију или и спортске клубове и организације. Захваљујући прекограницичној сарадњи као и донаторима који препознају значај спорта и друштвено одговорно послују, клубови и организације имају реквизите који су им потребни за припреме и редовне активности а који нису обезбеђени од стране школа и локалне самоуправе.

За резултате у квалитетном спорту, један од најзначајнијих задатак за локалну самоуправу је да обезбеди адекватне услове. Бављење спортом представља активност од виталног значаја за све грађане општине Бор и као и до сада мора бити доступно свима. На територији општине Бор осим улагања у фискултурне сале, неопходно је да се уложе и у отворене спортске објекте због безбедности спортиста али и квалитетнијег рада. Подлога на теренима, кошеви, голови, одређују основне услове за бављење спортом на отвореном.

Закључак који се намеће је да уз адекватне услове за рад, редовно репарирање реквизита и санација терена уз рад стручних тренера представља квалитетну базу која има потенцијала да покаже добре резултате.

Постојеће стање	Потребно је урадити
Куглана - четворостазна аутоматска са тотализаторима и семафорима, површине 100м² и капацитета 50 г	Није по стандардима куглашког савеза-потребно је извршити реконструкцију. -базен није по прописима планинског савеза Србије-дужина базена није 50 метара
Покривени базени: већи базен је димензија 50 x 21 x 2 м са 10 такмичарских стаза	-балон сала не поседује санитарни ни мокри чвор-свлачионице и други пратећи инвентар. -израдити заштиту од ветра на неренима
Балон хала: лака монтажна хала са дрвеном конструкцијом димензија 35 x 33 x 11 м са подном облогом од шљаке у којој се налазе 2 тениска игралишта.	Непостојање свлачионица за спортисте -санитарни ни мокри чвор -израдити спортску теретану на отвореном
Парк малих спортива на 4-том километру (7500 м ² ,осветљено 2x1000 седишта),4 тениска терена, и терени за рукомет,одбојку ,кошарку	-извршити реконструкцију малог базена, -извршити реконструкцију стазе 100 метара, а за јаму за скок у даљ недостаје песак
Основна школа „Душан Радовић“ -мали базен и сауна, -јаму за скок у даљ са стазом од 100 метара	Извршити реконструкцију атлетске стазе и напунити јаму за скок у даљ песком -осветлити спортски терен
Машинско електротехничка школа -кружна стаза за атлетику ,незавршена 300 метара са јамом за скок у даљ	Извршити модернизацију најстарије стрељане у Бору за ваздушно оружје
Стрељачка дружина „Металац“ -мање стрелиште за ваздушно оружје	Реконструкција трибине за гледалиште и изградити – наткрити (покрити) стадион
Стадион за мале спортиве -рукомет,одбојка,кошарка, осветљен терен, трибине за стајање (1200 места)	Извршити реконструкцију травнатог дела стадиона ,и реконструкцију атлетске стазе. -изградити помоћни терен за фудбал -израдити трибине монтажне -изградити порушене просторије атлетском клубу Бор. -израдити спортске реквизите- теретану на отвореном(степ,бицикли,веслање,итд) -поставити рефлекторе за ноћно осветљење стадиона и атлетске стазе -извршити наткривање хиподрумске стазе земљом(ветар разноси кварци песак) -извршити дренажу на делу хиподрума
Стадион на 4-ом километру Постоји травнати фудбалски стадион са атлетском стазом и зградом са свлачионицама за фудбал, Стаза за хиподром дужине 540 метара	

Градски стадион – ОФК „Бор“ Управни зграду у површини 740 м2,фудбалски стадион који се састоји од главног терена чија је површина 1,74,85 ха и помоћни терен чија је површина 1,16.30 ха.уз главни терен постоје трибине за гледаоце на западној страни	Извршити реконструкцију кrovног дела управне зграде,извршити реконструкцију травнатог дела стадиона, уредити трибине и омогућити боље услове за такмичење најстаријем клубу на територији општине Бор
Одмаралиште „Савача“ - на Савачи постоји комплекс од 14 хектара земљишта. Од отворених спортских терена на савачи постоје-травнати фудбалски терен са оградом,7 кошаркашких терена под рефлекторима,3 рукометна терена,2 игралишта за одбојку на песку,мали базен за пливање, 3 стазе за ски лифт и ски лифт.	Одмаралиште „Савача“ - изградити трим стазу, извршити реконструкцију ски лифта,изградити балон салу Планина Стол - извршити све припреме за изградњу мини центра за висинске припреме спортиста са свим пратећим елементима и теренима за кошарку одбојку ,тенис, атлетском стазом и један фудбалски терен мањих димензија.
Планина Стол - постоји планински дом власништво планинарско смучарског друштва „Црни врх“. Ту је мали ски лифт	

3.7. Имплементација стратешког плана

Стратешка визија система спорта у Републици Србији предвиђа да централно место у њему припада спортисти. С тим у вези и Програм развоја спорта у општини Бор би требао да прихвати и развија системско определење да је спортиста сваки појединач који се бави физичким вежбањем у складу са својим могућностима у циљу подизања максималних индивидуалних капацитета. Уважавајући чињеницу, да спорт представља огромно достигнуће модерног друштва и важно друштвено благо, које може одиграти важну активну и конструктивну улогу у јачању физичког, интелектуалног и моралног здравља, неопходно је ангажовати све механизме у циљу имплементације Програмом дефинисаних циљева

Развој и унапређење спорта у општини Бор тесно је повезано са реализацијом националне стратегије, тако да ће и у нашој средини ово питање представљати велики стручни, организациони и етички изазов. Стога је усвајање овог Програма, као развојног определења локалне самоупораве, од изузетног значаја посебно због тачног и јасног дефинисања најкритичнијих фаза, а то је усмерење плана ка непосредној акцији.

Национална стратегија је јасно позиционирила улогу и значај локалних јединица:
„Несумњиву улогу у поступку примене и праћења Програма имаће и представници органа јединица локалне самоуправе“.

Организациону, управљачку и надзорну функцију вршиће локална самоуправа преко Општинског већа и члана задуженог за област спорта уз садељство и других релевантних спортских субјеката; Савез спортова општине Бор, спортских организација, удружења, клубова, Комисије за доделу средстава за програме и пројекте у области спорта, и осталих актера који учествују у директној реализацији Програма.

Ови институционални механизми и спортски субјекти, имају задатак да иницирају и учествују у изради локалних стратешких документата развоја спорта, да иницирају и учествују у писању локалних акционих планова и да прате њихово остваривање као и да спроводе мере и активности усвојене овим Програмом

За успешну примену Програма развоја спорта у општини Бор неопходна је примена следећих принципа:

- уважавање и примена савремених стандарда и принципа транспарентности, демократског дијалога и редовне размене информација

- укључивање релевантних и компетентних актера и одлучилаца у све фазе примене, како националне тако и општинске стратегије,
- континуирана активност у консултативним процесима са релевантним експертским телима која су радила на изради предлога стратегије и током свих фаза њеног спровођења у нашој средини.

Да би се обезбедила примена наведених принципа неопходно је радити на сталном јачању свести свих фактора спорта у општини о:

- усклађивању различитих развојних аспеката,
- усклађивању супротстављених интереса у правцу остварења једничких циљева програма,
- одговарајућем вођству и адекватном персоналном структуирању тимова и органа за спровођење програма,
- широкој политичкој, социјалној и медијској подршци,
- друштвеном консензу у локалној јединици о неопходности прихватања овако осмишљеног концепта.
- јачање аутономије Савеза спортова општине, других струковних и гранских савеза у регулисању унутрашњих односа сваке спортске гране у складу са општим стратешким начелима спорта у општини и Републици Србији.

Да би живио Програм развоја спорта, мора постојати сарадња са свим чиниоцима локалне јединице, укључујући и привредне субјекте ради постизања јединичног циља; стварање здраве омладине и васпитање нације у духу хуманистичких вредности које у себи садрже спорт као друштвену појаву уз поштовање принципа Европске спортивске повеље, принципа Спорта за све, Кодекса спортивске етике, и других докумената Савета европе којима се дефинишу односи у спортској делатности.

Као непосредни и најзначајнији фактор успеха у спровођењу Програма у општини Бор сматрају се: јака политичка воља и подршка јавности.

У вези са наведеним, неопходно је успоставити на локалном нивоу институционално тело или комисију које ће бити непосредни носиоци реализације Програма у нашој средини и за праћење и анализу реализације Програма развоја спорта у општини Бор за период 2015-2018. Непосредни носиоци развоја спорта су следећи члан Општинског већа задужен за област спорта, комисија за спорт општине Бор уз садељство и других релевантних спортских субјеката; Савез спортова општине Бор.

Комисија за спорт и члан Општинског већа задужен за област спорта., као експертско-нестраначко тело које треба да обезбеди примену стартешких циљева развоја спорта уз истовремено поштовање његове аутономије. Ово тело би сачињавали најугледнији стручњаци из ове области у нашој средини, као и из комплементарних области (медицина, школство, спортски новинари) а такође и истакнути спортисти. Основни задатак би био усмерен на координацији између владиног и невладиног сектора у општини.

Савез спортова општине Бор, као асоцијација удруженih чланица (спортивских организација) и као највећа невладина организација у области спорта у општини Бор требао би да буде носилац развојне политике спорта и основни реализатор Програма на подручју општине, с обзиром да у свом организационом устројству објединјава рад свих осталих облика спортивког организовања (грански савези, струковни савези, спортски клубови и друга спортска удружења).

19

На основу члана 13. Закона о подстцајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, број 10/13, 142/14 и 103/15) и члана 43. Статута општине Бор („Службени лист општине Бор“, бр. 6/15- пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној 19. фебруара 2016. године, донела је

**ПРОГРАМ
ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ
ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА
ЗА ПОДРУЧЈЕ ТЕРИТОРИЈЕ ОПШТИНЕ БОР У
2016. ГОДИНИ**

**I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И
ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА**

1.1. Анализа постојећег стања

1.1.1. Географске и административне карактеристике
Територија општине Бор налази се у централном делу североисточне Србије. Настала је на месту села Бор, у долини Борске реке. Општина Бор се карактерише индустријском производњом - производњом бакра и капацитетима за прераду бакра. Почетак рударства на подручју општине Бор датира од 1902. године када је откривено велико налазиште руде. Већ наредне 1903. године Ђорђе Вајферт, српски индустријалац немачког порекла, добија право да окопава и прерађује руду у наредних 50 година. Упоредо са отварањем рудника граде се и погони за флотацију и прераду бакра. Са првом потпалњеном гомилом руде почину проблеми са сумпор-диоксидом, деградација земљишта и угрожавање животне средине. Из руде се експлоатише свега неколико процената племенитих метала а све остало је јаловина која загађује животну средину. Одатле је и специфичност борске општине као индустријског басена који је имао директан утицај на пољопривредну производњу која се развијала на подручју општине Бор. Подручје борске општине је изложено таквом утицају руже ветрова тако да је практично подељено на подручја где је земљиште изложено дејству рударских агенаса, а то су: КО Бор, Оштрель, Кривељ, Слатина, Доња Бела Река и на КО где ружа ветрова није имала утицаја те земљиште није изложено дејству рударских агенаса.

Интензиван развој басена Бор имао је значајан утицај и на развој пољопривредне производње. Многи запослени радници у борској општини су истовремено и

пољопривредни произвођачи те су били у могућности да улажу у своја пољопривредна газдинства.

За бржи рурални развој општине Бор неопходно је предузети низ мера које би за циљ имале развој пољопривреде као и инфраструктуре, а поготово враћање младих на село. Локална самоуправа је од кључног значаја за рурални развој који се односи на: изградњу локалних путева за повезивање сеоских месних заједница са градском средином, укључивање села у систем организованог управљања комуналним отпадом, пружање подршке за образовање и едукацију младих, изградњу спортивских објеката по селима, технолошки развој пољопривредне производње и стручно образовање пољопривредних произвођача. Овим активностима би се побољшили услови живота у руралној средини. Важна мера развоја пољопривреде је укрупњавање пољопривредних површина спровођењем комасација.

Развојем партнериства јавног и приватног сектора, створили би се услови бржег развоја пољопривреде и унапређења живота на селу. Техничко-технолошка опремљеност сектора пољопривреде захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, модернизацију опреме, технологије и јачање партерства са удружењима и организацијама производњача.

Већи део територије је брдско-планински. Припада сливу Тимока, односно Дунава. Општина Бор припада Борском округу. Веза са главним путним правцем - аутопут Е-75 (Београд - Скопље) је могућа преко 4 путна правца, и то: пут преко Ђољевца и Парагина дужине 87 km; пут преко Зајечара, Књажевца и Ниша дужине 150 km; пут преко Жагубице, Кучева и Пожаревца дужине око 158 km и пут преко Заграђа и Милошеве куле дужине око 205 km. Западни део борске општине припада планинском комплексу Јужног Кучаја. Источни део захватају планине: Стол, Мали и Велики Крш, Дели Јован и Горњанска висораван. Шумско земљиште захвата 43.098 ha општине. Од укупне површине општине Бор, 86% је под изразитим антропогеним утицајем а 14% је простор очуване природе.

На простору територије општине од 856 km² живи 48.615 становника (према попису из 2011. године), што представља малу густину насељености од 56,7 становника по 1 km². (у укупној популацији Србије учествује са 0,7%, а борског округа са 38,1%). Општина Бор се састоји од централног насеља и седишта општине – градског насеља Бор и 13 села: Горњане, Танда, Лука, Кривељ, Бучје, Оштрель, Доња Бела Река, Брестовац, Слатина, Злот, Топла, Шарбановац и Метовница. У селима борске општине евидентирано је 14.455 становника док у граду живи 34.160 становника.

Прилог: Укупан број становника 2011. године -

Насеље	Укупан број становника
Бор	48.615
Бор	34.160
Брестовац	2.690
Бучје	579
Горњане	930
Доња Бела Река	741
Злот	3.299
Кривељ	1.052
Лука	537
Метовница	1.111
Оштрель	586
Слатина	890
Танда	319
Топла	97
Шарбановац	1.624

*извор-РЗС

1.1.2. Природни услови и животна средина

Подручје општине Бор одликује дисециран и висински развијен рељеф, различит геолошки и педолошки састав тла, микроклиматске појаве, диверзификован биљни свет, те различит степен антропогеног утицаја. Претежно брдовит и планински рељеф има доминантни правац пружања планинских гребена и речних долина од северозапада ка југоистоку. Надморске висине терена смањују се у истом правцу, према доњој ерозионој бази.

Територија општине Бор има умерено-континенталну семихумидну климу, са доминантним западним и северозападним ветровима, са хладнијим зимама и натпресечно већим снегом на планинама, са просечно 500-800mm падавина/годишње. За остваривање приноса пољопривредних култура клима је у принципу важнија од земљишта. То се најбоље види у осцилацији приноса ораницних култура на истом земљишту и са истом агротехником у различitim годинама како је то чест случај на пољопривредном простору општине Бор.

Према количинама падавина, подручје општине Бор спада у зону семихумидне климе, која је према средњим годишњим вредностима падавина погодна за гајење већине културног биља. Са становишта пољопривредне производње важно је сазнање о броју кишних дана унутар поједињих месеци или година. Средњи годишњи број падавинских дана је 114, са могућим колебањима од 98 до 129 дана. Број падавинских дана по поједињим месецима је знатно већи у првој половини године и креће се од 10 до 14 кишних дана, а у другој половини године од 5 до 15 дана.

Средње годишње вредности влажности ваздуха крећу се око 70%. Годишњи режим влажности показује максимум у зимским месецима и минимум лети (јули, август).

Средња годишња температура износи 10,1 степен, а могућа колебања крећу се у границама од 9,0 до 11,9 степени што ово подручје, према топлотним

ознакама климе, сврстава у умерено топлу климатску зону.

Бор са својом околином припада Карпатско-балканском простору источне Србије, који обухвата планинске терене између Дунава на северу, Црног Тимока на југу, планинских венаца Кучаја, Бељанице и Хомоља на западу и Дели Јована на истоку. Северни део општине захвата планина Велики Крш, а југоисточно планина Малиник.

Према Условима за заштиту природе и животне средине који је Завод за заштиту природе Србије дао у поступку израде ПП општине Бор наведено је да су на територији општине Бор евидентирана следећа природна добра:

- палеовулканска купа Тилва Њагра код Борског језера

- Брестовачка бања са термоминералним водама и непосредном околином која је општинском одлуком заштићена као културно амбијентална целина.

Заштићено природно добро је Споменик природе "Лазарев кањон", на површини од 1.755 ha (од чега 1.176 ha на територији општине Бор), у оквиру којег се издавају простори изузетних природних вредности: локалитет "Малиник" (букова прашума са реликтном врстом – тисом на површини од 58 ha) и локалитет "Лазарева пећина" (локалитет геоморфолошког карактера). Евиденирана природна добра су: Парк природе "Кучај-Бељаница" и Споменик природе "Геолошка стаза у Брестовачкој Бањи".

У еколошки значајна подручја, односно делове Еколошке мреже Србије издвојена су подручја: Кучај-Бељаница, Стол, Визак, Велики крш, Мали крш и Дели Јован. Предложено је да се издвоје и следећа подручја/целине природних добара: Борско језеро са непосредном околином; обухваћено подручје Кучајских планина са крашком површи Дубашнице, Мандином пећином, Стојковом леденицом и другим природним вредностима; Велики крш; Стол-Голи крш; обухваћени део Дели Јована; клисура Беле реке; палеовулканске купе Тилва Мика, Страхинова чука и Првулови чука и појава латита Тимочке еруптивне зоне код Злата.

Учешће простора очуване природе у укупној површини општине Бор је 14%, док је 86% под изразитим антропогеним утицајем.

Основне карактеристике биодиверзитета овог простора су: *Лазарев кањон* као један од најзначајнијих центара диверзитета биљака и дрвећа на Балкану. У њему је регистровано 720 врста биљака што представља 20% флоре Србије и 11% флоре Балкана. Он је станиште 57 ендемичних врста и 50 реликтних које своје порекло воде из различитих геолошких периода. На *Малинику*, планини на ободу кањона, заступљена је шумска заједница букве са папратима и тисом са највећом запремином дрвне масе у Србији. Старост шуме је преко 180 година. Регистровано је 174 врста макрогљива.

Што се тиче богатства фауне: Регистровано је 205 врста сирфида (осолике муве) - на улазу у *Лазарев кањон* пронађена је за науку нова врста *Merodon albonigrum*. Забележено је 115 врста дневних лептира, 37 врсте пужева (*Bulgariça stolencis*, која је први пут откривена на планини Стол), 140 врста птица (Мали и Велики Крш као станиште 11 врста птица грабљивица које су угрожене врсте на Европским просторима.

- *Лазарев кањон* је на листи значајних орнитолошких подручја Европе), 47 врста сисара, међу којима су евидентиране многе ретке и угрожене врсте, регистрована је 21 врста слепих мишева од 25 које живе на Балкану. Многе од ових врста су на Европској црвенoj листи глобално угрожених врста, Подземна фауна: 20 врста бескичмењака. Ове пећине по заступљености живог света заузимају примарно место како у Србији

тако и на Балкану. У Лазаревој пећини откријено је 5 нових врста за научку.

Пошто је површина већа од 1000 ha, предложен је за упис у листу IUCN Националних паркова и заштићених подручја.

Оно што треба имати у виду када је реч о биодиверзитету ових крајева, сва истраживања у овој области датирају из прошлог века па поузданост података треба узети са резервом. Неопходна су даља истраживања и допуна података о био и геодиверзитету ширег подручја Бора.

Што се тиче геодиверзитета, регистровани су:

- Објекти петролошког наслеђа: магматске и метаморфне стене: појава латита тимочке ерутивне зоне – Злот код Бора;

- Објекти хидрогеолошког, геоморфолошког и хидролошког наслеђа: Златско врело, понорнице: Лазарева река – Демизлок, Дубашница, Микуљ, Војал. Многобројне пећине и јаме, флувијални облици: Кањон Лазареве реке, Кањон Ваља Маре, клисуре Ваља Ријеке, палеовулкански рељеф: палеовулканска купе Тилва Њагра, Тилва Мика, Страхинова чука, Првулови чука, Крше Сатуле код Злата, као и многи други облици гео наслеђа.

Шумско земљиште захвата 45% површине општине, односно 43.098 ha. Структура шумског земљишта показује учешће шума, паšnjača и неплодног земљишта у укупној површини шумског земљишта. Шуме покривају преко 75% простора очуване природе.

Шуме на територији општине Бор припадају Тимочком шумском подручју. Обухваћене су са пет газдинских јединица: Злотске шуме, Црни врх – Купиново, Малиник, Боговина и Стол. Шумама газдује Шумско газдинство „Тимочке шуме-Бољевац“ у оквиру ЈП „Србијашуме“, а газдовање се реализује делатношћу Шумске управе Бор. Укупна површина шума и шумског земљишта којима газдује Шумска управа Бор је 11.284 ha.

Бањска шума заузима површину од око 90 ha и представља природну баријеру од штетног утицаја полуутаната из градског подручја које је удаљено око 15 km. До сада се није посветила довољна пажња очувању, коришћењу и заштити овог простора, богатог термоминералним водама, који је неправедно занемарен и ретко где се може наћи на списку бања Србије. Резултати анализа ових вода указују на потребу хитне санације.

Унутар шума у државном власништву доминантне по површини су шуме намењене производњи дрвета одговарајућег квалитета и покривају 58,09%, стално заштитне шуме 31,16%, а остали функционални типови иако бројни заузимају појединачно незнатне површине.

У укупном шумском фонду доминирају шуме високог порекла и оне покривају 53,00% обрасле површине, изданачке састојине су заступљене на 8,32% површине, вештачки подигнуте састојине на 6,51%, састојине мешовите по пореклу на 4,93%, а шикаре и шибљаци заузимају 30,95%.

Просечна запремина у државним шумама на територији општине Бор је $127 \text{ m}^3/\text{ha}$, а запремински прираст $2,46\text{m}^3/\text{ha}$. Просечна запремина у овим шумама, ако се изузму површине шикара и шибљака је $176 \text{ m}^3/\text{ha}$, а запремински прираст је $3,42 \text{ m}^3/\text{ha}$, што се може сматрати осредњим производним ефектима. Укупно учешће деградираних састојина без обзира на порекло је 12,50%.

Производни потенцијал, у локалним оквирима, у односу на затечено стање шума тренутно се користи са 83% у односу на запремину и око 80% у односу на прираст.

Основни дугорочни проблеми у газдовању овим шумама везани су за потребу конверзије разређених и деградираних шума, конверзију изданачких шума и мелиорацију шикара.

1.2. Стање и трендови у руралном подручју

1.2.1. Демографске карактеристике и трендови

Према попису из 2011. године, у општини Бор живи 48.615 становника (у укупној популацији Србије учествује са 0,7%, а Борског округа са 38,9%). На селу живи 14.455, а у граду 34.160 становника. Укупан број пољопривредних газдинстава је 3564 која користе 22280 ha

Основно обележје демографских кретања општине Бор јесте низак природни прираштај, који не омогућава ни прости репродукцију становништва. У периоду 2002-2011. стопа природног прираштаја има негативан тренд што указује на проблем депопулације, односно “беле куге“.

Промене у броју становника по појединим старосним групама у међупописном периоду 2002-2011. указују на интензиван процес старења становништва, па је тако контингент становништва старости изнад 65 година повећао учешће у укупној популацији са 14% на 16,25% (са 7.796 на 7.899 становника), док се учешће младог становништва смањује. Просечна старост становништва износи 41,85 година што општину Бор сврстава у категорију општина дубоке старости становништва. Очекивано трајање живота деце рођене у периоду 2009-2011. година указује да ће женска популације општине Бор доживети 76,34 године, а мушка 70,58 године.

Полна структура становништва у посматраном периоду се није битније променила, односно према попису из 2002. године број жена на 100 мушких износио је 102,96, а по попису из 2011. године 103,66. Обзиром да је број жена у порасту наредне активности треба усмерити ка развоју женског предузетништва-домаће радиности и ка већем укључењу жена у органе управљања и одлучивања.

Образовна структура становништва има посебан значај за привредни и друштвени развој сваке средине. У образовној структури становништва старог 15 и више година на подручју општине Бор (2011. година), завршена средња школа је најчешћи вид образовања (45,3% становника), на другом месту је основно образовање (21,27%), док је 12,43% (5.209) становништва општине са вишом и високом стручном спремом. Значајно је напоменути да је скоро 33,94% становништва (14.217 становника) општине на нивоу основног и никаког образовања, што неспорно захтева веће ангажовање на образовању становништва кроз доквалификацију, преквалификацију и програме перманентног образовања.

Попис пољопривреде 2012. године, показао је да је на територији општине Бор годишње радно ангажовано 4.734 лица, од чега је 1.835 носилаца газдинстава (508 жене), 2807 чланова породица (1782 жене) а сезонских радника под уговором годишње је 84. Међутим, стално запослених је свега 8 (2 жене). Укупан број пољопривредних газдинстава је 3564 која користе 22280 ha.

1.2.2. Диверзификација руралне економије

Основне економске карактеристике становништва општине Бор према попису из 2011. године су:

- доминантна структура је радно-способни контингент становништва (34.718 становника) од чега је запослених 11.992 становника (34,54% радног контингента) што је испод просека Републике (35,29%);

- 20.891 становник чини укупно активно становништво, односно стопа активности износи 42,97%, што је на нивоу републичког просека (41,34);
 - стопа запослености активног становништва износи 78,32% (РС 77,56%).
 - стопа незапослености активног становништва износи 21,68% (РС 22,44%).

Обзиром да доминантна група становника спада у категорију радно-способног становништва (71,41%), може се оценити да постоји значајан развојни потенцијал који може опредељујуће утицати на тржиште рада и запосленост.

Годишњи просек запослених 2014. године износи 12.110 запослених, што је незнатно смањење у односу на 2013. годину када је износио 12.117. Број запослених по секторима је следећи:

Најважнији сектори (првих 10):

Број:	
1. Прерађивачка индустрија	2.108
2. Рударство	2.208
3. Здравство и социјална заштита	1.275
4. Образовање	995
5. Саобраћај и ускладиштење	
604	
6. Снабдевање водом, управљање отпадом	450
7. Снабдевање електричном енергијом	409
8. Административне и помоћне усл. дел.	455
9. Државна управа и др.	366
10. Стручне, научне и техничке делатности	345

Најмање заступљени сектори:

1. Услуге смештаја и исхране	60
2. Пољопривреда, шумарство и рибарство	41
3. Пословање некретнинама	6

Пољопривреда

Пољопривредну производњу у сеоским домаћинствима карактерише велика уситњеност катастарских парцела, застарела опрема и машине, старење становништва због миграције младих ка градском језгру, недовољна едукација становништва, шаренило у пољопривредној производњи, ниске цене пољопривредних производа, ниски приноси и слабији квалитет пољопривредних производа од оног који се тражи на тржишту. Пољопривредна газдинства се баве сточарском, ратарском, малим делом воћарском производњом, крајњи циљ такве производње је мала количина пољопривредних производа који се нуде на тржишту. Од укупно 48.615 становника општине Бор на селу живи 14.455, а у граду 34.160 становника. Укупан број пољопривредних газдинстава је 3564 која користе 22280 ha. Задруге, које не послују тржишно у борској општини, решеће статус доношењем Закона о задругама. Основна карактеристика коришћења пољопривредног земљишта у општини Бор је уситњеност парцела, неадекватна примена агротехничких мера, минимално коришћење минералних ћубрива, неправилна примена хемијских средстава и др. За правилно коришћење пољопривредног земљишта и постизање високих приноса неопходна је редовна контрола плодности земљишта (микро и макро елемента, pH вредност и хумус).

Туризам

У општини су активне две туристичке организације: Туристичка организација општине Бор и Борски туристички центар. Последњих неколико година изграђено је и адаптирано неколико хотела у граду, на Борском језеру и у Брестовачкој бањи. Рурални туризам је у раној фази развоја.

Најзначајнија манифестација која се организује „Дани бање“, одржава се сваке године трећег викенда у августу, садржи и програм уметничке и етно – музике, изложбе производа старих заната и продајну изложбу здраве хране.

1.2.3. Рурална инфраструктура

Саобраћајна инфраструктура

Општина Бор се налази у североисточном делу Србије. Веза општине са главним путним правцем земље, аутопут Е-75 (Београд - Скопље), могућ је преко 4 путна правца и то: пут преко Ђољевица и Параћина дужине 87 km; пут преко Зајечара, Књажевца и Ниша дужине 150 km; пут преко Жагубице, Кучева и Пожаревца дужине око 158 km и пут преко Заграђа и Милошеве куле дужине око 205 km.

Дужина градских саобраћајница у Општини Бор је 85 km. Дужина локалних путева је 174 km и сеоских саобраћајница 137 km. Градске саобраћајнице су у дужини до око 74 km под асфалтом а остatak је под туцаником. Локални путеви су дужине до 46 km под асфалтом, 48 km од земљаног материјала, а остatak под туцаником. Сеоски путеви су под асфалтом у дужини од 47 km, 63 km под туцаником, а остatak је од земљаног материјала.

Локална самоуправа значајна средства улаже у инфраструктуру, тако да сваке године асфалтира део локалних путева, градских и сеоских улица, уређују се некатегорисани польски и атарски путеви, у циљу обезбеђења што бољих услова за живот у сеоским срединама.

Електрична енергија

Веома су чести проблеми у снабдевању - прекиди, променљива фреквенција, ниска волтажа.

Због лошег стања ЕЕ мреже на ниском напону, а у недостатку материјалних средстава јављају се прекиди у снабдевању електричне енергије на ваздушним и кабловским изводима.

Обзиром да се снабдевање електричне енергије у борској општини обавља из мреже ЕПС то је промена фреквенције у мрежи борске дистрибуције условљена системским поремећајима у ЕПС и као таква је стабилна. Разуђеност мреже и неадекватан пресек проводника од трафостаница до потрошача утиче да потрошач нема квалитетан напон.

Обављају се редовне годишње ревизије и ремонти у складу са ТП ЕПС-а, а поред тога и ванредне у хаваријским условима.

Потребно је инсталацији више мини хидроцентрала на постојећим природним и вештачким ресурсима.

Јавна расвета

Површина покривена системом јавне расвете у граду износи око 85%. Површина покривена системом јавне расвете у селима износи око 75%.

Основни недостаци система јавне расвете су дотрајала опрема и несистематско и неефикасно сервисирање и одржавање. Неки од тих проблема су: парцијално решавање проблема од случаја до случаја; хетерогеност опреме; расипање потрошње електричне енергије; организација одржавања и сервисирања система јавне расвете; мала ефикасно покривена површина (око 20%).

Будуће активности би се ослањале на: смањењу потрошње електричне енергије, замену живиних сијалица и светиљки натријумовим одговарајуће сјајности, знатно мање снаге и дужег века трајања; уступањем делова радова на одржавању и сервисирању система лицима која би показала веће интересовање како би се избегао положај монопола једног извођача (дистрибутер електричне енергије, а по важећем Закону о комуналним делатностима), а конкретност и

заинтересованост за квалитетним сервисирањем би добило свој пунији значај повећањем ефикасности рада система и уштедом кроз услуге и потрошњу електричне енергије.

Ради смањења потрошње електричне енергије је неопходна модернизација система јавне расвете.

Топлификација

Јавно комунално предузеће формирало је октобра 2002. године издавањем из холдинга РТБ Бор. Процент повезаних домаћинстава и установа на систем централног грејања прелази 90%.

Топлана поседује три вреловодна котла од којих су два на угља а један на мазут. Систем је предимензиониран и његова искоришћеност капацитета је 46%. То значи да се негде око 70% станова или домаћинстава прегрејава, док се 10% домаћинстава греје испод границе прописаног $20\pm2^{\circ}\text{C}$.

У самом систему постоје велики губици енергије које износе око 25% што је последица старе мреже топловода. Потребно је урадити реконструкције подстаница и вреловодног система.

Сама оптимизација вођења процеса производње може се везати за већи степен корисности котлова кроз боља решења: науѓавања котлова; зонске регулације примарног ваздуха; постављање гас анализатора за кисеоник и угљеникоксид и инсталирање мониторинга.

Телекомуникације

У општини Бор постоји и фиксна и мобилна телефонија. Присутни су Телеком Србија, Теленор и ВИП.

Користе се услуге интернета и присутно је више интернет провајдера.

Присутно је и неколико оператора кабловске телевизије.

Водоснабдевање

Јавно комунално предузеће за дистрибуцију воде за град Бор основано је 1949. године.

Постојећа изворишта за снабдевање водом су Мрљиш, Сурдул, Кривељ и Злотска изворишта.

Извориште „Мрљиш“ је у склопу Регионалног водосистема „Боговина“ Бор. У циљу решавања проблема недостатка здраве пијаће воде за становништво и за индустрију општина Бор и Ђољевац, експлоатација подземних вода са изворишта „Мрљиш“ почела је августа 2002. године када је и завршена I фаза (прелазно решење) изградње Регионалног водосистема „Боговина“ Бор.

Вода која се експлоатише из подземних извора је у количини од 150 l/s, а максимална производње воде је 240 l/s.

Главни пројекат бране и акумулације „Боговина“, као и Пројекат постројења за пречишћавање воде завршен је током 2005. године.

Потребна средства за изградњу бране са акумулацијом и фабрике за пречишћавање воде износе око 50.000.000 евра и за изградњу мини електране 1.700.000 евра.

Изградњом вишенаменске акумулације „Боговина“ Бор обезбеђује се:

- изравњавање вода чиме би се приоритетно обезбедило водоснабдевање становништва и индустрије у општинама Бор, Ђољевац, Неготин, Зајечар и Књажевац у периоду дужим од 50 година,

- наводњавање 700 ha пољопривредних површина у долини Црног Тимока и низводно од Зајечара,

- регулисани режим протицаја (гарантовани протицај) обезбеђује повећање малих вода у периоду маловођа у циљу побољшања квалитета воде низводно од бране. Гарантовани протицај у периоду маловођа износи 800 лит/c

- прихватање и трансформација поплавних таласа чиме би се многоструко умањиле штете од поплава у општинама Бор, Ђољевац и Зајечар,

- развој привредне и спортско рекреативне активности (туризам и риболов),

- производња електричне енергије. Изградњом мале хидроцентрале која би користила воду из прелива могло би се добити око 9,0 GWh/годишње.

Да би се пројекат РВС „Боговина“ Бор реализовао у потпуности потребно је, ради прибављања одобрења за изградњу, завршити следеће активности:

- измена просторног плана подручја слива акумулације (иницијатива покренута 2006. године),

- ревизија актуелизованог Идејног пројекта од стране државне ревизионе комисије (достављен актуелизовани Идејни пројекат и уплаћена средства 2006. године),

- решење имовинских односа на 380 ha од чега се 290 ha потапа изградњом бране и формирањем акумулације, а 90 ha се налази у зони непосредне заштите акумулације,

- израда Главног пројекта цевовода чисте воде за општине Зајечар, Неготин, Књажевац и Ђољевац.

Извориште Сурдул је лоцирано у близини насеља Доња Бела Река, 8 km од Бора. Минимална издашност изворишта је 30 лит/c, а максимална 100 лит/c. Димензије цевовода су φ350 у дужини од 8 km.

Извориште Кривељска бањица се налази 6 km северно од Бора у непосредној близини насеља Велики Кривељ. Минимална издашност изворишта је 10 лит/c, а максималну од 100 лит/c и димензије цевовода су φ350 у дужини од 5 km.

Злотска изворишта се налазе у сливу Злотске и Бељевинске реке, 11 km од Бора ка југо-западу. Сем ових каптираних изворишта изграђено је и неколико бунара. Минимална издашност водоснабдевања из овог правца је 110 лит/c, а максимална до 2.400 лит/c и димензије цевовода су од φ700 до φ300 .

Изворишта Сурдул, Кривељска бањица и Злотска су крашком карактера, што значи да имају велике осцилације у минималним и максималним количинама воде за експлатацију и директно зависе од количине падавина. Цевоводи наведених изворишта су од ливено-гвоздених, челичних и азбест-цементних цеви.

Пречишћавање воде за пиће је дезинфекција која се врши хлорисањем – аутоматски процес који се спроводи у зависности од протока и квалитета воде. Хемијска контрола квалитета воде у водоводној мрежи се врши свакодневно у хемијској лабораторији у ЈКП „Водовод“, док екстерну контролу врши 6 пута месечно ЗЈЈ „Тимок“ Зајечар. На систему Боговина контрола квалитета воде се врши два пута недељно.

Дужина водоводне мреже је приближно 250 km. Главни доводи од изворишта до дистрибуционе мреже су од φ150-700. Дистрибуциона мрежа је димензија φ250-500 и у мањем проценту су заступљени мањи пречници. Материјал коришћени за цевовод су ливено-гвоздене цеви, челичне и азбест-цементне цеви (≈ 55 km).

Покривеност у граду је 100% и постоје три висинске зоне (трећа највиша зона има мали број корисника) док у сеоском подручју које снабдева ЈКП "Водовод" водом покривеност је 82% домаћинстава. Водоводна мрежа је стара око 40-50 година и не постоји никакви филтерски слојеви система да би се избегло замуђивање воде при обилним кишама.

Губици воде износе преко 50% и из године у годину се повећавају. Разлог је старија мрежа. У оквиру Програма ППОИС, уз финансијску помоћ ЕУ завршена су три капитална инфраструктурна пројекта и то: пројекат изградње сеоских водовода у четири села; пројекат замене, односно реконструкције примарне водоводне мреже у граду; пројекат изградње фекалне

канализације у насељима Кучајна и Чока Борулуј у северном старом делу града.

Села која нису повезана на градски водовод су: Бучје, Горњане, Лука, Метовница, Шарбановац и Танда. У селу Бучје прикључено је 90 од 191 домаћинства. У селу Горњане од 432 домаћинства 80 је прикључено на локални водовод. У селу Лука од 193 домаћинства 150 је прикључено на локални водовод. У селу Метовница постоји сеоски водовод а користе га школа, амбуланта, месна канцеларија, пошта и други, али домаћинства не користе воду из локалног водовода. У селу Шарбановац је у току изградња локалног водовода и воду из тог водовода користе 10 од 572 домаћинства. У селу Танда прикључено је 27 од 137 домаћинства на локални водовод. Део села Метовница прикључен је на градски водовод.

Карактеристика свих ових водовода је да локални сеоски водоводи нису контролисани од стране ЈКП "Водовод". Покривеност сеоских домаћинства које контролише ЈКП је од 82%.

Главни проблеми водоводног система су старост, недовољно одржавање (велики губици преко 50%) и велики утрошак електричне енергије обзиром да се вода из свих правца доводи препумпавањем. Последица је да цена продатог кубика воде не прати цену произведеног и дистрибуираног кубика воде. Потребна је хитна реконструкција критичних деоница водоводног система, замена стarih цеви, улагање у побољшање енергетске ефикасности система, опрему за детекцију губитака а могућа је и потреба за изградњом нових резервоара. У току 2004. и 2005. године урађено је следеће: реконструкција цевовода φ400 од резервоара Тилва до Јаме у дужини од 1.300 м (цевовод је азбест-цементни), затим реконструкција цевовода φ350 од улице Моше Пијаде 17 до улице Бошка Бухе у дужини од 300 м. Заваривање спојева на потисном цевоводу φ350 од ПС Сурдуп до прекидне коморе Ђалу Маре у дужини од 3.000 м.

У току је израда пројекта замене азбест-цементних цеви по деоницама а у дужини од 55 km.

Канализациона мрежа

Јавно предузеће је 1960. године почело са радом на одржавању канализационог система у граду.

Канализациона мрежа је већим делом сепаратна (83%) а мањим делом комбинована (17%). Највећи профили су за атмосферску воду φ800-1000, а за комуналну отпадну воду је φ150-300. Покривеност у самом граду је негде око 90-95%. Нису покривена нека подручја на периферији града. Села немају канализацију и користе сопствене септичке јаме. Профили кроз које пролази канализациона вода нису добро димензионисани јер се град брзо ширио у ранијем периоду, тако се дешава да пропусна моћ није довольна и јављају се честа загушења. Често долази до изливавања. Постоје нелегални прикључци који изазивају зачепљења у систему. У самом граду не постоји никакав третман отпадне воде и она се директно улива у Борску реку што изазива велико загађење. У насељу Бањско поље постоје биодискови за пречишћавање комуналне воде капацитета 2 x 500 ЕС, који су неисправни.

Потребно је урадити реконструкцију канализационог система у граду (променити профиле на критичним трасама), одвојити комуналну од атмосферске воде, пројектовати и изградити систем за пречишћавање отпадних вода из града и индустрије.

У току 2004. године израђен је Генерални пројекат канализација и пречишћавања комуналних отпадних вода Бора са израдом претходне студије оправданости која је дала техничка решења и процену вредности те инвестиције.

Стамбени фонд

Стамбени фонд општине Бор чини укупно

20.301 станова, који су претежно у приватној својини (91,5%). Опремљеност станова инсталацијама је изузетно повољна: водоводом је опремљено 89,5% станова, електричном струјом 98,9% и купатилом 76,7% станова. Економски и друштвени услови који су карактерисали крај прошлог века условили су пад стамбене изградње и то посебно у градском центру општине.

Комунални отпад

Јавно комунално предузеће "З. октобар" из Бора основано је 1947. године. Смеће се сакупља и одвози два пута недељно са територије града и једанпут недељно из приградских насеља и месних заједница на градску депонију.

Поред градске депоније често се формирају дивље депоније. ЈП "Дирекција за изградњу Бора" преко ЈКП "З. октобар" Бор организује једном месечно чишћење дивљих депонија и у тим акцијама се извезе око 1500 t/год отпада. Поред те акције, постоје јесење и пролећно чишћење града у којима се извезе око 2000 t/год отпада.

Општина Бор поседује Локални еколошки акциони план, који спроводи Канцеларија за заштиту животне средине Општинске управе Бор, а Усвојен је и Локални план управљања отпадом за територију општине Бор (2010-2020. год.)

Проблем комуналног и индустријског отпада у општини Бор је значајан, с обзиром да није било контроле и планских активности на уређењу постојећих зона за одлагање отпада.

Главни и највећи извор чврстог комуналног отпада у општини Бор су домаћинства, а значајни део се продукује и у комерцијалном сектору - предузећа и установе, на јавним површинама и једним делом у индустрији. Индустријски отпад у општини Бор је значајна ставка. Посматрајући цео тимочки регион може се рећи да је рударство највећи извор чврстог отпада.

За бригу и транспорт чврстог комуналног отпада на територији општине Бор, задужено је ЈКП „З.октобар“ из Бора. Корисници услуга су практично сви грађани Бора, сви привредни субјекти, установе и предузећници.

Покривеност општине услугама сакупљања је око 67,5%.

Отпад се сакупља са подручја Бора и 7 околних насеља, Шарбановац, Злот, Брестовац, Метовница, Оштрель, Слатина и Велики Кривељ (периодично), док су села изузета из система сакупљања: Бучје, Доња Бела Река, Лука, Топла и Горњане.

Према задњим подацима са краја 2014., на територији општине Бор евидентирано је 78 дивљих депонија, од чега је 35 у граду и 43 у селима борске општине, а постоје и договорно установљене локације по селима са којих се отпад периодично односи, а које такође не задовољавају ни минималне санитарне услове које прописује закон.

Званична општинска депонија на којој се врши депоновање чврстог комуналног отпада од почетка 80-их година, лоцирана је у напуштеном делу копа, на удаљености 2 km ваздушном линијом, југоисточно од Бора, односно 8 km регионалним путем Бор-Оштрель и заузима површину од 36.892 m². Како се преко 30 година отпад одлагао на неконтролисани начин, не постоји поуздан податак о количини депонованог отпада до сада. 2007.год. завршен је и ревидован Главни пројекат санације званичне депоније чврстог комуналног отпада на територији општине Бор.

Органски отпад из пољопривреде, пестициди и њихова амбалажа се због недовољне образованости и немара, неконтролисано бацају или спаљују што доводи до великог загађења и честих шумских пожара. Стратешким документима из области управљања отпадом, предвиђене су мере које обухватају образовање

пољопривредника и економску стимулацију за примену поступка компостирања, чиме би се створило органско ђубриво за побољшање квалитета земљишта, смањили би се трошкови пољопривредне производње, доприноело побољшању материјалног положаја мештана и развоју села.

Општине борског и зајечарског округа потписале су споразум о међуопштинској сарадњи на заједничкој изградњи и коришћењу регионалне депоније "Халово" код Зајечара, али приступ регионализацији је скуп и дуготрајан процес који вертогатно неће бити реализован у скоријем периоду. Општина Бор је почетком 2011. год. усвојила стратешки документ који пружа основу за решавање проблема у области управљања отпадом на локалном нивоу, по коме се реализују циљеви по приоритетима.

1.3. Показатељи развоја пољопривреде

1.3.1. Пољопривредно земљиште

Укупна површина општине Бор је 85.348 ha, од чега пољопривредно земљиште чини 39.293 ha (46 %), шумско земљиште 38.406 ha (45 %) и неплодно 7.649 ha (9 %). Према попису пољопривреде из 2012. године, као њиве се користе 9.769 ha, као воћњаци 524 ha, као виногradi 148 ha, као ливаде и пашњаци 11.498 ha. Нажалост, на хиљаде хектара пољопривредног земљишта се не користи и исто постепено зараста у коров, трње, шикаре и шуме.

На територији општине Бор доминантни типови земљишта су смеђа кисела земљишта (углавном у Брестовцу, Кривељу, Горњану, Танди, Луки) и смоница (углавном у Метовници, Слатини и Шарбановцу). Присутни су и рендзина (у Злоту) и на малој површини алувijална земљишта (поред Тимока и других водотокова) и псеводоглеј (Танда, Злот). Уопште узевши, квалитет земљишта је веома слаб због врло плитког педолошког слоја на кречњачким и андензитским стенама.

На територији општине Бор постоји више хиљада хектара деградираног пољопривредног земљишта. Наведено земљиште се налази највећим делом у близини Рударско топионичарског басена Бор из чијих погона су деценијама испуштане огромне количине отпадних вода и гасова, а један део пољопривредног земљишта је уништен формирањем депонија раскривки и флотацијских јаловишта. Наведена јаловишта би требало, током следећих пар година, да се рекултивишу, односно да на истима заживи биљни свет. Ово се очекује на основу програма рекултивације јаловишта, као једне од компоненти пројекта изградње нове топионице и фабрике сумпорне киселине у Бору.

Борска река је мртва, тј. у њој нема живих организама. Обала исте (у просеку десетак метара са сваке стране реке) је јако затрована и она је без вегетације или са јако ретком вегетацијом, како у погледу броја биљака тако и у погледу броја врста. Борска река се улива у Тимок.

Загађења пољопривредног земљишта дешавају се и услед стварања дивљих депонија смећа; коришћења неадекватних септичких јама и неисправности уређаја за пречишћавање фекалних вода-биодискова; бацања, закопавања и спаљивања празних амбалажа од средстава за заштиту биља и издувних гасова моторних возила и пољопривредне механизације.

Плодне пољопривредне површине постепено се смањују и услед урбаног развоја (ширење насеља, саобраћајница, гробала и др.).

Око 70% пољопривредног земљишта је у мањем или већем степену кисело (pH<6) услед састава матичних стена земљишта, деловања киселих киша и неправилне примене минералних ђубрива. Највећа је киселост

земљишта у катастарским општинама које непосредно окружују металуршки комплекс (Бор, Слатина, Брестовац). Киселост земљишта је врло важна из више разлога:

- већини пољопривредних култура одговара неутрално земљиште, односно, на киселим земљиштима неке културе не успевају или не остварују задовољавајући принос, као нпр. луцерка;
- у киселим земљиштима покретљивост тешких метала је већа, тј. из киселог земљишног раствора биљке усвајају веће количине тешких метала што представља здравствени ризик за потрошача.

На територији општине Бор нема изграђених система за наводњавање и одводњавање (канали и други водопривредни објекти). Укупан број пољопривредних газдинстава која користе системе за наводњавање је 200 на 198 ha, заливањем земљишта водом из Тимока и других водотокова помоћу пумпи/слободним падом и заливањем земљишта из микроакумулација. Наводњавају се углавном баште у затвореном и отвореном простору и понеки воћњак. Овде треба напоменути да су суше веома честе.

Употреба стајњака, других врста органских ђубрива, минералних ђубрива и средстава за заштиту биља је релативно мала и мања од просека у Србији. Примена и других агротехничких мера је неодговарајућа због ниског образовања пољопривредника.

На територији општине Бор нема комисираног земљишта, нити добровољног груписања пољопривредног земљишта.

Ерозивна подручја на територији општине Бор нису евидентирана/одређена од стране локалне самоуправе, иако сигурно постоје.

Главне гајене културе су кукуруз (~ 4000 ha), стрна жита (~ 4.000 ha) и луцерка (~ 500 ha). Индустриско биље се не гаји, изузев дуван и лан поједињих година на 10-ак ha.

Од укупно 22280 ha пољопривредног земљишта 9769 ha користи се за оранице и баште, 11498 ha за ливаде и пашњаке, 645 ha користи се за воћњаке, 148 ha користи се за винограде.

Према подацима добијеним од Службе за катастар непокретности из Бора, на територији општине налази се 3518.6297 ha пољопривредног земљишта у државној својини.

Тренутно је на територији општине Бор дато у закуп физичким лицима/регистрованим пољопривредним газдинствима око 60 ha пољопривредног земљишта у државној својини.

1.3.2. Вишегодишњи засади

На територији општине Бор постоје релативно повољни услови за узгој воћа, првенствено језгристог и коштичавог. На наведеном подручју, у катастру непокретности се као воћњаци воде 1.476 ha, а према попису пољопривреде из 2012. г. као воћњаци се користе 524 ha. Доминантне воћарске врсте су шљива, а затим јабука. Воћњаци су углавном малих површина (пар до десетак ари), екстензивни, са ниским просечним приносима и алтернативне родности. Већина производа се користи за сопствену потрошњу, у свежем стању или за прераду (првенствено у ракију, а затим у цем, слатко, компот и др.), а мањи део се прода на зеленој пијаци у Бору. Врло мали део производње продаје се изван територије општине Бор, нпр. хладњачама.

За виноградарство такође постоје релативно повољни услови. На наведеном подручју, у катастру непокретности се као виногради воде 572 ha, а према попису пољопривреде из 2012. г. као виногради се користе 148 ha. Начин узгоја је у већини случајева традиционалан – узгој уз колац, а у мањем обиму су подигнути шпалири. Највише се гаји сорта вијала, а

затим шпањолка, па друге сорте, односно у врло малом обиму се гаје квалитетније сорте, тако да уз недовољно познавање технологије производње и недостатак квалитетне опреме, ни просечан квалитет произведеног вина (већина произведеног грожђа се преради у вино за сопствену употребу) није на завидном нивоу.

1.3.3. Сточни фонд

Општина Бор има добре географске и климатске услове за развој сточарства. Има дosta расположивих паšњака и обрадивих површина за производњу крмног биља и ратарских култура, које се користе за исхрану стоке.

Расположивост објекта за смештај стоке је следећи: за говеда 2780 места, за свиње 2928, за коконоси 1914, за смештај остale стоке 1997 места.

Стање сточног фонда по гранама сточарства у смислу бројног стања је следеће: говеда укупно: 6151 (скоро сва говеда су у типу сименталца, изузев неколико десетина расе холштaj), свиње укупно: 11280 (углавном мелези настали укрштањем ландраса, домаће беле свиње, дурока и пијетрена), овце укупно: 11736 (праменка и мелези праменке и виртемберга), козе укупно 1939, живина укупно: 51624 (углавном кокошке, у мањем обиму ћурке, патке, гуске, мисирке), коња 22, коњица пчела 4826 и пастрмски рибњак .

Говедарство је најразвијенија сточарска производња, иако се у задњих 30 година број грла крупне стоке смањује. Говедарска производња је фокусирана на производњу млека.

Просечна млечност крава је 10-15 литара млека на дан. Мужа је углавном ручна или малим покретним машинским музилицима. Највећа газдинства имају лактофоризе.

Најтеже је обезбедити сигуран пласман стоке, зато што кланице откупљују стоку по низким ценама, него што је цена на пијаци, а плаћају са роком од 30 – 45 дана. Ни субвенције које даје Министарство пољопривреде и заштите животне средине нису видно утицале на побољшале стања код пласмана стоке, из разлога што кланичари обарају цену стоке за висину субвенција те практично испада да субвенције користе кланичари, а не пољопривредни производњачи. Најраспрострањенија је продаја на сточним пијацама и вашарима, где цене варирају јер зависе од понуде и тражње.

1.3.4. Механизација, опрема и објекти

У општини Бор највећи број пољопривредних газдинстава има тракторе са тракторским прикључцима. Пољопривредна механизација је углавном стара и непотпуна. Просечна старост пољопривредне механизације је око 20 година.

На 2279 газдинстава користи се 2346 једнососвинска трактора, на 2692 газдинства користи се 3232 двососвинска трактора, на 304 газдинства користи се 351 комбајн. Укупан број берача кукуруза 67, плугова 2823, тањирача 794, дрљача 2061, сетвоспремача 47, ротофреза 241, растурача минералног ћубрива 441, растурача ћубрива 86, сејалица 1200, пресалица 655, проколица 2652, косилица 2047 комада.

Објекти за смештај пољопривредних производа у газдинству су следећи: кошеви за кукуруз капацитета 39108 m^3 амбари капацитета 26015 m^3 силоси капацитета 1812 тона.

Скоро свако пољопривредно газдинство има објекат за чување бар једне врсте стоке, а нека газдинства имају и више изграђених објеката за смештај стоке. Бројно стање објекта за чување говеда је 2780 објекта где може да се смести 16172 грла крупне стоке, затим објекти за свиње – 2928 објекта капацитета 20064 грла,

за живину – 1914 објекта капацитета 52459 кокошака и објекти за смештај остале стоке 1997 објекта капацитета 34468 грла.

Изграђено је 1569 објекта за смештај пољопривредне механизације површине 68881 m^2 , 2 хладњача капацитета 14 m^3 .

У последњих неколико година све више пољопривредника се баве повтарством, подижу пластионике, да би произвели разне производе. Тренутно у општини Бор има 1011 пластионика површине 72456 m^2 .

1.3.5. Радна снага

Укупно ангажована радна снага у пољопривреди је 4734 лица, а од тога носиоци газдинства 1835 лица, стално запослени на газдинству 8 лица, а сезонска радна снага и радна снага под уговором 84 лица. Од укупног броја газдинства 3564, жене чине 935, а мушкираци 2629 лица. Укупан број лица која имају само пољопривредно искуство стечено праксом је 2828 лица, а лица која имају курсеве из области пољопривреде 8 лица, са завршеном пољопривредном школом 16 лица, са другом средњом школом 612 лица, са пољопривредном вишом школом или факултетом 28 лица, са другом вишом школом или факултетом 72 лица.

Од 3564 газдинстава са стално запосленим на газдинству бројно стање је следеће: на 1978 газдинстава ради 1-2 лица, на 1305 газдинстава ради 3-4 лица, на 262 газдинства ради 5-6 лица, на 19 газдинства ради 7 и више лица.

1.3.6. Структура пољопривредних газдинстава

Укупан број пољопривредних газдинстава је 3564 која користе 22280 ha.

Број газдинстава која обрађују до 1 ha износи 308 а укупно 180 ha. Број газдинстава која обрађују од 1 ha до 2 ha је 402 а укупно 594 ha. Број газдинстава која обрађују између 2 ha и 5 ha је 1193 укупно 4061 ha. Број газдинстава која обрађују од 5 ha до 10 ha је 1061 на 7572 ha. Број газдинстава која обрађују између 10 ha и 20 ha је 491 а укупно 6474 ha, број газдинстава која обрађују између 20 ha и 30 ha је 76, а укупно 1786ha, број газдинстава која обрађују између 20 ha и 50 ha је 12, а укупно 443 ha. Број газдинстава која обрађују од 50 ha до 100 ha је 2 укупно 112 ha.

3564 пољопривредна газдинства користи укупно 22280 ha пољопривредног земљишта: 3138 газдинстава 9769 ha користи за оранице и баште, 3107 газдинстава 11498 ha за ливаде и паšњаке, 1891 газдинство 645 ha користи за воћњаке, 1101 газдинство 148 ha користи за винограде.

На 3564 пољопривредна газдинства држи се 10428 условних грла, од тога на 2759 газдинстава до 4 условна грла, на 693 газдинства 5-9 условна грла, на 84 газдинства 10-14 условна грла, на 16 газдинства 15-19 условна грла, на 11 газдинства 20-49 условна грла, на 1 газдинство 50-99 условна грла.

1.3.7. Производња пољопривредних производа

Не постоје званични подаци о учешћу поједињих грана у укупној пољопривредној производњи из разлога мале тржишности пољопривредних производа на територији општине Бор, као и због неорганизованог откупа (тржни вишкови се продају углавном накупцима и на зеленој пијаци где такође не постоји евидентија о врсти и количини продатих производа). Процена сручне службе општинске управе Бор је да је у пољопривредној производњи најзначајнија биљна производња, првенствено ратарство (кукуруз и стрна жита).

3138 газдинстава 9769 ha користи за оранице и баште: за жита 5852 ha, за махунарке 11 ha, за кромпир 32 ha, за индустријско биље 9 ha, за поврће, бостан и јагоде 37 ha, за цвеће и украсно биље 1 ha, за крмно биље 3655 ha, остали усеви 2 ha и угари 171 ha.

На једном делу територије општине Бор (Горњане, Танда, Лука, део Бучја, део Шарбановца и део Метовнице) постоје погодни услови за органску производњу. Тренутно не постоји ни један сертификован производњач органских пољопривредних производа, а 5 домаћинстава из Горњана су у поступку конверзије (друга година конверзије).

У 2013. години произведене су следеће количине крмног биља: детелина укупно: 1958 тона, луцерка укупно: 2364 тона, ливаде укупно: 17046 тона, пањњаци укупно: 6533 тона

Просечни приноси већине пољопривредних култура на територији општине Бор су испод републичког просека, првенствено услед релативно лошег квалитета земљишта, (доминантне су 6, 5, и 7. класа земљишта), малих улагања у производњу и често лоших временских услова (у просеку сваке друге године суша или превелике количине падавина и/или појаве града у других непогода).

Просечни приноси кукуруза су нешто изнад 4 t/ha а пшенице око 3,5 t/ha.

1.3.8. Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника

На територији општине Бор регистроване су следеће земљорадничке задруге: *Пољопром Бор* (покрива територије села Горњане, Танда, Лука, Бучје и Кривељ), *Дубрава Брестовац* (покрива територије села Брестовац и Метовница), *Тимок Шарбановац*, *Доња Бела Река – Доња Бела Река и Ратар Слатина* (покрива територије села Слатина и Оштрель). Нажалост, ниједна од земљорадничких задруга на територији општине Бор годинама не врши основне послове ради којих је основана – не бави се пољопривредном производњом, откупом пољопривредних производа, нити снабдевањем пољопривредника репроматеријалом.

Постојећа локална удружења говедара, пчелара, производњача у заштићеном простору и производњача/сакупљача лековитог биља такође су на ниском степену производње, организовања и тржишног наступања (врло скроман обим производње, аматерски однос према раду, незапаженост на тржишту).

1.3.9. Трансфер знања и информација

Гашењем Центра за пољопривредна и технолошка истраживања из Зајечара (ранији назив Институт за пољопривреду Зајечар) пре 7-8 година, пољопривредници из Бора и региона остали су без важне саветодавне службе, која је осим едукације на терену (углавном у виду предавања), сваке године у свом седишту одржавала саветовања о пролећној и јесењој сетви, као и Дан поља, где су пољопривредници могли видети огледе, тј. како се гаје и успевају различите сорте и хибриди пољопривредних култура у локалу. Тренутно, територију општине Бор од стручних служби покрива једино Пољопривредна саветодавна и стручна служба Неготин, чији нам се капацитет чини недовољним за потребан ниво едукације (првенствено у смислу квантитета, тј. едукације су квалитетне, али недовољно честе) пољопривредника у Бору. Повремено, предавања из области пољопривреде организују локална удружења пољопривредника, првенствено пчелари, који ангажују локалне и предаваче са стране. Са друге стране, постоји неколико емисија о аграру на различитим телевизијским станицама, које се емитују седмично, а у порасту је и коришћење интернета за едукацију/информисање, првенствено међу млађом популацијом. Одређену саветодавну помоћ дају и радници у пољопривредним и ветеринарским апотекама, као и дипломирани инжињери пољопривреде запослени у Општинској управи у Бору.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за меру (укупан износ по мери у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)
1.	Регрес	100.1	5.000.000,00	2.000,00	100%	Нема лимита по кориснику
	УКУПНО		5.000.000,00			

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за меру (укупан износ по мери у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)
1	Инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава	101	13.350.000,00	40-50	850.000,00

2	Унапређење рада постојећих и успостављање нових организација пољопривредних производићаца и прерађивача	102	400.000,00	100	20.000,00
3	Одрживо коришћење шумских ресурса	201.2	250.000,00 1.000.000,00	100 40	250.000,00 50.000,00
	УКУПНО		15.000.000,00		

Табела 5. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АО/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја	20.000.000,00
Планирана средства за директна плаћања	5.000.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	15.000.000,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања и у оквиру мера руралног развоја	

1.4. Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике

Основна циљна група мера подршке су регистрована пољопривредна газдинства, односно општина Бор спроводи националну политику која се залаже за регистрацију свих пољопривредних производићаца, а нарочито оних који су тржишно оријентисани. Критеријумима конкурса биће стимулисана (имаће предност) лица којима је пољопривреда основна делатност (која уплаћују доприносе у фонд ПИО за пољопривреднике) и незапослени, да се самозапошљавају - да се баве пољопривредом и уплаћују доприносе у фонд ПИО за пољопривреднике. Обзиром да су величина поседа и обим производње на газдинствима на територији општине Бор релативно мали, субвенционирањем увећања сточног фонда и вишегодишњих засада увећаће се обим производње, приходи и квалитет живота корисника средстава.

Општина Бор стимулише и удруживање пољопривредних производићаца путем конкурса намењеног искључиво удружењима - за едукације, одржавање манифестација и куповину опреме.

1.5. Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

Конкурс путем кога ће се додељивати средства из Програма објавиће се на интернет страници Општине Бор, огласним таблама месних канцеларија и месних заједница Брезоник и Брестовачка бања (градске месне заједнице у којима постоји пољопривредна производња) и у локалном листу. Информације ће моћи да се добију и у Општинској управи, у канцеларији за пољопривреду (6.спрат, број 64) током радног времена и путем

телефона 030/423-255 локал 164. Конкурс ће трајати најмање месец дана. Обавештавање јавности о постојању конкурса обављаће се путем локалних/регионалних електронских медија у виду оглашавања, саопштења и гостовања у програму, као и одржавањем презентација/трибина у селима општине Бор.

1.6. Мониторинг и евалуација

Комисија за спровођење конкурса пратиће реализацију програма, односно утрошак предвиђених средстава. На терену ће вршити контролу, односно записнички ће констатовати реализацију и наменску употребу субвенционисаних инвестиција. На крају године комисија ће анкетирати кориснике субвенција у смислу сазнања о њиховом задовољству резултатима постигнутим одређеним инвестицијама.

На основу свих напред наведених запажања поједине мере спроводиће се и наредне године у већем или мањем обиму, или ће бити укинуте.

II. Опис планираних мера

2.1. Назив мере РЕГРЕС

Шифра мере: 100.1

2.1.1. Образложење

У складу са Законом о подстицјима у пољопривреди и руралном развоју (Сл. гласник РС 10/13 и 142/14), АП и ЈЛС могу да утврђују мере које се односе на директна плаћања за премију осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње, као и регресе за репродуктивни материјал и то за вештачко осемењавање. Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014.- 2024. Обзиром да је број говеда на

територији општине Бор у константном опадању, у циљу унапређења производње млека, а делом и меса, потребно је континентално унапређивати расни састав, што се првенствено постиже вештачким осемењавањем говеда семеном одабраних, квалитетних бикова. Општина Бор субвенционише вештачко осемењавање говеда која се гаје на територији исте, последње три године, што је довело до резултата да се све јунице и краве вештачки осемењавају, а тиме се приметно променио расни састав говеда што је побољшало производне особине говеда.

2.1.2. Циљеви мере

Мера представља пре свега подршку развоју и повећању продуктивности у целокупној пољопривредној производњи на територији борске општине. Циљеви мере су побољшање расног састава у сточарству, односно побољшање производних особина говеда (млечност, квалитет и количина меса и здравствено стање), што за коначни резултат има повећање конкурентности говедарске производње.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду

Није применљиво обзиром да није усвојен НПРР.

2.1.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници су физичка лица регистрована у Регистру пољопривредних газдинстава у складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју.

2.1.5. Економска одрживост

За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике

- Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава, да има активни статус, да је седиште на територији општине Бор и да се грла узгајају на територији општине Бор;
- За инвестицију, за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстацији, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољопривредним газдинствима;

2.1.7. Специфични критеријуми

За свако грло се у току календарске године може остварити само једна субвенција.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. Критеријуми селекције

За ову меру не постоји селекција корисника тј. мера се спроводи до утрошка предвиђених средстава редом пристизања захтева.

2.1.10. Интензитет помоћи

Износ регреса за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање говеда) је 2.000,00 динара по приплодном

грлу у периоду од 01.01. до 31.12. 2016. године, односно 100%.

2.1.11. Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Укупан број подржаних газдинстава за регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.12. Административна процедура

Право на средства овог Програма корисници могу остварити подношењем захтева Општинској управи Бор – Одељењу за привреду и друштвене делатности у року до 120 дана од дана испостављања рачуна за извршено вештачко осемењавање говеда након чега се не може остварити право на ову субвенцију.

Уз захтев (образац се може преузети на писарници Општинске управе Бор или са званичног сајта Општине Бор) се подноси следећа документација:

1) извод из Регистра пољопривредних газдинстава (подаци о пољопривредном газдинству-фотокопија) или евентуално потврда о активном статусу у Регистру пољопривредних газдинстава (фотокопија); само у случају да је у Пасошу за говеда уписано име носиоца Регистрованог пољопривредног газдинства) из текуће године, евентуално из претходне године у случају да је захтев поднет пре истека рока за обнову регистрације пољопривредног газдинства у текућој години;

2) доказ о власништву над грлом које је вештачки осемењено (фотокопија обе стране пасоша говеда или извод из Централног регистра говеда – подаци о животињи);

3) рачун за извршену услугу вештачког осемењавања – фотокопија Картона (потврде) за вештачко осемењавања, не старији од 120 дана.

4) фотокопија картице са називом банке и бројем рачуна Регистрованог пољопривредног газдинства.

О признавању наведеног права у првом степену решава Општинска управа Бор. Против првостепеног решења може се изјавити жалба Општинском већу Општине Бор.

Поступак за остваривање овог права води се по одредбама Закона о општем управном поступку.

Исплату из буџета по донетим решењима, врши Општинска управа Бор – Одељење за финансије, на текуће рачуне корисника.

Ради информисања потенцијалних корисника Општинска управа Бор је у обавези да објави Јавни позив у локалним средствима јавног информисања.

2.2. Назив мере Инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава

Шифра мере 101

2.2.1. Образложење

Основне карактеристике пољопривредног сектора на територији борске општине произилазе из неповољне структуре пољопривредних газдинстава, уситњених поседа, малог броја грла стoke у пољопривредним газдинствима као и слабе примене савремених технологија. Перманентан је недостатак квалитетних количина пољопривредних производа, посебно меса, воћа и поврћа и других производа који би се користили првенствено за покривање локалних и регионалних потреба. Један од веома битних узрока

недовољне конкурентности борске пољопривреде јесте ниска производивност која произилази и из недовољне техничке и технолошке опремљености газдинства. Постојећа механизација пољопривредних производића је застарела због неповољног економског и социјалног стања и нису у могућности да сами обезбеде довољно средстава за модернизацију производње.

Повећањем расног сточног фонда и заснивањем нових производних засада на пољопривредним газдинствима могуће је побољшати конкурентност пољопривредних газдинстава.

Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014.–2024.

Сектор - Млеко

Говедарство је најразвијенија сточарска производња, иако се у задњих 30 година број граве крупне стоке смањује. Говедарска производња је фокусирана на производњу млека. Постоји мали број газдинстава са више од 10 музних крава. У већини случајева, пољопривредна домаћинства имају 3-5 музних крава. Просечна млечност краве је 10-15 л млека на дан. Мужа је углавном ручна или малим покретним машинским музилицама. Највећа газдинства имају лактофризе. Већина тих газдинстава нема сталних тржишних вишкова млека. Квалитет млека, које се предаје млекарама, није на завидном нивоу.

Интервенције у оквиру ове мере ће бити усмерене на подршку сектору како би се повећао број пољопривредних производића који ће повећати обим производње.

Сектор - Месо

Сектор производње меса карактерише релативно мали број мешовитих фарми које производе млеко и месо. У борској општини нема великих газдинстава специјализованих за овчарство и козарство, у смислу производње меса, а доминира традиционални систем узгоја. Фарме које производе месо нису специјализоване, не користе правилно пашњаке и квалитет искоришћења сточне хране није задовољавајући.

Интервенције у оквиру ове мере ће бити усмерене на подршку сектору како би се повећао број пољопривредних производића који ће се бавити интензивним узгојем товних раса.

Сектор - Воће, грожђе, поврће и цвеће

Укупна површина општине Бор је 85.348 ха, од чега пољопривредно земљиште чини 39.293 ха (46%). Структурну биљне производње сеоског подручја борске општине карактерише велика хетерогеност, производи се мањом за сопствене потребе и мањим делом за тржиште, што је последица уситњености сеоског поседа, недовољне едукације и недовољне примене савремене технологије производње. Плодне пољопривредне површине постепено се смањују и услед урбаног развоја (ширење насеља, саобраћајница). На територији општине Бор постоје релативно повољни услови за узгој воћа, првенствено језграстог и коштичавог. На наведеном подручју се за воћаке користи 524 ха. Доминантне воћарске врсте су шљива, а затим јабука. Воћњаци су углавном малих површина (пар до десетак ари), екстензивни, са ниским просечним приносима. Већина производа се користи за сопствену потрошњу, у свежем стању или за прераду (првенствено у ракију), а затим у цем, слатко, компот и др.), а мањи део се прода на зеленој пијаци у Бору. Врло мали део производње продаје се изван територије општине Бор, напр. хладњачама.

За виноградарство такође постоје релативно повољни услови. На наведеном подручју се за винограде се користи 148 ха. Начин узгоја је у већини случајева

традиционалан, а највише се гаји сорта вијала, а затим шпањолка, тако да уз недовољно познавање технологије производње и недостатак квалитетне опреме, ни просечан квалитет произведеног вина (већина произведеног грожђа се преради у вино за сопствену употребу) није на завидном нивоу.

У последњих неколико година све више пољопривредника се баве повтарством, подижу пластенике, да би произвели разне производе. Тренутно у општини Бор има 1011 пластеника површине 72456 м².

Интервенције у оквиру ове мере ће бити усмерене на подршку сектору за инвестициони улагања производића приликом заснивања нових производних засада што ће уз редовну примену савремене агротехнике давати високе, квалитетне и стабилне приносе.

2.2.2. Циљеви мере

Општи циљеви:

Повећањем броја говеда доћи ће до повећања обима производње (млеко, месо), што ће се позитивно одразити на приходе пољопривредних газдинстава, а самим тим и на њихов економски и социјални статус. Коришћењем пољопривредних површина кроз испашу говеда и производњу и коришћење стајњака побољшава се састав и структура земљишта. Побољшање производивности и квалитета производа. Смањење трошкова производње. Унапређење техничко-технолошке опремљености; Одрживо управљање ресурсима и заштите животне средине; Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама.

Специфични циљеви по секторима:

Сектор- Млеко - Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње млека на малим и средњим газдинствима. Усвајање добре пољопривредне праксе, као и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта;

Сектор-Месо - Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње меса на малим и средњим газдинствима. Унапређење квалитета меса у складу са националним ветеринарским стандардима.

Сектор-Воће, грожђе, поврће и цвеће - Повећање површина под интензивним засадима. Повећање броја производића који производе вино са географским пореклом.

2.2.3. Веза са мерама Националног програма за рурални развој

Није применљиво обзиром да није усвојен НПРР.

2.2.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници су активна регистрована пољопривредна газдинства - физичка лица укључујући и предузетнике уписане у регистар газдинства

2.2.5. Економска одрживост

Подносилац захтева не мора да доказује економску одрживост улагања кроз форму бизнис плана или пројекта.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике

Сектор-Млеко

Општи услови које корисници треба да испуне да би могли да користе финансијска средства предвиђена овом мером су :

- Корисник треба да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом;

- Корисник мора да буде са пребивалиштем и производњом на територији општине Бор;

- Потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима;
- Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним из средстава буџета општине Бор.
- Само се инвестиције у текућој години могу сматрати прихватљивим за надокнаду трошкова.

Сектор-Месо:

Општи услови које корисници треба да испуне да би могли да користе финансијска средства предвиђена овом мером су :

- Корисник треба да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом;
- Корисник мора да буде са пребивалиштем и производњом на територији општине Бор;
- Потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима;
- Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним из средстава буџета општине Бор.

Само се инвестиције у текућој години могу сматрати прихватљивим за надокнаду трошкова

Сектор-Воће, грожђе, поврће и цвеће:

Општи услови које корисници треба да испуне да би могли да користе финансијска средства предвиђена овом мером су :

- Корисник треба да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом;
- Корисник мора да буде са пребивалиштем и производњом на територији општине Бор;
- Потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима;
- Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним из средстава буџета општине Бор.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.1.	Набавка квалитетних приплодних јуници мајчних раса или сименталског говечета
101.2.1	Набавка квалитетних говеда, оваца, коза и свиња товних раса
101.3.1	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) производних (са наслоном) и матичних засада воћака, хмеља и винове лозе, као и постављање противградних мрежа, објеката и набавка опреме и средстава за тестирање, клонску селекцију, сертификацију, конзервацију и мултипликацију садног материјала

2.2.9. Критеријуми селекције

Сектор-Млеко:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1.	Носилац РПГ је обvezник фонда ПИО за пољопривреднике	Да	5
2.	Члан РПГ је обvezник фонда ПИО за пољопривреднике (бодује се сваки члан)	Да	4

Само се инвестиције у текућој години могу сматрати прихватљивим за надокнаду трошкова

2.2.7. Специфични критеријуми

Сектор-Млеко:

Прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која поседују најмање 2 (две) одрасле краве које се узгајају на територији општине Бор. Субвенционисаће се набавка искључиво уматичених јуници (са папирима о пореклу и педигреу) од регистрованих произвођача приплодних грла, увозника приплодних грла, земљорадничких задруга и регистрованих пољопривредних газдинстава.

Сектор-Месо:

Субвенционисаће се набавка искључиво уматичених оваца, коза (укључујући шиљежад и двиске), и свиња, (назимице и нерасти) (са папирима о пореклу и педигреу) од регистрованих произвођача приплодних грла, увозника приплодних грла, земљорадничких задруга и регистрованих пољопривредних газдинстава, а подносилац захтева може бити само пољопривредно газдинство које се већ бави овчарском, односно козарском, односно свињарском производњом.

Сектор-Воће, грожђе, поврће и цвеће:

Право на субвенционисање набавке квалитетног садног материјала воћа и винове лозе имају пољопривредна газдинства под условом да се засади формирају на територији општине Бор на парцели која је у власништву носиоца или члана РПГ стим да пољопривредно газдинство поседује воћњак односно виноград у минималној површини од 10 ари. Потребна је и анализа земљишта извршена од стране надлежне институције у 2015. или 2016. години

Субвенционисаће се набавка садног материјала од регистрованих производача/прометника садног материјала односно корисник треба да достави доказ да је набавио сертификован садни материјал.

3.	Носилац РПГ је лице евидентирано као незапослено у НСЗ	Да	3
4.	Члан РПГ је лице евидентирано као незапослено у НСЗ (бодује се сваки члан)	Да	2

Сектор-Месо:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1.	Носилац РПГ је обvezник фонда ПИО за пољопривреднике	Да	5
2.	Члан РПГ је обvezник фонда ПИО за пољопривреднике (бодује се сваки члан)	Да	4
3.	Носилац РПГ је лице евидентирано као незапослено у НСЗ	Да	3
4.	Члан РПГ је лице евидентирано као незапослено у НСЗ (бодује се сваки члан)	Да	2

Сектор-Воће, грожђе, поврће и цвеће:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1.	Носилац РПГ је обvezник фонда ПИО за пољопривреднике	Да	5
2.	Члан РПГ је обvezник фонда ПИО за пољопривреднике (бодује се сваки члан)	Да	4
3.	Носилац РПГ је лице евидентирано као незапослено у НСЗ	Да	3
4.	Члан РПГ је лице евидентирано као незапослено у НСЗ (бодује се сваки члан)	Да	2

2.2.10. Интензитет помоћи

СЕКТОР	Макс.
Млеко	50%
Месо	50%
Воће, грожђе и поврће	40%

Конкурисати се може за куповину најмање 2 јуница при чему је максимални износ субвенције по кориснику до 850.000 хиљада динара тј. до 50% вредности инвестиције.

Конкурисати се може за куповину најмање 10 оваца или коза (шиљекад или двиске) при чему је максимални износ субвенције по кориснику до 250.000 хиљада динара тј. до 50% вредности инвестиције.

Конкурисати се може за куповину најмање 3 приплодне свиње (3 назимице или 2 назимице и 1 нераст)

при чему је максимални износ субвенције по кориснику до 150.000 хиљада динара тј. до 50% вредности инвестиције.

Конкурисати се може за куповину најмање 100 садница воћака односно винове лозе или 1000 живића јагоде при чему је максимални износ субвенције по кориснику до 50.000 динара тј. до 40% вредности инвестиције.

2.2.11. Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	број поднетих захтева - РПГ по инвестицији
2.	укупна одобрена средства по инвестицији
3.	број набављених грла
2.	Број РПГ која су увећала број овца, коза и свиња
3.	Површина под новим вишегодишњим засадима

2.2.12. Административна процедура

Конкурсом ће бити одабрани пољопривредни производи којима ће се субвенционисати набавка/куповина приплодних јуници, (са пратећом документацијом о пореклу и педигреу), у укупном износу од 8.000.000,00 динара при чему ће се субвенција додељивати у виду бесповратних средстава у износу до 50% од вредности набављених грла. Максимални износ субвенције по кориснику ограничен је на износ до 850.000,00 динара. Минимални број грла за који се може конкурисати износи 2 јунице. На конкурсу могу учествовати само регистрована пољопривредна газдинства у активном статусу, чије је седиште на територији Општине Бор и чија се грла узгајају на истој територији. Субвенционисана грла се не могу отуђити у року од 4 година од дана куповине – у супротном, корисник субвенције је у обавези да у року од 30 дана од дана отуђења, врати Општинском буџету износ који је примио у виду субвенције.

Конкурсирање за субвенционисање набавке приплодних јуници врши се подношењем пријава Општинској управи Бор – Одељењу за привреду и друштвене делатности, пре куповине приплодних грла, при чему се подноси следећа документација:

1) попуњена пријава на прописаном обрасцу (образац се може преузети на писарници Општинске управе Бор или са званичног сајта Општине Бор)

2) Извод из Регистра пољопривредних газдинстава (фотокопија)

3) предрачун за куповину стоке оверен од стране добављача/продавца

4) доказ о својству обvezника фонда ПИО за пољопривреднике за носиоца и чланове РПГ (нису обавезна документа али се бодују).

5) доказ о статусу незапосленог лица издат од НСЗ за носиоца и чланове РПГ(нису обавезна документа али се бодују).

6) фотокопије пасоса за две краве које су у власништву РПГ

Комисија ће по истеку конкурса (у року до 10 дана) вршити отварање благовремено приспелих пријава, проверу документације и рангирање на основу задатих критеријума.

На основу ранг листе коју сачињава комисија, начелник општинске управе Бор донеће одлуку о додели субвенција, која ће бити објављена на огласној табли општине Бор и на коју подносиоци пријава могу уложити жалбу у року до 8 дана, по којој одлучује општинско веће општине Бор. Након коначности одлуке, општинска управа Бор и корисник субвенције закључују уговор, на основу кога одељење за финансије кориснику субвенције преноси средства на наменски текући рачун

пољопривредног газдинства, након извршене набавке и достављања одељењу за финансије фискалног рачуна, отпремнице оверене од стране добављача/продавца и документацију о пореклу и педигреу (фотокопија). Рок за пренос средстава кориснику средстава износи до 30 дана од дана достављања валидне документације одељењу за финансије.

Корисник субвенције у обавези је да омогући Општини Бор контролу утрошка средстава, односно контролу грла која су предмет субвенције. У случају да контрола записнички констатује да одобрена средства нису наменски утрошена, односно да су грла отуђена пре истека 4 година од дана куповине, корисник субвенције у обавези је да иста врати буџету општине Бор.

Конкурсом ће бити одабрани пољопривредни производи којима ће се субвенционисати набавка/куповина овца, коза, и приплодних свиња, (назимице и нерасти), (шиљежад или двиске) (са пратећом документацијом о пореклу и педигреу), у укупном износу од 1.650.000,00 динара за овце, 1.000.000,00 динара за козе и 1.700.000,00 динара за свиње, при чему ће се субвенција додељивати у виду бесповратних средстава у износу до 50% од вредности набављених грла. Максимални износ субвенције по кориснику ограничен је на износ до 250.000 динара за овце и козе, и 150.000,00 динара за свиње. Минимални број грла за који се може конкурисати износи 10 оваци (двиске и шиљежад), 10 коза (двиске и шиљежад) и 3 свиње(назимице или две назимице и један нераст). На конкурсу могу учествовати само регистрована пољопривредна газдинства у активном статусу, чије је седиште на територији Општине Бор и чија се грла узгајају на истој територији. Субвенционисана грла се не могу отуђити у року од 4 године (овце и козе) односно 3 године (свиње) од дана куповине – у супротном, корисник субвенције је у обавези да у року од 30 дана од дана отуђења, врати Општинском буџету износ који је примио у виду субвенције.

Конкурсирање за субвенционисање набавке овца, коза и свиња врши се подношењем захтева Општинској управи Бор – Одељењу за привреду и друштвене делатности, пре куповине приплодних грла, при чему се подноси следећа документација:

1) попуњена пријава на прописаном обрасцу (образац се може преузети на писарници Општинске управе Бор или са званичног сајта Општине Бор)

2) Извод из Регистра пољопривредних газдинстава (фотокопија)

3) предрачун за куповину стоке оверен од стране добављача/продавца

4) доказ о својству обvezника фонда ПИО за пољопривреднике за носиоца и чланове РПГ (нису обавезна документа али се бодују).

5) доказ о статусу незапосленог лица издат од НСЗ за носиоца и чланове РПГ(нису обавезна документа али се бодују).

6) фотокопија извода из сточарске производње за текућу годину (овај документ се може добити у управи за трезор).

Комисија ће по истеку конкурса (у року до 10 дана) вршити отварање благовремено приспелих пријава, проверу документације и рангирање на основу задатих критеријума.

На основу ранг листе коју сачињава комисија, начелник општинске управе Бор, донеће одлуку о додели субвенција, која ће бити објављена на огласној табли општине Бор и на коју подносиоци пријава могу уложити жалбу у року до 8 дана, по којој одлучује општинско веће општине Бор. Након коначности одлуке, општинска управа Бор и корисник субвенције закључују уговор, на основу кога одељење за финансије кориснику субвенције преноси средства на наменски текући рачун пољопривредног газдинства, након извршене набавке и достављања Одељењу за финансије, фискалног рачуна, отпремнице оверене од стране добављача/продавца и документацију о пореклу и педигреу (фотокопија). Рок за пренос средстава кориснику средстава износи до 30 дана од дана достављања валидне документације одељењу за финансије.

Корисник субвенције у обавези је да омогући Општини Бор контролу утрошка средстава, односно контролу грла која су предмет субвенције. У случају да контрола записнички констатује да одобрена средства нису наменски утрошена, односно да су грла отуђена пре истека 4 године од дана куповине, корисник субвенције у обавези је да иста врати буџету општине Бор.

Конкурсом ће бити одabrани пољопривредни производи којима ће се субвенционисати набавка/куповина садног материјала из области воћарства и виноградарства у укупном износу од 1.000.000,00 динара при чему ће се субвенција додељивати у виду бесповратних средстава у износу до 40% од вредности набављеног садног материјала. Максимални износ субвенције по кориснику ограничен је на износ до 50.000,00 динара. Конкурсати се може за куповину најмање 100 садница воћака односно винове лозе или 1000 живића јагоде

Конкуришење за субвенционисање набавке садног материјала врши се подношењем захтева Општинској управи Бор – Одељењу за привреду и друштвене делатности, пре куповине садница, при чему се подноси следећа документација:

1) попуњена пријава на прописаном обрасцу (образац се може преузети на писарници Општинске управе Бор или са званичног сајта Општине Бор)

2) Извод из Регистра пољопривредних газдинстава (фотокопија)

3) предрачун за куповину садница оверен од стране добављача/продавца

4) доказ о својству обвезника фонда ПИО за пољопривреднике за носиоца и чланове РПГ (нису обавезна документа али се бодују).

5) доказ о статусу незапосленог лица издат од НСЗ за носиоца и чланове РПГ(нису обавезна документа али се бодују).

6) извод из регистра биљне производње за 2016. годину (документ се прибавља у управи за трезор).

7) резултати анализе земљишта из 2015. или 2016. године.

8) доказ о власништву над парцелом на којој је предвиђено подизање засада (фотокопија листа непокретности или фотокопија копије плана).

Комисија ће по истеку конкурса (у року до 10 дана) вршити отварање благовремено приспелих пријава,

прроверу документације и рангирање на основу задатих критеријума.

На основу ранг листе коју сачињава комисија, начелник општинске управе Бор, донеће одлуку о додели субвенција, која ће бити објављена на огласној табли општине Бор и на коју подносиоци пријава могу уложити жалбу у року до 8 дана, по којој одлучује општинско веће општине Бор. Након коначности одлуке, општинска управа Бор и корисник субвенције закључују уговор, на основу кога одељење за финансије кориснику субвенције преноси средства на наменски текући рачун пољопривредног газдинства, након извршене набавке и достављања одељењу за финансије фискалног рачуна, отпремнице оверене од стране добављача/продавца и документацији: сертификат о производњи садног материјала (узети од продавца-расадника), декларацију о квалитету садног материјала (узети од продавца-расадника) и биљни пасош – пратећу исправу (узети од продавца-расадника, а ако се купује у пољопривредној апотеци није потребно диставити).

Рок за пренос средстава кориснику средстава износи до 30 дана од дана достављања валидне документације одељењу за финансије.

Корисник субвенције у обавези је да омогући Општини Бор контролу утрошка средстава, односно контролу засада који је предмет субвенције. У случају да контрола записнички констатује да одобрена средства нису наменски утрошена, односно да засад не постоји, корисник субвенције у обавези је да иста врати буџету општине Бор.

2.3. Назив мере Унапређење рада постојећих и успостављање нових организација пољопривредних производијача и прерађивача

Шифра мере: 102

2.3.1. Образложење

Ова мером се унапређује рад постојећих и успостављају се нове организације пољопривредних производијача и прерађивача

Пољопривредни производијачи на територији општине Бор ослањају се на традиционална знања и вештине. У циљу повећања продуктивности / конкурентности производње неопходна је перманентна едукација пољопривредних производијача и усвајање нових знања. Пољопривредни производијачи и сеоско становништво све теже успевају да самостално, без икакве стручне помоћи примењују иновације у производњи, пласману, развоју непољопривредних делатности, маркетингу и другим активностима везаним за развој руралних средина. На недостатак знања и додатних вештина код сеоског становништва упућују и подати да укупан број лица која имају само пољопривредно искуство стечено праксом је 2828 лица, а лица која имају курсеве из области пољопривреде 8 лица, са завршеном пољопривредном школом 16 лица, са другом средњом школом 612 лица, са пољопривредном вишом школом или факултетом 28 лица, са другом вишом школом или факултетом 72 лица. Удружења пољопривредних производијача, удружења грађана која су основана ради обављања промотивних и непољопривредних делатности за развој села су битни носиоци едукативних и информативно промотивних активности у руралним срединама.

Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014.–2024. Облици стицања нових знања – стручно оспособљавање и активности стицања вештина и показне активности биће усмерене на пољопривредне производијаче, сеоско становништво и на стручњаке локалног агросектора, из свих пољопривредних и

непољопривредних области, који ће резултате стручног усавршавања користити за даљи рурални развој на подручју борске општине.

Подршка информативним активностима обухватиће подршку промоције развојних потенцијала и потреба села, очувања традиције, подршку активностима везаним за подизање нивоа пласмана производа и услуга и активностима везаним за развој села у образовном, здравственом, културном, спорском, социолошком и осталим аспектима, који ће утицати на побољшање квалитета живота сеоског становништва.

2.3.2. Циљеви мере

Циљеви мере

Општи циљеви

- Унапређење рада постојећих и формирање нових организација произвођача и прерађивача.
- Развој пољопривреде и руралних подручја заснован на знању;
- Функционално повезивање свих актера локалног агресектора;
- Повећање доступности и квалитета знања, унапређење социјалне и економске инклузије малих и средњих газдинстава и микропредузећа у руралним срединама;
- Одрживи развој, заштита ресурса, побољшање биодиверзитета и смањење миграције становништва;

Специфични циљеви

- Повећање нивоа стручног знања и вештина сеоског становништва;
- Примена нових технологија и иновација;
- Техничко и кадровско унапређење институција

2.3.7. Специфични критеријуми

Не постоје специфични критеријуми

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Не постоји листа инвестиција у оквиру мере

2.3.9. Критеријуми селекције

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Удружење/задруга до 20 чланова	да	1
2	Удружење/задруга од 20 до 30 чланова	да	2
3	Удружење/задруга од 30 до 40 чланова	да	3
4	Удружење/задруга од 40 до 50 чланова,	да	4
5	Удружење/задруга од 50 до 60 чланова,	да	5
6	Удружење/задруга од 60 до 70 чланова,	да	6
7	Удружење/задруга од 70 до 90 чланова,	да	7
8	Удружење/задруга преко 90 чланова,	да	8

укључених у систем креирања и трансфера знања;

- Проширење понуде образовних и тренинг програма свих нивоа и типова образовања;
- Јачање капацитета за прихватање знања кроз развијање свести и мотивисаности за образовањем.

2.3.3. Веза са мерама Националног програма за рурални развој

Није применљиво обзиром да није усвојен НПРР.

2.3.4. Крајњи корисници

Удружења и задруге из области пољопривредне производње и друге асоцијације пољопривредних производија.

2.3.5. Економска одрживост

За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике

Корисник мора да је уписан у одговарајући регистар и да има седиште на подручју борске општине

-На субвенционисање немају право земљорадничке задруге и удружења која нису испунила уговорне обавезе из раније спроведених конкурса по Програму мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за подручје територије општине Бор у претходним годинама.

- Потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима;

2.3.10. Интензитет помоћи

Конкурсати се може за само једну активност, при чему је максимални износ субвенције до 20.000 хиљада динара тј. до 100% вредности инвестиције.

Конкурсати се може за дотирање/финансирање оснивања удружења/задруга, из области пољопривреде, при чему је максимални износ дотације по удружењу/задрузи до 50% од укупних трошкова оснивања удружења/задруге.

2.3.11. Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Укупан број одржаних едукација/радионица
2.	Број едукованих пољопривредника
3.	Број организованих манифестација, сајмова, изложби
4.	Број новоформираних удружења

2.3.12. Административна процедура

Конкурсом ће бити одабрана удружења/задруге којима ће се субвенционисати одржавање предавања/едукације из области пољопривреде у вредности до 20.000 динара, при чему ће се субвенција додељивати у виду бесповратних средстава у износу до 100% од вредности предавања/едукације. Максимални износ субвенције по кориснику ограничен је на износ до 20.000 динара. За ову меру предвиђен је износ од 100.000 динара.

Конкурсом ће бити одабрана удружења/задруге којима ће се субвенционисати одржавање сајмова, изложби и манифестација, при чему ће се субвенција додељивати у виду бесповратних средстава у износу до 100% од укупних трошкова. Максимални износ субвенције по кориснику ограничен је на износ до 20.000 динара. За ову меру предвиђен је износ од 100.000 динара.

За наведена средства могу конкурисати регистрована удружења/задруге из области пољопривреде која имају седиште на територији Општине Бор.

Сајам, изложба или манифестација из области пољопривреде се мора одржати на територији Општине Бор у 2016. години.

У случају подношења већег броја пријава, предност ће имати удружења са већим бројем чланова и манифестације које су одржаване дужи низ година.

Општинска управа Бор задржава право да не одобри наведена средства

Конкурсом ће бити одабрана удружења/задруге из области пољопривреде којима ће се субвенционисати оснивање, при чему ће се субвенција додељивати у виду бесповратних средстава у износу до 50% од укупних трошкова оснивања удружења/задруге. За ову меру предвиђен је износ од 200.000 динара.

Конкурс ће трајати најмање 1 месец. Пријаве на прописаном обрасцу (који ће заинтересоване моћи да преузму на писарници општинске управе Бор, као и са званичног сајта општине Бор), са пратећом документацијом предавање се на писарници општинске управе Бор. Комисија ће по истеку конкурса вршити отварање благовремено приспелих пријава, проверу документације и рангирање на основу задатих критеријума.

Конкурсање за субвенционисање врши се подношењем захтева Општинској управи Бор – Одељењу

за привреду и друштвене делатности, при чему се подноси следећа документација:

1) попуњена пријава на прописаном обрасцу (образац се може преузети на писарници Општинске управе Бор или са званичног сајта Општине Бор)

2) решење од Агенције за привредне регистре (фотокопија)

3) спецификација трошкова

4) статут и усвојен план активности за текућу годину

5) списак чланова удружења/задругара

6) број жиро рачуна удружења/задруге

Комисија ће по истеку конкурса (у року до 10 дана) вршити отварање благовремено приспелих пријава, проверу документације и рангирање на основу задатих критеријума.

На основу ранг листе, начелник општинске управе Бор, донеће одлуку о додели субвенција, која ће бити објављена на огласној табли општине Бор и на коју подносиоци пријава могу уложити жалбу у року до 8 дана, по којој одлучује општинско веће општине Бор. Након коначности одлуке, општинска управа Бор и корисник субвенције закључују уговор, на основу кога Одељење за финансије кориснику субвенције преноси средства на жиро рачун удружења/задруге након извршене едукације и достављања Одељењу за финансије доказа о наменски утрошеним средствима. Рок за пренос средства кориснику износи до 30 дана од дана достављања валидне документације Одељењу за финансије.

Корисник субвенције у обавези је да омогући Општини Бор контролу утрошка средстава, односно контролу која је предмет субвенције. У случају да контрола записнички констатује да одобрена средства нису наменски утрошена, корисник субвенције у обавези је да иста врати буџету општине Бор.

2.4. Назив мере: Одрживо коришћење шумских ресурса

Шифра мере: 201.2.

2.4.1. Образложење

На територији општине Бор постоје одређене површине државног пољопривредног земљишта које је загађено (поред обала Борске реке), односно земљишта које није погодно за пољопривредну производњу. Такође

постоје и велике површине државног необрадивог (паљац) пољопривредног земљишта лошег квалитета (8. и 7. класа), које се не користи (нико не напаса стоку). Сврхисходно је наведена земљишта пошумити, из више разлога: ублажавање климатских промена, борба против ерозије, производња дрвне масе...

Поред тога, на територији општине Бор постоје пчелари који су заинтересовани да на својим пољопривредним парцелама лошијег квалитета (пољопривредно земљиште 6-8 класе које се углавном не користи, тј. налази се закоровљено) засаде медоносно дрвеће. Обзиром да је почетком новембра 2015. године угашена стара топионица бакра у Бору, очекује се да ће услови за узгој пчела бити знатно повољнији и да ће се знатно повећати број пчелињих друштава а самим тим и потребе за квалитетном пчелињом пашијом.

2.4.2. Циљеви мере

Општи циљеви:

Основни циљеви су стављање у функцију земљишта које се годинама не користи и за које је сигурно/вероватно да се неће користити ни у наредном периоду за пољопривредну производњу. Коришћењем наведеног земљишта као шумског, тј. пошумљавањем, исто ће се рационалније користити, тј. производиће се дрвна маса, ублажаваће се климатске промене и смањиће се појава/могућност ерозије.

Специфични циљеви:

Садњом медоносног дрвећа постојаће и додатна корист у виду пчелиње пашије па ће се повећати број производића пчелињих производа, самим тим и повећање прихода у домаћинствима која се баве пчеларском производњом; као и повећање степена запослености у сектору.

2.4.3. Веза са мерама Националног програма за рурални развој

Није применљиво обзиром да није усвојен НПРР.

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
201.2.1..	Прво пошумљавање пољопривредног земљишта и одржавање до дванаесте године

2.4.9. Критеријуми селекције

Пошумљавање државног пољопривредног земљишта

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1.	Приликом одабира добављача садница и услуге садње кроз јавну набавку основни критеријум биће најнижа понуђена цена.	Не	

Пошумљавање пољопривредног земљишта у приватном власништву

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови

2.4.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници представа за пошумљавање површина државног пољопривредног земљишта су правна лица регистрована за производњу и промет садница шумског дрвећа и пружања услуга садње, а за пошумљавање пољопривредног земљишта у власништву регистрованих пољопривредних производића крајњи корисници представа су физичка лица уписана у Регистар пољопривредних газдинстава.

2.4.5. Економска одрживост

Подносилац захтева не мора да доказује економску одрживост улагања кроз форму бизнис плана или пројекта.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике

1. За набавку садница- да је добављач регистровано правно лице за производњу, односно промет садница шумског дрвећа

2. за набавку услуге садње – да је пружалац услуге право лице регистровано у Агенцији за привредне регистре за наведену услугу.

3. За набавку садница медоносног дрвећа корисници треба да су уписани у Регистар пољопривредних газдинстава.

2.4.7. Специфични критеријуми

Специфични критеријум за пошумљавање површина државног пољопривредног земљишта и одржавање до дванаесте године је најнижа понуђена цена.

Специфични критеријуми за прво пошумљавање пољопривредног земљишта медоносним дрвећем су следећи:

Право на субвенционисање набавке квалитетног садног материјала медоносног дрвећа имају пољопривредна газдинства под условом да се засади формирају на територији општине Бор на парцели која је у власништву носиоца или члана РПГ. Потребна је и анализа земљишта извршена од стране надлежне институције у 2015. или 2016. години

Субвенционисаће се набавка садног материјала од регистрованих производића/прометника садног материјала односно корисник треба да достави доказ да је набавио сертификован садни материјал.

1.	Носилац РПГ је обvezник фонда ПИО за пољопривреднике	Да	5
2.	Члан РПГ је обvezник фонда ПИО за пољопривреднике (бодује се сваки члан)	Да	4
3.	Носилац РПГ је лице евидентирано као незапослено у НСЗ	Да	3
4.	Члан РПГ је лице евидентирано као незапослено у НСЗ (бодује се сваки члан)	Да	2

2.4.10. Интензитет помоћи

За прво пошумљавање државног пољопривредног земљишта предвиђен је укупан као и максималан износ по кориснику од 250.000 хиљада динара тј. до 100% вредности инвестиције.

За прво пошумљавање пољопривредног земљишта у приватном власништву предвиђен је укупан

износ од 1.000.000, динара, тј. до 40% од вредности набављених садница.

Конкурисати се може за куповину најмање 50 садница медоносних врста дрвећа при чему је максимални износ субвенције по кориснику до 50.000 динара тј. до 40% вредности инвестиције.

2.4.11. Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Површина пошумљеног земљишта

2.4. 12. Административна процедура

За прво пошумљавање државног пољопривредног земљишта тим састављен од пољопривредних инжињера, инжињера шумарства и геометра изласком на терен одабраће одговарајући парцелу/е (непогодну/е за пољопривредну производњу, односно ону/е која ће се рационалније користити као шумско земљиште), као и врсту/е дрвећа које одговара предметној локацији.

На основу прорачуна (врста и број садница, начин садње) биће спроведен поступак јавне набавке садница и услуге садње.

За прво пошумљавање пољопривредног земљишта у приватном власништву конкурсом ће бити одабрани пољопривредни производијачи којима ће се субвенционисати набавка/куповина садног материјала медоносних врста дрвећа у укупном износу од 1.000.000,00 динара при чему ће се субвенција додељивати у виду бесповратних средстава у износу до 40% од вредности набављеног садног материјала. Максимални износ субвенције по кориснику ограничен је на износ до 50.000,00 динара. Конкурисати се може за куповину најмање 50 садница.

Конкурисање за субвенционисање набавке садног материјала врши се подношењем захтева Општинској управи Бор – Одељењу за привреду и друштвене делатности, пре куповине садница, при чему се подноси следећа документација:

1) попуњена пријава на прописаном обрасцу (образац се може преузети на писарници Општинске управе Бор или са званичног сајта Општине Бор)

2) Извод из Регистра пољопривредних газдинстава (фотокопија)

3) предрачун за куповину садница оверен од стране добављача/продавца

4) доказ о својству обvezника фонда ПИО за пољопривреднике за носиоца и чланове РПГ (нису обавезна документа али се бодују).

5) доказ о статусу незапосленог лица издан од НСЗ за носиоца и чланове РПГ(нису обавезна документа али се бодују).

6) извод из регистра биљне производње за 2016. годину (документ се прибавља у управи за трезор).

7) резултати анализе земљишта из 2015. или 2016. године.

8) доказ о власништву над парцелом на којој је предвиђено подизање засада (фотокопија листа непокретности или фотокопија копије плана).

Комисија ће по истеку конкурса (у року до 10 дана) вршити отварање благовремено приспелих пријава, проверу документације и рангирање на основу задатих критеријума.

На основу ранг листе коју сачињава комисија, начелник општинске управе Бор, донеће одлуку о додели субвенција, која ће бити објављена на огласној табли општине Бор и на коју подносиоци пријава могу уложити жалбу у року до 8 дана, по којој одлучује општинско веће општине Бор. Након коначности одлуке, општинска управа Бор и корисник субвенције закључују уговор, на основу кога одељење за финансије кориснику субвенције преноси средства на наменски текући рачун пољопривредног газдинства, након извршене набавке и достављања одељењу за финансије фискалног рачуна, отпремнице оверене од стране добављача/продавца и документацију: сертификат о производњи садног материјала (узети од продавца-расадника), декларацију о квалитету садног материјала (узети од продавца-расадника) и биљни пасош.

Рок за пренос средстава кориснику средстава износи до 30 дана од дана достављања валидне документације одељењу за финансије.

Корисник субвенције у обавези је да омогући Општини Бор контролу утрошка средстава, односно контролу засада који је предмет субвенције. У случају да контрола записнички констатује да одобрена средства нису наменски утрошена, односно да засад не постоји, корисник субвенције у обавези је да иста врати буџету општине Бор.

2. ОСТАЛЕ НАПОМЕНЕ

Стручне и административно-техничке послове за спровођење и примену овог Програма обављају Одељење за привреду и друштвене делатности и Одељење за финансије Општинске управе Бор.

Овај програм ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Бор".

Број: 320-3/2016-I
У Бору, 19. фебруара 2016. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР

ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.

20

На основу члана 41. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10 и 38/15) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15-пречишћен текст), уз прибављено Мишење Локалног савета за запошљавање број: 06-6/2016-I од 11.2.2016. године, Скупштина општине Бор, на седници одржаној дана 19. фебруара 2016. године, донела је

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАНА ЗАПОШЉАВАЊА ОПШТИНЕ БОР ЗА 2016. ГОДИНУ

Члан 1.

Доноси се Локални акциони план запошљавања општине Бор за 2016. годину.

Члан 2.

Овај локални акциони план запошљавања општине Бор за 2016. годину објавити у "Службеном листу општине Бор".

Број: 10-5/2016-I
У Бору, 19. фебруара 2016. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР

ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.

I РЕЗИМЕ

Локални акциони план запошљавања (ЛАПЗ) општине Бор је основни инструмент спровођења активне политике запошљавања. Кључни партнери у креирању и реализацији ЛАПЗ-а за 2016. годину су: Локална самоуправа општине Бор, Национална служба за запошљавање (НСЗ) филијала Бор, Канцеларија за локални економски развој(КЛЕР), Канцеларија за младе, Центар за социјални рад, образовне институције и други.

Имајући у виду позитивне резултате који су проистекли из реализације локалних акционих планова запошљавања из претходних година, приступило се изради ЛАПЗ-а за 2016. годину.

У припреми ЛАПЗ-а за општину Бор водило се рачуна о следећем:

1. Велика незапосленост о чему сведочи административна стопа незапослености од 31,8%. Посебан проблем је незапосленост жена које чине 56,9% незапослених, неквалификовани – 38,46%, незапослени млађи од 30 година -32,6%, старији од 50 година -21%, самохрани родитељи, инвалиди,

роми. Изузетно је велики број незапослених који на посао чекају дуже од годину дана – 71,1%

2. Очекивани велики прилив нових незапослених лица-технолошких вишкова у 2016. години због најављених социјалних програма и отпуштања радника у привреди и јавним предузећима

3. Недовољан број новоотворених радних места

4. Велики удео радно способног становништва у укупном броју становника (преко 70% према последњем попису)

5. Наглашен приоритет повећања запослености у свим стратешким документима општине Бор

6. Приоритети политике запошљавања у 2016. години утврђени Националним акционим планом запошљавања (НАПЗ)

Полазећи од претходног, ЛАПЗ општине Бор за 2016. годину је предвидео скедеће приоритете:

1. Подстицање запошљавања активним мерама запошљавања тржишта рада

2. Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал

3. Унапређење институција запошљавања и подстицаја запошљавању

Реализација одабраних приоритета ће се финансирати на следећи начин:

- средствима из буџетског фонда општине Бор у износу од 7.000.000,00 динара,
- средствима из републичког буџета кроз редовне јавне позиве НСЗ,
- суфинансирањем новог запошљавања и јавних радова из буџета РС,
- додатних наменских средстава из буџета општине,
- донацијама и др.

Очекивани резултат је смањење незапослености и допринос већем запошљавању у 2016. години у општини Бор.

II РЕАЛИЗАЦИЈА ЛАПЗ ЗА 2015 ГОДИНУ

Локални план запошљавања за 2015. годину предвидео је 3 групе приоритета и то:

- подстицање предузећништва
- унапређење квалитета људског капитала и
- унапређење институција запошљавања и подстицаја запошљавању

1. Подстицање предузећништва

За подстицање предузећништва су из буџета општине Бор –буџетски фонд за финансирање активне политике запошљавања планирана средства у износу од 7.000.000,00 динара и то за подстицај самозапошљавања износ од 5.000.000,00 динара и за субвенције послодавцима за отварање нових радних места износ од 2.000.000,00 динара.

Реализована је само мера субвенција послодавцима за нова радна места која се у 2015. години није суфинансирала од стране републичког буџета. Овом мером је запослено укупно 10 лица а међу њима су 5 лица која су била технолошки вишак и 1 лице млађе од 30 година.

Субвенција незапосленим лицима за самозапошљавање за коју је НАПЗ-ом предвиђено суфинансирање и за коју је са Националном службом за запошљавање потписан споразум о реализацији, није реализована зато што локална самоуправа није успела да обезбеди планирана средства у предвиђеном року.

Из буџета Републике Србије подстицајном субвенцијом за самозапошљавање запослено је 25 лица од којих је једна особа са инвалидитетом, 13 жена, 4 лица млађа од 30 година и 4 лица старија од 50 година.

Из истог буџета реализована је мера субвенција послодавцима за запошљавање теже запошљивих лица (ново запошљавање) којом је запослено 21 лице од којих је 11 лица млађа од 30 година, 4 лица су старија од 50 година и 6 лица су Роми.

У току 2015. по ЛАПЗ није финансиран програм стручне праксе. По редовним Јавним позивима НСЗ је ангажовано 13 лица у сврху стицања услова за полагање стручног испита и још 46 лица ради стицања посебних практичних знања и вештина.

Субвенција за запошљавање особа са инвалидитетом коју реализује НСЗ из посебног буџетског фонда Републике реализована је за 4 лица.

Јавним радовима које је финансирала НСЗ у општини Бор је ангажовано 66 лица у трајању од три месеца.

Јавним радовима за особе са инвалидитетом ангажовано је 42 лица.

У 2015. години је у Бору одржан један сајам за запошљавање и реализоване су и друге мере из програма НСЗ:

2. Унапређење квалитета људског капитала

У току је реализација мере функционалног основног образовања одраслих у коју је укључено 6 лица. Спровођење је почело у октобру и трајаће до јуна 2016. године.

Стручна пракса ученика и студената је реализована у складу са плановима и програмима образовања.

Пословни центар НСЗ је 2015. године у општини Бор одржао 10 обука за потенцијалне будуће предузетнике које су успешно завршила 129 незапослених лица а информативно саветодавне услуге ја користило преко 200 лица.

У 2015. години у Бору су отпочеле 3 обуке за тржиште рада и то:

- обука за израду алиминијумске и АЛУ столарије коју је завршило 8 лица
- специјалистичка информатичка обука – ВЕБ радионица за ОСИ, коју је отпочело 6 лица и
- обука ДТП стоно издаваштво – графички дизајн за ОСИ, коју је отпочело 6 лица

3. Унапређење институција запошљавања и подстицаја запошљавању

У 2014. години поједини чланови Локалног савета за запошљавање и поједини радници НСЗ присуствовали су обукама за израду локалних акционих планова запошљавања које су организоване од стране Министарства рада, запошљавања и социјалне политике у оквиру twining пројекта који финансира Европска унија.

Општина Бор је основала Бизнис инкубатор центар као један од видова подршке развоју предузетништва као правца развоја привреде општине Бор, кроз формирање

институционалне подршке развоју малих и средњих предузећа у циљу смањења незапослености на територији општине

Општинска управа Бор, Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Општинској управи општине Бор образовала је **Канцеларију за локални економски развој** која се бави израдом стратешких докумената у сарадњи са стручним лицима из одређених области, учествује у изради пројекта којима се подстиче економски развој, сарађује са јавним предузећима и установама у циљу израде пројеката, сарађује са невладиним организацијама... Канцеларија за ЛЕР, у задњих 5 година, расписује конкурс за доделу средстава из буџета Општине за финансирање и суфинансирање програма и пројекта од јавног интереса у општини Бор, а једна од области је образовање, стручно усавршавање, наука, информисање и развој међународне сарадње, чиме између остalog доприноси унапређењу радне снаге.

Канцеларија за младе Општине Бор активно је укључена у програм професионалне оријентације и каријерног вођења и саветовања младих. Поред обука, у плану КЗМ Бор је организовање и реализација следећих активности:

- израда анкета, спровођење истраживања и анализа;
- каријерна инфо табла са свим актуелним информацијама (две табле- у Економско-трговинској школи и машинској електротехничкој школи);
- реални сусрети, активност "пратим те на послу" кроз коју средњошколци имају прилике да обиђу од пет па навише занимања за која су се изјаснили у претходно урађеној анкети. Тамо имају прилике да у реалном сусрету са запосленима из оређене области чују из прве руке коју су све обавеза сваког поједнично занимања и шта све обухвата од радних задатака одређено радно место, као и да питају све оно што их интересује.

Циљ реалних сусрета јесте да се младима на што реалнији начин прикажу њихова жељена занимања како би још као средњошколци били свесни радних задатака који их очекују када до посла већ дођу.

Циљ инфо табле "Каријерни инфо кутак" јесте да пружи информације младима о наставку школовања, која понуда факултета постоји и да представи сваки од њих, као и да информише о свим другим битним стварима које се тичу младих а везана су за запошљавање или наставак школовања.

КЗМ Бор у сарадњи са удружењем Алтернатива Бор је током 2015. године спроводила програм јавних радова „Помоћ младима на селу“ који је имао за циљ да представи младима са села доступне сервисе за младе, програм професионалне оријентације и каријерног инфо сервиса. У склопу програма креирана је мала актера, база података и одржана су инфо предавања и радионице у три села на територији општине Бор.

Локални савет запошљавања општине Бор је у претходном сазиву одржао 30. седница (4. у 2015 години). Крајем прошле године (29.12.2015.) формиран је нови Локални савет за запошљавање општине Бор.

У претходном периоду (2014.) је покренута иницијатива и одржано више састанака за формирање регионалног савета за запошљавање како би се израдио регионални акциони план за борски и зајечарски округ али на крају се због неусклађених ставова од тога одустало.

Сада се разматра могућност формирања савета за више општина јер се сматра да би се лакше дошло до заједничких приоритета и активности за њихово решавање.

Анализом и евалуацијом ефеката поједињих мера на смањење незапослености, уочава се да програми

директног субвенционисања запошљавања имају најбоље директне ефekte.

Од свих корисника субвенције за запошљавање у претходном периоду од 2010. до 2015. године, анализом је утврђено да је 50% од свих отворених радњи и даље активно што је веома велики ефекат и на нивоу је светског просека. Оно што је очигледно и на шта предузетници скрећу пажњу то је да је ова субвенција недовољна за покретање бизниса и већ неколико година износ се није мењао и ако је раст цена значајан. Такође би требало порадити на неким додатним повољностима за почетнике у бизнису као што је смањење обавеза у почетном периоду, сужбијање нелегалне конкуренције и слично.

Када је упитању стручна пракса, досадашње искуство показује да после завршетка стручне праксе која се финансира из буџета, посlodавци запошљавају скоро 40% свршених практиканата.

III СТРАТЕШКА ДОКУМЕНТА ОПШТИНЕ О ПОЛИТИЦИ ЗАПОШЉАВАЊА

Полазећи од значаја решавања проблема незапослености и већег запошљавања у општини Бор, у важећим стратешким документима општине донетих у протеклом периоду (Стратегија локалног одрживог развоја, Стратешки план за социјалну политику за период 2013 - 2018, Локални акциони план за унапређивање запошљавања Рома и др.) изричito је наглашен приоритет повећања запослености, а тиме и решавања низа других развојних и социјалних проблема.

Стратегија локалног одрживог развоја усвојена 2013. године у оквиру стратешких приоритета и циљева посебно истиче у делу о економском развоју: развој алтернативних грана привреде кроз развој индустрије (подстицање развоја ИТ технологије - производња и одржавање софтвера, техничка подршка и др., завршетак започете индустријске зоне и развој рециклажне индустрије), затим развој МСП (обука потенцијалних предузетника за започињање сопственог бизниса, за отпочињање сопственог бизниса, за отварање нових радних места у сектору МСП, унапређење услуга БИЦ Бор, подстицај привредне активности МСП ангажовањем на пословима побољшања инфраструктуре и сл.), развој туризма и пољопривреде, трговине и др. У делу о друштвеном развоју истиче: унапређење образовања (Инклузија/ укључивање - реализација ЛАП за образовну инклузију Рома 2011.-2015. године, укључивање особа са инвалидитетом; професионална оријентација и каријерно саветовање - развој каријерног саветовања даровитих ученика и студената, оснивање мобилних тимова, развој програма професионалне оријентације у свим основним и средњим школама, развој програма КС у КЗМ, оснивање локалног Тима за професионалну оријентацију и каријерно саветовање ради интегрисања услуга у овој области на локалу), усклађивање образовања са потребама за практичним знањима (стипендирање дефицитарних кадрова, поспешавање уписа на занимања која су дефицитарна - кампања, бесплатан смештај и сл., подстицање стручне праксе током и након школовања), најзад повећање запослености (реализација активних мера запошљавања - самозапошљавање, јавни радови, отварање нових радних места код послодавца, обука, стручна пракса и оспособљавање привравника, запошљавање инвалида; повезивање послодавца и незапослених - сајмови запошљавања, каријерно вођење и саветовање).

Стратешки план за социјалну политику за период 2013 - 2018 оцењује да незапосленост у општини Бор највише угрожава већ постојеће социјално рањиве групе, као што су млади до 30 година и старији преко 50 година, жене и ОСИ, Роме, становнике села а међу

самим незапосленима тзв. дугорочно незапослене. Зато овај стратешки документ утврђује као стратешки циљ 1: Повећање капацитета и ресурса у локалној заједници за унапређење квалитета живота грађана а у оквиру њега као ПРИОРИТЕТ 1: Развој активних мера запошљавања и афирмацији потенцијала појединца из рањивих група. Овај приоритет обухвата 4 оперативна циља, који садрже и већи број конкретних задатака:

- повећање запошљивости младих, старијих, жена, ОСИ, Рома, повратника, становника са села, као и осталих незапослених из вунерабилних група као и из групе дуготрајно незапослених
- повезивање образовања и запошљавања
- унапређење рада Локалног савета за запошљавање
- развој услуга филијале НСЗ према специфичним потребама општине.

Локални акциони план за младе 2012 - 2016 као један од кључних приоритета утврђује унапређивање свих облика запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих, оцењујући да је изражен проблем незапослености младих у директној вези са недостасима образовног система и система неформалног образовања. За реализацију овог приоритета овај локални акциони план утврђује следеће мере: 1. Унапредити конкурентност младих на тржишту рада путем унапређења формалног и подстицањем различитих облика неформалног образовања младих; 2. Развијати услуге каријерног вођења и саветовања код свих релевантних актера (школе, НСЗ, КЗМ...); 3. Развијати предузетништво кроз различите програме и мере подршке младима који започињу сопствени бизнис.

Канцеларија за младе Општине Бор од 2016. године постаје партнери мреже Центара за радно ангажовање и креће са програмом радног ангажовања младих.

КЗМ Бор добија улогу кроз мапирање заинтересованих локалних привредника који су потенцијални корисници услуга ЦРА и улогу партнера при реализацији програма ангажовања младих са територије општине Бор.

Циљ овог програма јесте да заједно у 2016. и 2017. години укључи 20-50 младих кроз своје програме радне пракске, стажирања и волонтирања у приватном сектору и тиме омогући младима да стекну радну праксу, одређена знања и виштине у области свог интересовања.

Локални акциони план за унапређивање запошљавања Рома општине Бор садржи 4 приоритетне области а у оквиру њих већи број циљева и конкретних мера на унапређивању запошљивости Рома:

- запошљавање у МСП, самозапошљавање и основање социјалних предузећа
- запошљавање у постојећим занимањима и квалификацијама,
- размена информација о запошљавању Рома,
- запошљавање у локалним институцијама.

У 2015. донешена је Одлука о приступању изради Стратегије одрживог развоја општине Бор за период 2011-2021. год., која би требала да буде усвојена од стране СО Бор до краја 2016. године. До краја 2016. године очекује се да отпочне и израда новог Локалног акционог плана за младе.

Локални план запошљавања за 2016. годину конкретизује и разрађује циљеве и приоритете из наведених докумената, као и циљеве и приоритете Националне стратегије запошљавања и Националног плана запошљавања за 2016. полазећи од анализе стања на основу реалних података, као и прогнозе тржишта рада и могућности економског и друштвеног развоја општине и шире заједнице.

За реализацију циљева и мера предвиђених Локалним акционом планом запошљавања део средстава обезбеђује се у буџетском фонду општине Бор за

подстицај запошљавања. У наредном периоду, преласком на концепт тзв. програмског буџета, ствараће се повољнији услови за лакше издвајање средстава кроз овај буџетски фонд.

IV АНАЛИЗА ЛОКАЛНЕ СИТУАЦИЈЕ И ТРЕНДОВА

1. Демографски подаци

Према попису из 2011. године, у општини Бор живи 48.615 становника (у укупној популацији Србије учествује са 0,7%, а Борског округа са 38,9%). Основно обележје демографских кретања општине Бор јесте низак природни прираштај, који не омогућава ни просту репродукцију становништва. У периоду 2002-2011. стопа природног прираштаја има негативан тренд што указује на проблем депопулације, односно “беле куге”.

Промене у броју становника по појединим старосним групама у међупописном периоду 2002-2011., указују на интензиван процес старења становништва, па је тако контингент становништва старости изнад 65 година повећао учешће у укупној популацији са 14% на 16,25% (са 7.796 на 7.899 становника), док се учешће младог становништва смањује. Просечна старост становништва износи 41,85 година што општину Бор сврстava у категорију општина дубоке старости становништва. Очекивано трајање живота деце рођене у периоду 2009-2011. година указује да ће женска популације општине Бор доживети 76,34 године, а мушка 70,58 година.

Полна структура становништва у посматраном периоду се није битније променила, односно према попису из 2002. године број жена на 100 мушких износио је 102,96, а по попису из 2011. године 103,66. Обзиром да је број жена у порасту наредне активности треба усмерити ка развоју женског предузетништва-домаће радиности и ка већем укључењу жена у органе управљања и одлучивања.

Образовна структура становништва има посебан значај за привредни и друштвени развој сваке средине. У образовној структури становништва старог 15 и више година на подручју општине Бор (2011. година), завршена средња школа је најчешћи вид образовања (45,3% становника), на другом месту је основно образовање (21,27%), док је 12,43% (5.209) становништва општине са вишом и високом стручном спремом. Значајно је напоменути да је скоро 33,94% становништва (14.217 становника) општине на нивоу основног и нижег образовања, што неспорно захтева веће ангажовање на образовању становништва кроз доквалификацију, преквалификацију и програме перманентног образовања.

Основне економске карактеристике становништва општине Бор према попису из 2011. године су:

- доминантна структура је радно-способни контингент становништва (34.718 становника) од чега је запослених 11.992 становника (34,54% радног контингента) што је испод просека Републике (35,29%);

- 20.891 становник чини укупно активно становништво, односно стопа активности износи 42,97%, што је на нивоу републичког просека (41,34);

- стопа запослености активног становништва износи 78,32% (PC 77,56%).

- стопа незапослености активног становништва износи 21,68% (PC 22,44%).

Обзиром да доминантна група становника спада у категорију радно-способног становништва (71,41%), може се оценити да постоји значајан развојни потенцијал који може опредељујуће утицати на тржиште рада и запосленост.

Попис пољопривреде 2012. године показао је да је на територији општине Бор годишње радно ангажовано

4.734 лица, од чега је 1.835 носилаца газдинства (508 жене), 2807 чланова породице (1782 жене) а сезонских радника под уговором годишње је 84. Међутим, стално запослених је свега 8 (2 жене).

Тренутни подстицаји за пољопривредну производњу од стране Министарства (подстицаји по хектару, субвенционисање набавке опреме...) и Општине (субвенционисање вештачког осемењавања говеда, набавке воћних и лозних садница, набавка опреме...) нису довољни да би се незапослено лице по основу наведених подстицаја определило за професионално бављење пољопривредом.

2. Станje запослености и незапослености у општини Бор

Последњи познати статистички подаци о запослености се односе на март 2015. године. Укупан број запослених 31. марта 2015. године био је 11.724 лица. Број запослених по секторима је био следећи:

1.Рударство	2.144
2.Прерађивачка индустрија	1.899
3.Здравствена и социјална заштита	1.185
4.Образовање	1.008
5.Саобраћај и складиштење	583
6.Трговина и поправка моторних возила	512
7.Снабдевање водом, управљ.отп.водама	455
8.Административне и помоћне усл. дел.	407
9.Снабдевање електр. енергијом, гасом и паром	398
10.Државна управа и обавезно соц.осиг.	346
11.Стручне, научне и техничке делатности	325
12.Грађевинарство	208
13.Уметност, забава и рекреација	186
14.Информисање и комуникације	131
15.Услуге смештаја и исхране	93
16.Остале послужне делатности	38
17.Пољопривреда, шумарство и рибарство	38
18.Финансиске делатности	27
19.Пословљање некретнинама	6

У Општини Бор је од 2005. присутан неповољан дугорочни тренд пада запослености. Тај тренд се наставља а то видимо и из претходних статистичких података. Наиме, крајем марта 2015. г. било је мање запослених у односу на 2014. годину за 386 лица или за 3,2%.

У погледу запослености доминирају два производна сектора: рударство и прерађивачка индустрија као и два сектора у друштвеним делатностима: здравствена и социјална заштита и образовање. Значајно је повећан број запослених у сектору за трговину и поправку моторних возила где је сада уписано 512 лица. У претходној, 2014. години тај број је био 310 лица што је повећање за 65%.

Недовољно су заступљени сектори:

- грађевинарство - и ако се у општини одвијала интензивна инвестициона активност (доведени радници са стране, локални радници запослени најчешће преко уговора о раду или о привременим и повременим пословима, део ради на црно итд.);

- у сектору услуга смештаја и исхране – дошло је до незнатног повећања у односу на 2014. годину што би могао да буде резултат покренутих значајних активности на обнови капацитета и услуга у туризму (мада се запослени и даље најчешће ангажују по уговорима о раду и о привременим и повременим пословима);

- услужне делатности и даље спадају у секторе са малим бројем запослених

- пољопривреда, шумарство и рибарство - настављен пад запослености

За перспективу развоја и могућност запошљавања није добар податак да је настављен тренд пада броја запослених у сектору стручних, научних и техничких делатности зато што се од тог сектора очекује запошљавање високостручних кадрова. Према подацима од 31.03.2015. године у овом сектору је било упослено 325 лица. У 2014. години сектор је упошљавао 345 лица. Смањење је за око 6%.

Запошљавање је отежано и због забране пријема радника у државном сектору.

Проблем незапослености један је од кључних приоритета у локалној заједници, који се негативно одражава на све друге сегменте друштвене заједнице и на све старосне структуре. Стопа незапослености у последњем кварталу 2015. године, на основу анкете о радној снази, у региону Јужне и Источне Србије је највећа у Републици и износи 19,3%. Просек у Републици Србији је 17,3%. У Бору ће додатно бити увећан проблем незапослености због најављених социјалних програма и отпуштања радника у државним институцијама и привреди. Као посебан проблем издава се незапосленост теже запошљивих група а то су пре свега жене, лица без квалификација, млађи од 30 година, старији од 50 година, Роми, особе са инвалидитетом као и друге особе са отежаним фактором запошљивости.

Пратећи проблем незапослености су: застаревање знања због дугог чекања на посао, ниска мотивисаност за запошљавање у другом занимању, ниска мотивисаност за запошљавање у нижем степену стручне спреме, слаба територијална покретљивост незапослених лица итд.

Укупан број лица на евиденцији незапослених у децембра 2015. године је 5.823. У истом месецу прошле године тај број је био 5.800. Од укупног броја, жена је 3.311 (56,9%) а мушкираца 2.512. Највише је незапослених у категорији неквалификоване радне снаге (2.240 лица или 38,5%) а затим међу квалификованима (III CCC 1.176 лица - 20,2% и IV CCC 1.728 лица - 29,7%). У погледу старосне структуре највећи број незапослених су млади испод 30 година старости - 32,6%, као и изнад 50 година старости око 21%. Међу незапосленима је и 3,4% особа са инвалидитетом чији се број повећао у односу на претходну годину и износи 196 лица.

Посебан проблем у структури незапослених су тзв. дугорочно незапослени у које спадају они који на евиденцији назапослених чекају дуже од годину дана. Њих је укупно 4.143 и они чине преко 71,1%, или више од две трећине од укупног броја незапослених на евиденцији НСЗ. Међу њима учешће жена је 59,5%, младих до 30 година 27,5% старијих преко 50 година 24,2%, незапослених без квалификација 40%, Рома 4,2% и особа са инвалидитетом 3,4%.

Из ових података се види да незапосленост највише угрожава жене, лица без квалификација, младе људе до 30 година, као и старије људе.

Велики проблем представљају и незапослени који су у стању изражених социјалних потреба. Број корисника материјалног обезбеђења преко Центра са социјални рад се се смањио у односу на 2014. годину за 12% или је и даље велики и износи 687 лица. Постоји могућност да се корисници социјалне помоћи радно ангажују по принципу интегрисаних услуга тако што би приватни послодавци који их упосле добијали субвенције за део њихове зараде. Међу незапосленима је и 151 самохрани родитељ и 373 оба незапослена родитеља.

У 2015. години дошло је до повећања пријављених потреба за посредовањем НСЗ у односу на 2014. годину. Пријављено је 389 слободних радних места. Протеклих година у истом периоду пријављене су следеће потребе:

- 2011. 835 слободних радних места
- 2012. 548 слободних радних места
- 2013. 375 слободних радних места
- 2014. 176 слободних радних места

Из овога видимо да су пријављене потребе у односу на 2014. годину повећане за 121%.

Сектори из којих је највише пријављених потреба су:

1.Остале услужне делатности	100 лица	30,2%
2.Здравствена и социјална заштита	66 лица	16,9%
3.Прерађивачка индустрија	60 лица	15,4%
4.Снабдевање водом, упр.отпадом	39 лица	10,0%
5.Трговина на велико и мало	39 лица	10,0%
6.Стручне и технолошке делатности	22 лица	5,6%
7.Грађевинарство	19 лица	4,8%
8.Услуге смештаја и исхране	17 лица	4,3%

У осталим секторима је било незнатно пријављених (образовање и др.) или уопште нису пријављене потребе за запошљавањем (снабдевање електричном енергијом, административне делатности, државна управа и др.).

У току 2015. године и поред тога што је било више пријављених потреба у односу на 2014. годину, запослило се укупно 872 лица са евиденције НСЗ што је у односу на 1026 лица која су се запослила 2014. године смањење за 15%.

У следећој табели је дат преглед радног ангажовања по врсти и степену стручне спреме.

Степен стручне спреме	УКУПНО	Врста радног ангажовања					
		Одређено време	Неодређено време	Привремени и повремени послови	Уговор о делу	Предузетни ци	Друго- Предузетници, односно чланови привредног друштва
		872	507	155	151	27	25
I	149	81	15	44	2	7	0
II	57	31	4	16	6	0	0
III	284	185	64	23	8	4	0
IV	247	118	51	55	8	8	6
V	13	7	3	3	0	0	0
VI-1	15	9	0	2	2	2	0
VI-2	4	1	1	2	0	0	0
VII-1	100	72	17	6	1	4	1
VII-2	2	2					
VIII	1	1					

3. Анализа потреба и прогноза тржишта рада

У току 2015. године је по пети пут реализована анкета послодаваца. Циљ анкете је идентификација неуслажености између понуде и тражње за радном снагом у погледу занимања, посебних знања и вештина како би се на основу тих сазнања креирале мере за за смањивање структурне незапослености.

Главни налази анкете послодаваца за Бор за 2015. годину и пројекција за 2016. годину показују следеће:

У 2015. години имамо позитивну стопу креирања послова и то 0,7%. За 2016. годину прогнозе су повољније па се предвиђа стопа креирања послова од 1,8%.

Највећа очекивана стопа раста у 2016. години је у макросектору грађевинарство и то 22,2% и трговини 10,5%. Раст запослености се предвиђа и у другим макросекторима осим у пољопривреди и финансијским делатностима.

Према прогнозама за 2016. годину, очекује се позитивне стопе креирања послова код малих предузећа и то 7,1% док је код великих предузећа очекивана негативна нето стопа креирања послова од -0,2%.

Највеће нето креирање али и гашење послова у 2015. години је било за III и IV степен образовања. За 2016. годину се очекује позитивна стопа раста за послове са завршеним факултетом.

Најфrekвентнија занимања у 2015. а према очекивањима и у 2016. години су: трговци, коњобари и возачи аутобуса. Посебно се по тренду планираног смањења броја послова издвајају инжењери металургије, систем администратори и монтери производа.

Занимања за која су послодавци у највећој мери исказали потребу за поседовањем посебних знања и вештина су: ветеринарски техничари, административни и пословни секретари.

Мањи део анкетираних послодаваца се изјаснило да је имао проблема при налажењу потребних радника одговарајућих квалификација и вештина а то су мала предузећа из области трговине (31,58%), и прерађивачке индустрије (21,05%).

Имајући у виду структуру запослених по секторима делатности и све већи удео сектора услуга у укупној запослености, на тржишту рада све више постају важна преносива знања и вештине (познавање страних језика, рачунарских програма, поседовање различитих дозвола и сл.) и личне карактеристике (креативност, самосталност, комуникативност, упорност, одговорност итд.). Захтеви тржишта се много брже мењају него што се прилагођава систем образовања, тако да брже нето стопе гашења одређених занимања (послова) не могу бити замењене адекватним занимањима (пословима), уколико се нема предвидива структура квалификационих потреба привреде.

Уколико се изузму лица која не поседују или поседују веома низак ниво квалификација (I и II степен стручне спреме), истраживање указује да су лица са средњим нивоом стручности (III, IV и V степен стручне спреме) изложена високом ризику од губитка посла као и инжењери металургије. Ово сазнање је такође релевантно и за креирање активне политике запошљавања и активних програма тржишта рада који треба да буду усмерени ка перманентном унапређењу личних компетенција радне снаге.

4. Анализа социо-економске ситуације

Проблем незапослености у општини Бор узрокован је превасходно карактером привредне структуре општине (капитално интензивна рударска и металуршка производња) уз истовремено споро превазилажење моноструктурног карактера привреде односно активирање других привредних области као што су туризам, пољопривреда, прерада дрвета, рециклажна индустрија, производња неметала, различитих услуга, а посебно спор развој сектора МСП.

Последњих година започеле су неке активности у развоју алтернативних привредних грана, као што је туризам, прерађивачке и рециклажне индустрије, пољопривреде и др. У општини функционише Бизнис инкубатор центар са задатком да подстиче развој предузетништва. Услуге Д.о.о."Бизнис инкубатор центар" Бор тренутно користи 10 лица, а претежно су у питању занатске радње. Ниска је цена закупа пословног простора - 25% за кориснике на првој години, 50% за кориснике на

другој години, 75% за кориснике на трећој години и 100% цене закупа по метру квадратном за кориснике на четвртој години. Чак је и пунца цена закупа далеко нижа од осталих локала у граду. Корисницима је омогућено целодневно бесплатно коришћење интернет услуга, телефона и факса. У понуди је и коришћење књиговодствених услуга.

Веома битан за развој привреде општине Бор је и пројекат Завршетак индустријске зоне Бор, чији је предлогач општина Бор, а који се и даље налази у ужем кругу пројектата за финансирање из средстава фондова ЕУ. Завршетком овог пројекта Општина ће потенцијалним инвеститорима моћи да понуди инфраструктурно опремљен простор за изградњу објекта пословне намене, чиме се отварају нове могућности за развој привреде како општине Бор, тако и целог региона. Самим тим отварају се нове шансе за запошљавање.

У намери да олакша пословање предузетницима и привредним друштвима Општинска управа Бор у свом Услужном центру поседује Канцеларију за пријем документа за регистрацију предузетника. У оквиру ове Канцеларије врши се пријем захтева и дају инструкције везане за регистрацију, гашење и остале промене које се тичу привредних друштава и предузетника а које су у надлежности АПР.

Одлука о стипендирању студената и награђивању ученика општине Бор донета је од стране Скупштине општине Бор 16.04.2015. године („Сл.лист општине Бор“ бр.9/2015) и на основу ове одлуке је био објављен Конкурсе за доделу стипендија студентима основних академских студија и студентима мастер академских студија у школској 2015/2016. години из средстава буџета општине Бор, у износу од 8.000,00 динара месечно, у десет једнаких месечних рата.

По Одлуци и Конкурсу стипендирају се од друге године студија студенти основних академских студија и студенти мастер академских студија које се финансирају из буџета Републике Србије на високошколским установама чији је оснивач Република Србија, са оствареним изузетним успехом у току школовања, а који имају пребивалиште на територији општине Бор најмање две године пре дана објављивања конкурса за стипендирање.

Право на стипендију у школској години имају:

- студенти основних академских студија на факултетима чије се студије финансирају из буџета Републике Србије, са оствареном најмањом просечном оценом 8,50 оствареном у претходној школској години, почев од друге године студија, под условом да дају годину за годином,
- незапослени студенти прве и друге године године мастер академских студија на факултетима чији је оснивач Република Србија са најмањом просечном оценом 8,50 у току школовања, под условом да нису навршили 27 година живота.

У школској 2015/2016. години се стипендира 18 студената основних академских студија и 5 студената мастер академских студија.

Започете су и бројне активности на повезивању образовних институција и тракија рада. Средње стручне школе увеле су нове смерове на захтев привреде (квалификовани рудари, рударски и металуршки техничари, еколошки и рециклажни техничари, техничари индустријске фармације, туристички техничари, техничари мултимедија и др). У оквиру Техничке школе функционише Регионални центар за континуирано образовање одраслих, који је стекао значајно искуство кроз реализацију бројних програма краткотрајних стручних обука и преквалификација за потребе Транзиционог центра РТБ Бор и филијале НСЗ.

У оквиру Преузећа за радно оспособљавање и рехабилитацију инвалида (“заштитна радионица”) развијен је пројекат развоја Регионалног центра за радно оспособљавање, рехабилитацију и запошљавање ОСИ. Две деценије у Бору делује и Центар за талентоване и надарене ученике. Кроз вишегодишњу реализацију пројекта министарства просвете, омладине и запошљавања и ГИЗ развијен је систем каријерног вођења и саветовања, односно професионалне оријентације у који су, поред НСЗ, укључене све основне школе, Канцеларија за младе као и средње школе и факултет, предузећа и јавне установе, НВО и друге институције. Већи број ових институција потписао је Протокол о сарадњи у спровођењу Стратегије каријерног вођења и саветовања и општини Бор а формиран је и стручни Тим за професионалну оријентацију који координира све активности ПО.

Последњих година започело је формирање низа локалних институција на подручју решавања проблема запошљавања уз истовремено прилагођавање рада НСЗ. У оквиру локалне заједнице формиран је још 2006. године Локални савет запошљавања, који припрема и прати реализацију Локалног акционог плана запошљавања, као и посебан наменски буџетски фонд за подстицај запошљавања. Започела је и обука чланова Локалног савета запошљавања за праћење потреба тржишта рада и у складу са тим припрема локалних акционих програма запошљавања. Филијала НСЗ започела са сопственим оспособљавањем ради реализације различитих мера активне политике запошљавања, настојећи да своје активности прилагоди потребама борске средине.

Међутим, и даље је присутна потреба да све наведене институције и организације које делују на подручју запошљавања још више развију све своје пројектоване и потребне активности, да наставе своје кадровско и техничко опремање и да партнерице односе подигну на још виши ниво. Локална заједница стално треба да редефинише своју стратегију решавања проблема незапослености, односно имплементацију начелно постављеног приоритета запошљавања у различитим документима, поготову у документима о економском развоју, као и да у оквиру својих материјалних могућности опредељује већа средства за решавање незапослености.

Незапосленост је изузетно значајан проблем за општину Бор чијем решавању ће се у 2016. години прилагодити још организације, одлучније и одговорније уз ангажовање много већих сопствених ресурса као значајној допуни мера и средства који се усмеравају са националног нивоа.

Најзначајнији пројекти који треба да убрзају решавање проблема незапослености у општини Бор а тиме и да допринесу бржем економском развоју и смањењу сиромаштва су:

1. Пројекат изградње нове топионице и фабрике сумпорне киселине, која се налази у процесу технолошког уходавања, као и интензивнијег развоја рударства (у саставу РТБ Бор али и кроз улагања страних рударских компанија), који треба да обезбеди дугорочни стабилни развој носећи привредне гране општине и основ за развој мреже МСП ослоњених на производњу и прераду бакра.

2. Пројекти развоја алтернативних привредних грана, превасходно туризма, ИКТ индустрије, рециклажних индустрија, услуга, радно интензивних индустрија, пољопривреде, трговине и других области у којима је могуће отворити већи број нових радних места, посебно кроз развој индустријске зоне и предузетништва

3. Пројекти реформе образовања који треба да омогући тешње повезивање потреба тржишта рада и исхода образовања на свим нивоима.

4. Пројекат децентрализације решавања проблема незапослености који треба да омогући веће учешће локалне заједнице његовом решавању прилагођено специфичностима, потребама и могућностима општине, уз истовремено повезивање са суседним општинама. Такође и кроз развој интегрисаних услуга подстицања запошљавања и решавања проблема незапослености, формирање различитих центара за радно оспособљавање младих, професионалну оријентацију и др.

5. Пројекат унапређења рада Националне службе запошљавања кроз њену децентрализацију и прилагођавање активности локалним потребама.

Незапосленост у општини Бор највише угрожава већ постојеће социјално рањиве групе, као што су млади до 30 година и старији преко 50 година, жене и инвалиди, Роми, становници села и међу самим незапосленима тзв. дугорочно незапослени. То су стога и главне циљне групе и приоритетни корисници Локалног акционог плана запошљавања у борској општини у 2016. години. Посебно треба развити програм интегрисаних услуга, каква је запошљавање корисника социјалне помоћи, што захтева тесну сарадњу Центра за социјални рад, филијале НСЗ и послодаваца.

6. Пројекат „ИТ вештине и предузетништво“ (енг. „IT Skills and Entrepreneurship“), којим је Општина Бор алицирала на Првом позиву за подношење предлога у оквиру INTERREG - IPA Програма прекограничне сарадње Бугарска - Србија (референтни број: 2014TC1615CB007 – 2015 – 1), објављеном 17. августа 2015. године. Циљ овог пројекта је развој предузетништва и смањење незапослености у пограничном подручју. Пројектом је предвиђена обука за компетенције из области личних и занатских услуга као и информатичка обука. По завршеној обуци, би полазници добили субвенције за самозапошљавање.

Бројне институције које су формиране на подручју запошљавања и образовања биће више повезане заједничком стратегијом и програмима, како би обезбедиле веће обједињавање својих ресурса. Органи локалне заједнице, поред начелног дефинисања значаја и приоритета решавања проблема незапослености у стратешким докуменатима, у већој мери него у протеклом периоду биће покретачи и координатори различитих програма решавања незапослености, а обезбедиће и међусобно повезивање и укључивање ових програма, поред постојећих стратешких докумената и у

друге локалне стратегије и планове: Просторни план општине, план локалног економског развоја, и др.

V ПРИОРИТЕТИ И МЕРЕ ЗА 2016. ГОДИНУ

Општина Бор је решавање проблема незапослености и веће запошљавање дефинисала као један од својих кључних приоритета, те је зато и определена да реализује своју посебну локалну/регионалну стратегију запошљавања са нагласком на акционом плану њене имплементације. Ова стратегија и имплементационе мере повезане су и уградијене у друге локалне стратешке планове - Стратегију локалног одрживог развоја, Стратешки социјални акциони план, Просторни план општине Бор, Локални акциони план за младе, Локални акциони план за Роме и др. Имплементационе мере су усмерене да обезбеде повећану запошљивост кроз бољу организованост и повезаност заједничким програмима свих постојећих институција које делују на подручју запошљавања.

Приликом дефинисања приоритета и мера политике запошљавања у општини, пошло се и од основних циљева политике запошљавања на националном нивоу утврђених у Националном акционом плану запошљавања за 2016. годину, који који су усмерени на:

I Побољшање услова на тржишту рада и унапређење институција тржишта рада,

II Подстицање запошљавања и укључивања теже запошљивих лица на тржиште рада и подршку регионалној и локалној политици запошљавања,

III Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал.

Према Националном акционом плану запошљавања у 2016. години средства буџета РС одобраваће се за учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања у локалним заједницама, и то за :

- јавне радове,

- програм стручне праксе,

- програм стицања практичних знања,

-субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих(млади до 30 година старости, старији од 50 година,вишкови запослених,Роми, ОСИ и радно способни корисници новчане социјалне помоћи)

ТАБЕЛА ПРИОРИТЕТА, МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛАПЗ БОР

Мера/активност	Исход/очекивани резултат	Носиоци активности	Извор финансирања
1. ПОДСТИЦАЊЕ ЗАПОШЉАВАЊА АКТИВНИМ МЕРАМА ЗАПОШЉАВАЊА ТРЖИШТА РАДА			
1.1. Подстицати запошљавање у МСП			
1.1.1. Подстицај самозапошљавању	14 лица	ЛСЗ, Филијала НСЗ КЛЕР	Буџетски фонд општине за подстицај запошљавању Пројекат „ИТ вештине и предузетништво“
1.1.2.Подстицај самозапошљавању	Квота НСЗ	НСЗ	Буџет РС

1.1.3. Субвенција послодавцима за нова радна места	13 лица +НСЗ	ЛСЗ, Филијала НСЗ, Канцеларија за младе	Буџетски фонд општине за подстицај запошљавању Буџет РС
1.1.4. Субвенција послодавцима за нова радна места	Квота НСЗ	НСЗ	Буџет РС
1.2. Подстицати запошљавање младих			
1.2.1. Спровођење пакета услуга НСЗ за младе	По програму НСЗ	Филијала НСЗ, ЛСЗ, Канцеларија за младе	Буџет РС
1.3. Остале активне мере			
1.3.1. Јавни радови	18 лица +НСЗ	ЛСЗ НСЗ ЦСР	Буџетски фонд општине Буџет РС
1.3.2. Јавни радови	Квота НСЗ	НСЗ	Буџет РС
1.3.3. Субвенција запошљавање ОСИ	По квоти НСЗ	Филијала НСЗ	Посебан буџетски фонд РС
1.3.4. Радно ангажовање корисника социјалне помоћи		Филијала НСЗ, Центар за социјални рад, ЛСЗ, савет за социјалну политику и др.	Буџет РС
1.3.5. Сајам запошљавања	Организован сајам	Филијала НСЗ, ЛСЗ	Буџет РС
1.3.6. Друге мере из програма НСЗ		Филијала НСЗ	Буџет РС

2. УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА РАДНЕ СНАГЕ И УЛАГАЊЕ У ЉУДСКИ КАПИТАЛ

2.1. Повезивање образовања и тржишта рада			
2.1.1. Функционално основно образовање одраслих	По програму Министарства просвете	ОШ "Вук Караџић" и Филијала НСЗ	Министарство просвете НСЗ Буџет општине
2.1.2. Усаглашавање уписне политике средњих школа		Школска управа, Органи управе општине, ЛСЗ, послодавци	
2.1.3. Стручна пракса ученика и студената		Школе и послодавци	
2.1.4. Стипендирање студената		Комисија за стипендирање, ЛСЗ	Буџет општине
2.1.5. Подстицај талентованим ученицима и студентима	По програму Министратства просвете	Регионални центар за таленте Бор, ЛСЗ	Буџет општине Бор Министарства просвете и омладине
2.1.6. Подршка образовним активностима НВО у функцији образовања и предузетничког оспособљавања	По одобреним пројектима	НВО	Буџет општине, Одговарајућа министарства, донатори
2.2. Каријерно саветовање и вођење - Професионална Оријентација			
2.2.1. Реализација програма ПО и каталога услуга у основним школама	Урађени и реализовани програми ПО и Каталога услуга ПО у свим основним школама	Базичне основне школе, менторска ОШ "Душан Радовић", ТиПО	Министарство просвете, ГИЗ пројекат, Буџет општине, донатори
2.2.2. Сајам професионалне оријентације	Организован сајам	Филијала НСЗ, средње школе, ТиПО	Буџет РС
2.2.3. Развој ПО у средњим школама	Реализација програма ПО и Каталога услуга ПО у свим средњим школама	Средње школе и Канцеларија за младе, ТиПО, ученичке организације	Министарство просвете, ГИЗ пројекат, Буџет општине донатори
2.2.4. Развој ПО на факултету	Реализација Каталога услуга ПО	Технички факултет, Канцеларија за младе, студенческе организације и остале НВО	Министарство просвете, Београдски универзитет, Буџет општине, донатори
2.2.5. Израда Каталога услуга ПО	Објављен Каталог услуга ПО	ТиПО	ГИЗ пројекат, Буџет општине
2.2.6. Фестивал природних и	Подигнута мотивација	Технички факултет, ОШ	Министарство просвете,

техничких наука	ученика за области природних и техничких наука	Душан Радовић, ДМИ Бор Остали организатори	Донаторска средства, општина Бор, средства организатора
2.3. Додатно образовање и обуке			
2.3.1. Континуирано образовање одраслих		Регионални центар за континуирано образовање одраслих . Техничка школа	НСЗ, послодавци, заинтересовани појединци
2.3.2. Обука за предузетништво		Филијала НСЗ, образовне и друге институције и НВО	Буџет РС, Буџет општине, донације
2.3.3. Фестивал образовања и учења одраслих	Афирмисано образовање одраслих, Прикупљене потребе за обуком и боље организоване образовне институције	НВО, НСЗ, ЛСЗ, организације које образују одрасле	Донаторска средства и средства организатора
2.3.4. Обуке по пројекту ИПА 2012	Обука за пекара-посластичара за 7 лица и Немачки језика (A1 ниво) за 8 лица	Филијала НСЗ	Пројекат ИПА 2012

3. УНАПРЕЂЕЊЕ ИНСТИТУЦИЈА ЗАПОШЉАВАЊА И ПОДСТИЦАЈА ЗАПОШЉАВАЊУ

3.1. Јачање капацитета ЛСЗ и проширење области деловања на образовање одраслих	Развијено партнерство, оснапољени чланови, проширена област деловања на образовање одраслих	Органи општине	Буџет општине, Буџет РС, ИПА и друга донаторска средства
3.2. Јачање капацитета Филијале НСЗ	Децентрализован рад НСЗ, оснапољени стручњаци	Министарство за социјалну политику и запошљавање	Буџет РС, ИПА и друга донаторска средства
3.3 Унапређење рада Бизнес инкубатор центра	Унапређен рад Бизнес инкубатор центра	Органи општине, БИЦ, Удружење предузетника	Буџет општине 5.042.000 дин у буџету општине за 2016.
3.4. Развој модела интегрисаних услуга запошљавања	Развијено партнерство, развијени модели	ЛСЗ, Филијала НСЗ, Центар за социјални рад, школе	Буџет РС, Буџет општине
3.5. Уграђивање и повезивање политике запошљавања са другим политикама и документима	Повезана и уграђена политика запошљавања	ЛСЗ, органи општине	Буџет општине, ИПА и друге донације
3.6. Ширење круга потписника протокола о ПО	Проширен број активних потписника, иновиран Протокол	ТиПО, Филијала НСЗ	Буџет општине, ГИЗ
3.7. Оспособљавање Канцеларије за младе за подстицање запошљавања младих	Оспособљена Канцеларија за младе за подстицање запошљавања младих	Органи општине, ЛСЗ, Савет за младе, Министарство омладине	Буџет општине, Буџет РС

VI ФИНАНСИРАЊЕ ПРИОРИТЕТНИХ АКТИВНИХ МЕРА

У упутству за припрему Одлуке о буџету општине Бор за 2016. годину са пројекцијама за 2017. и 2018., у оквиру кога се утврђује и буџетски фонд за подстицај запошљавању, наводи се следеће:

"У периоду од 2016. до 2018. године општина Бор ће обављати изворне, поверене и пренесене надлежности у складу са Уставом Републике Србије и Законом о локалној самоуправи, као и другим законским и подзаконским актима којим се регулише ова област у земљи. Сходно томе, општина ће наставити са пословима вођења политике локалног економског развоја."

"Поред вршења законом обавезујућих активности, општина Бор ће радити у складу са приоритетима, стратешким циљевима и програмима који су дефинисани Стратегијом одрживог развоја општине Бор за период од 2011 до 2021. године.

Сходно визији развоја у будућности општина Бор је утврдила следеће приоритете, стратешке циљеве и програме у 2016. години:

- Развој привреде и запошљавање,
- Отварање новог инвестиционог циклуса,
- Развој пољопривреде и села,
- Наставак успешне и професионалне сарадње са донаторима,
- Свеобухватна социјална заштита
- Развој културе и туризма".

На основу ових опредељења у буџету општине Бор за 2016. годину кроз посебан буџетски фонд за подстицај запошљавању обезбеђено је 7.000.000 динара.

Полазећи од тога, на основу овако утврђених приоритета, стратешких циљева и програма за 2016., као

и утврђених циљева и приоритета политике запошљавања у општини Бор у 2016. години, и мера субвенционирања из буџета Републике Србије, планира се финансирање следећих приоритетних активних мера запошљавања у 2016. години:

ТАБЕЛА ФИНАНСИРАЊА ПРИОРИТЕТНИХ МЕРА ЗА 2016.				
Мера/активност	Исход/очекивани резултат	Носиоци активности	Извор финансирања	Износ средстава
1. Мере које ће суфинансирати Република Србија				
1.1. Субвенција послодавцима за нова радна места	13 лица +НСЗ	ЛСЗ, Филијала НСЗ	Општински Буџетски фонд за подстицај запошљавању Буџет РС	2.000.000 Плус средства из буџета РС
1.2. Јавни радови	18 лица + НСЗ	ЛСЗ, Филијала НСЗ	Општински Буџетски фонд за подстицај запошљавању Буџет РС	2.200.000 плус средства из буџета РС
2. Мере које ће финансирати Општински Буџетски фонд за подстицај запошљавању				
2.2. Субвенција незапосленим лицима за самозапошљавање	14 лица	ЛСЗ, Филијала НСЗ	Општински Буџетски фонд за подстицај запошљавању	2.800.000

Уколико средства за суфинансирање не буду обезбеђена по основу конкурса Министарства за рад, запошљавање и социјалну политику, биће утрошена средства обезбеђена у буџетском фонду општине Бор, уз сагледавање потреба и могућности иницирања одговарајућег ребаланса буџета општине односно повећања наменских средстава у буџетском фонду за подстицај запошљавања.

Из донација ИПА програма 2016. и 2017. преко Националне службе запошљавања финансираће се предвиђени програми обука. Планирано је да се у Бору спроведу обука за пекара – послатичара за 7 лица у 2016. години и за још 7 лица у 2017. години и Немачки језик (ниво А1) за 8 лица у 2016. години.

Остале активне мере, активности у областима унапређења квалитета људских ресурса и унапређења институција запошљавања, финансираће се из средстава НСЗ, различитих ставки републичког буџета и буџета општине које се односе на образовање, социјалну заштиту, активности младих, рад органа и др., из средстава донација или припадају тзв. нефинансијским мерама и активностима.

VII Мониторинг и евалуација ЛАПЗ Бор за 2016.

Локални акциони план запошљавања Бор за 2016. биће реализован непосредно кроз имплементацију његових приоритета, мера и активности, преко посебних пројекта и мера и активности других сродних стратегија и планова. Реализацију Локалног акционог плана запошљавања Бор пратиће континуирано Локални савет запошљавања, као превасходно стручно радно тело Скупштине општине Бор. Обзиром на неопходност сарадње са бројним другим субјектима политике запошљавања и образовања, оријентацију на повезивање различитих сродних политика и развој тзв. интегрисаних услуга у области запошљавања, Локални савет ће у свој рад (састанке, радне групе, истраживања, иницијативе, анализе, активности..) зависно од теме и њиховог интересовања укључивати представнике свих других субјеката. Такође ће остваривати сарадњу са осталим сличним телима општине Бор (Савет за социјалну политику, за младе, социјално-економски савет и др.) а посебно са локалним саветима запошљавања осталих

општине у региону ради сагледавања потреба и могућности за евентуално заједничко деловање кроз заједнички савет запошљавања и реализацију заједничког акционог плана запошљавања.

Обзиром на изузетно изражен проблем незапослености у општини и ограничено расположивих средстава у Буџетском фонду општине за подстицај запошљавања, Локални савет за запошљавање ће иницирати стално ажурирање приоритетних мера за подстицај запошљавању и повећање потребних средстава кроз одговарајуће допуне ЛАПЗ, ребалансе буџета општине, повезивање и обједињавање различитих позиција општинског буџета, обезбеђивање средстава преко државних субвенција, донација, ИПА и осталих програма ЕУ.

Обзиром на захтев да се израда, реализација и праћење Локалног акционог плана запошљавања заснива у највећој мери на подацима, анализама трендова, прогнозама тржишта рада и економског развоја, предлагању и изради пројекта, Локални савет ће формирати ужу стручну експертску групу која ће обезбедити такав приступ. Такође оствариваће сталну непосредну сарадњу са одговарајућим службама Филијале НСЗ Бор и службама органа управе - нарочито са Канцеларијом за економски развој, Канцеларијом за младе и др. Чланови Локалног савета и партнери, као и сарадници Филијале Националне службе запошљавања и одговарајућих општинских служби, биће укључени у максимално могући мери, у складу са својим знањима и искуствоима као и радним позицијама, у континуиран процес обуке за припрему планова и пројекта, посебно у односу на државне и фондове ЕУ.

Евалуација реализације Локалног акционог плана запошљавања вршиће континуирано Локални савет запошљавања у сарадњи са партнерима, посебно приликом покретања захтева за ребалансом буџета општине, израде пројекта и конкурирања за средства донација. Комплетна оцена реализације Локалног акционог плана запошљавања за 2016. биће дата у оквиру израде и доношења ЛАПЗ за 2017

**ЛОКАЛНИ САВЕТ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ
ОПШТИНЕ БОР**

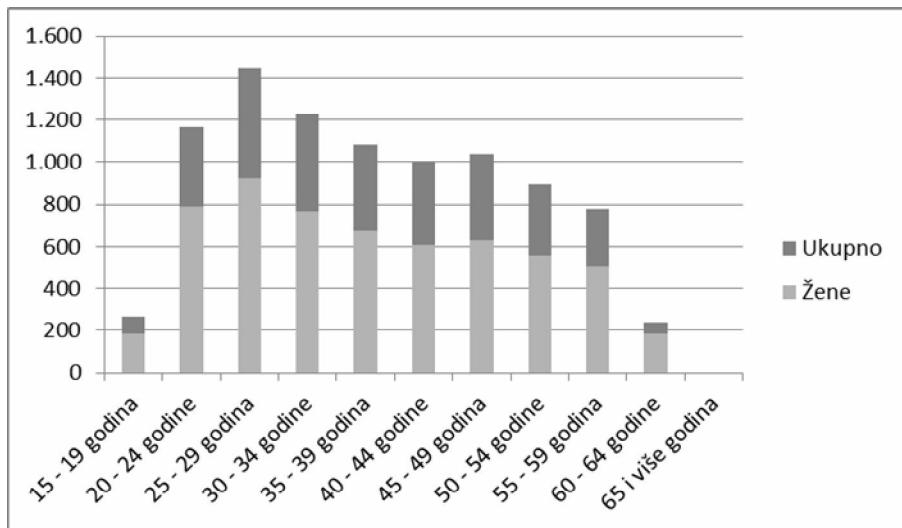
Прилози:

1. СВОТ анализа за општину Бор
2. Незапосленост по годинама старости, у општини Бор
3. Незапосленост по степену стручне спреме, у општини Бор
4. Запошљавање по врсти радног ангажовања и степену стручне спреме, у општини Бор

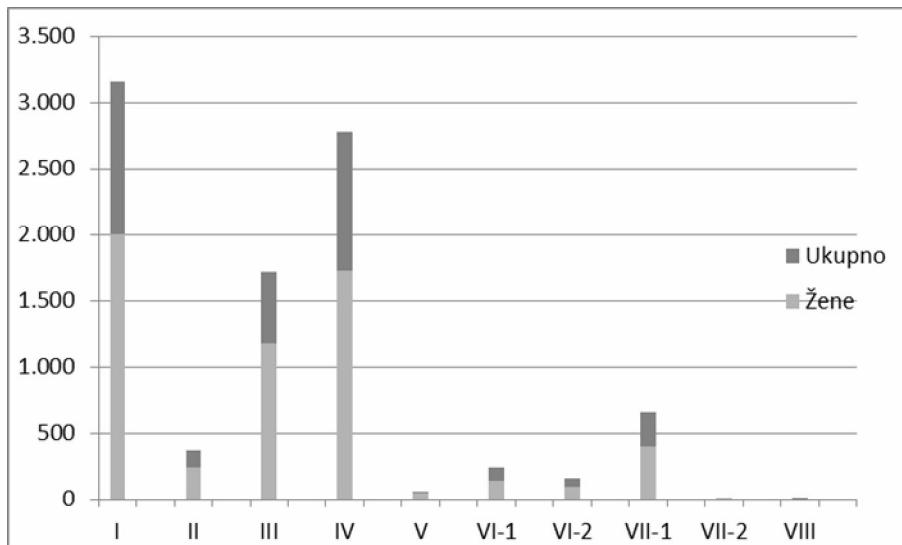
ОПШТИНА БОР

У Н У Т Р А Ш Њ И Ф А К Т О Р И	СНАГЕ	СЛАБОСТИ
	ШАНСЕ И МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ И ОПАСНОСТИ
	<ul style="list-style-type: none"> Образовне институције свих нивоа образовања (предшколске установе, основне школе, средње школе и факултет) Научне институције (Институт, Факултет) Развој образовања одраслих - Регионални центар за континуирано образовање одраслих, школа за функционално основно образовање одраслих Развој каријерног саветовања и професионалне оријентације Развијене институције за подршку запошљавању - Локални савет за запошљавање, Канцеларија за економски развој, канцеларија за младе, Филијала НСЗ, Канцеларија за пријем докумената за регистрацију предузетника Формиран посебан буџетски фонд за подстицај запошљавања Постојање стратишким докумената који дефинишу и притимете запошљавања Рудно богатство (бакар, племенити метали и неметали), шумско богатство (40% територије), туристички потенцијали (бања, језеро, пећине, планине) је други ресурси за економски развој Потенцијали за развој сточарства и пољопривреде (велики број регистрованих пољопривредних газдинстава, технички опремљених и др.) Образовна структура становништва, високо учешће радно активног становништва Високостручни и средње стручни кадрови Богата рударска и индустријска традиција Постојање снажне рударско-металуршике компаније која може бити покретач развоја мале привреде Постојање предуслова за развој алтернативних привредних грана (изграђени погони, пројекат индустријске зоне, Бизнис инкубатор центар, стручни кадар и др.) 	<ul style="list-style-type: none"> Пад наталитета, старење становништва и последице по смањење радног контингента становништва Велики број незапослених лица Неадекватно школовање стручних профиле Миграција омладине Централизација развојних функција на нивоу државе Недовољно коришћење знања и искуства старијих Недовољна афирмација природних потенцијала борског окружења Недовољно развијено предузетништво и сектор МСП Недовољно развијено јавно-приватно партнерство Саобраћајна изолованост и удаљеност од главних саобраћајница (неразвијеност путне мреже, проблеми железничког саобраћаја, споро активирање аеродрома) Моноструктурна привреда Бројни еколошки проблеми (вода, ваздух, земљиште) Лоше приватизације Неискоришћеност туристичких ресурса и објеката Неразвијеност облика повезивања (удружење предузетника, кластера, задруга, асоцијација и др.) Недостатак финансијских средстава у буџету локалне самоуправе за подршку економском развоју и запошљавању Непостојање локалних развојних стратегија за поједине области, нарочито за економски развој

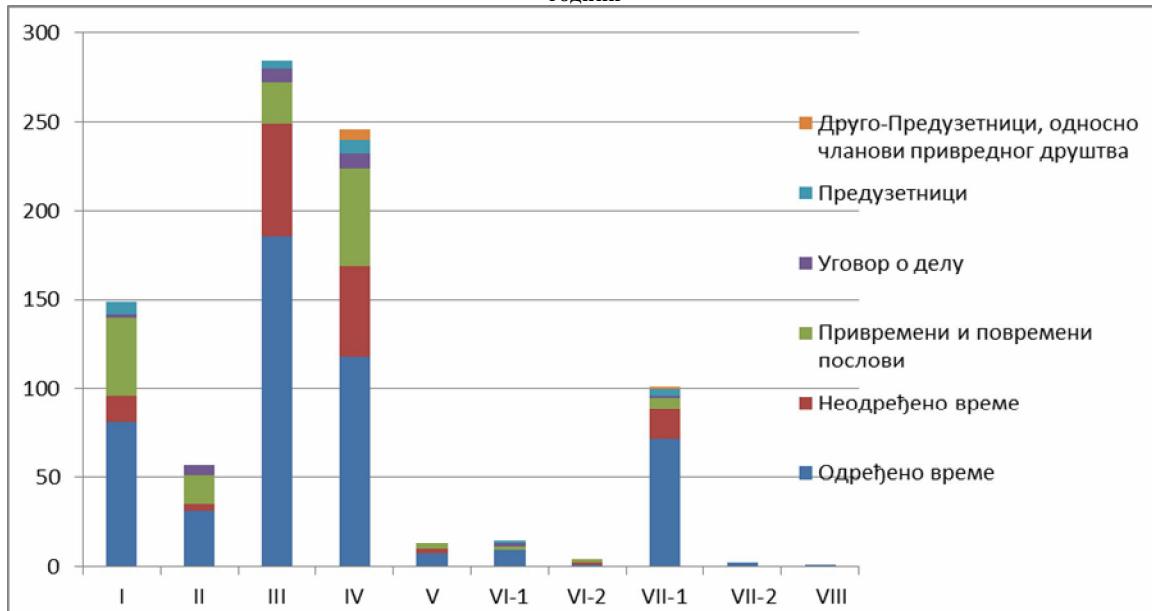
Незапослени по годинама старости, на дан 31.12.2015. године

Незапослени по стручној спреми, на дан 31.12.2015. године

**ЗАПОШЉАВАЊЕ ЛИЦА СА ЕВИДЕНЦИЈЕ НСЗ ПО ВРСТИ РАДНОГ АНГАЖОВАЊА И СТЕПЕНУ
СТРУЧНЕ СПРЕМЕ у 2015.
години**

21

На основу члана 15. Закона о ванредним ситуацијама ("Службени гласник РС", бр. 111/09, 92/11 и 93/12) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15- пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној 19. фебруара 2016. године, донела је

Р Е Ш Е Њ Е**О ИЗМЕНАМА РЕШЕЊА О ОБРАЗОВАЊУ
ОПШТИНСКОГ ШТАБА ЗА ВАНРЕДНЕ
СИТУАЦИЈЕ****I**

У Решењу о образовању Општинског штаба за ванредне ситуације ("Службени лист општине Бор", бр. 21/10, 9/11, 4/12, 13/13, 2/14, 18/14, 21/14 и 11/15) у тачки I врше се следеће измене:

- да се разреши Анђелка Нешић дужности начелника Општинског штаба за ванредне ситуације;
- да се именује Миодраг Марковић, начелник Одељења за ванредне ситуације у Полицијској управи Бор, за начелника Општинског штаба за ванредне ситуације;
- да се разреши Душан Марковић, дужности члана Општинског штаба за ванредне ситуације;
- да се именује Видоје Адамовић, председник Скупштине општине Бор, за члана Општинског штаба за ванредне ситуације;
- да се разреши Бошко Радичевић, дужности члана Општинског штаба за ванредне ситуације;
- да се именује Бранислав Стојадиновић, в.д. начелника Полицијске управе Бор, за члана Општинског штаба за ванредне ситуације;
- да се разреши др Мирослав Карабашевић, дужности члана Општинског штаба за ванредне ситуације;
- да се именује др Злата Марковић, в.д. директора Дома здравља Бор, за члана Општинског штаба за ванредне ситуације.

II

Ово решење објавити у "Службеном листу општине Бор".

Број: 217-4/2016-I

У Бору, 19. фебруара 2016. године

**СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР
ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.**

22

На основу члана 32. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 129/07 и 83/14-др. закон), члана 192. Закона о општем управном поступку ("Службени лист СРЈ", бр. 33/97 и 31/01 и "Службени гласник РС", бр. 30/10) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15- пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној дана 19. фебруара 2016. године, донела је

Р Е Ш Е Њ Е**о разрешењу вршиоца дужности директора Установе Спортски центар "Бор", Бор****I**

Александар Димитријевић, дипломирани инжењер металургије, из Бора, разрешава се дужности

вршиоца дужности директора Установе Спортски центар "Бор", Бор, због истека мандата, даном доношења овог решења.

II

Ово решење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у "Службеном листу општине Бор".

О б р а з л о ж е њ е

Скупштина општине Бор је Решењем број: 022-122/2015-I од 10.7.2015. године именовала Александра Димитријевића, дипломираног инжењера металургије, из Бора, за вршиоца дужности директора Установе Спортски центар "Бор", Бор, на период који није дужи од шест месеци, почев од дана доношења решења о његовом именовању за вршиоца дужности директора.

Имајући у виду горе наведено, Александру Димитријевићу, дипломираним инжењером металургије, из Бора, је истекао мандат од шест месеци на који је био именован.

Општинско веће општине Бор је, сагласно својим овлашћењима из члана 46. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 129/07 и 83/14-др. закон) и члана 67. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15- пречишћен текст), предложило Скупштини општине Бор да донесе решење о разрешењу вршиоца дужности директора Установе Спортски центар "Бор", Бор.

Скупштина општине Бор је прихватила предлог Општинског већа општине Бор и одлучила као у диспозитиву овог решења.

ПОУКА О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ: Против овог решења може се покренути спор тужбом. Тужба се предаје Вишем суду у Зајечару непосредно или преко поште.

Број: 022-23/2016-

У Бору, 19. фебруара 2016. године

**СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР
ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.**

23

На основу члана 32. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 129/07 и 83/14-др. закон), члана 192. Закона о општем управном поступку ("Службени лист СРЈ", бр. 33/97 и 31/01 и "Службени гласник РС", бр. 30/10) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15- пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној дана 19. фебруара 2016. године, донела је

**Р Е Ш Е Њ Е
о именовању директора Установе Спортски центар
"Бор", Бор**

I

Именује се Милан Илић, дипломирани инжењер заштите од пожара, из Бора, за директора Установе Спортски центар "Бор", Бор, почев од дана доношења овог решења.

II

Ово решење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у "Службеном листу општине Бор".

О б р а з л о ж е њ е

Чланом 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 129/07 и 83/14-др. закон) и чланом 43. тачка 10. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15- пречишћен текст) предвиђено је да Скупштина општине именује и разрешава управни и надзорни одбор, именује и

разрешава директоре јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач.

Управни одбор Установе Спортски центар "Бор", Бор, расписао је конкурс за именовање директора и доставио извештај о резултатима конкурса оснивачу, дана 9.2.2016. године у складу са чланом 19. Статута општине Бор.

На основу овог извештаја Општинско веће општине Бор је, сагласно својим овлашћењима из члана 46. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 129/07 и 83/14-др. закон) и члана 67. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15-пречишћен текст), предложило Скупштини општине Бор да за директора Установе Спортски центар "Бор", Бор именује Милан Илић, дипломирани инжењер заштите од пожара, из Бора, који испуњава услове конкурса.

Скупштина општине Бор прихватила је предлог Општинског већа општине Бор и одлучила као у диспозитиву овог решења.

ПОУКА О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ: Против овог решења може се покренути спор тужбом. Тужба се предаје Вишем суду у Зајечару непосредно или преко поште.

Број: 022-9/2016-I
У Бору, 19. фебруара 2016. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР
ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.

24

На основу члана 130. Закона о здравственој заштити ("Службени гласник РС", бр.107/05, 72/09-др.закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13-др.закон, 93/14, 96/15 и 106/15) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15-пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној 19. фебруара 2016. године, донела је

Р Е Ш Е Њ Е
о разрешењу члanova Управног одбора Апотеке Бор

I

Разрешавају се дужности члана Управног одбора Апотеке Бор, из реда запослених:

1. Драгана Јовановић, дипломирани фармацеут,
2. Предраг Павловић, ецц.

II

Ово решење објавити у "Службеном листу општине Бор".

Број: 022-3/2016-I
У Бору, 19. фебруара 2016. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР
ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.

25

На основу члана 130. Закона о здравственој заштити ("Службени гласник РС", бр.107/05, 72/09-др.закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13-др.закон, 93/14, 96/15 и 106/15) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15-пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној 19. фебруара 2016. године, донела је

Р Е Ш Е Њ Е
о именовању члanova Управног одбора Апотеке Бор

I

У Управни одбор Апотеке Бор именују се за чланове, из реда запослених:

1. mr пх Ирена Алексић,
2. Нинослав Поповић.

Мандат именованима траје до истека мандата Управног одбора који је именован Решењем број: 022-155/2012-I од 24.12.2012. ("Службени листи општине Бор", бр. 15/12)

II

Ово решење објавити у "Службеном листу општине Бор".

Број: 022-24/2016-I
У Бору, 19. фебруара 2016. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР
ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.

26

На основу члана 45. Закона о култури ("Службени гласник РС", бр.72/09) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр.6/15 – пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној дана 19. фебруара 2016. године, донела је

Р Е Ш Е Њ Е
о разрешењу члана Надзорног одбора
Музеја рударства и металургије Бор

I

Разрешава се Игор Јовановић дужности члана Надзорног одбора Музеја рударства и металургије Бор, представник запослених, на лични захтев.

II

Ово решење објавити у "Службеном листу општине Бор".

Број: 022-1/2016-I
У Бору, 19. фебруара 2016. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР
ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.

27

На основу члана 45. Закона о култури ("Службени гласник РС", бр.72/09) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр.6/15 – пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној дана 19. фебруара 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ
о именовању члана Надзорног одбора
Музеја рударства и металургије Бор

I

Именује се Марија Јовичић за члана Надзорног одбора Музеја рударства и металургије Бор, представник запослених.

Мандат именованој траје до истека мандата Надзорног одбора који је именован Решењем број:022-162/2012-I од 4.12.2012 ("Службени лист општине Бор", бр.13/12).

II

Ово решење објавити у "Службеном листу општине Бор".

Број: 022-7/2016-I
У Бору, 19. фебруара 2016. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР
ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.

28

На основу члана 32. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 129/07 и 83/14-др. закон), члана 46. Закона о спорту ("Службени гласник РС", бр.10/16) и члана 43. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15- пречишћен текст), Скупштина општине Бор, на седници одржаној дана 19. фебруара 2016. године, донела је

РЕШЕЊЕ

о давању претходне сагласности на употребу имена општине Бор у називу Пливачког клуба "Младост" Бор

I

Даје се претходна сагласност на употребу имена општине Бор у називу Пливачког клуба "Младост" Бор.

II

Ово решење објавити у "Службеном листу општине Бор".

Број: 015-13/2015-I
У Бору, 19. фебруара 2016. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР
ПРЕДСЕДНИК,
Видоје Адамовић, с.р.

29

На основу члана 44. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр.129/07 и 83/14 – др. закон), члана 65. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр.6/15 – пречишћени текст) и члана 3. Одлуке о приступању изради Програма развоја спорта општине Бор за период 2015-2018. године ("Службени лист општине Бор", бр.11/15), Председник општине Бор доносе је

РЕШЕЊЕ

о именовању Координационог тима за израду Програма развоја спорта општине Бор за период 2016 – 2018. године

I

Образује се Координациони тим за израду Програма развоја спорта општине Бор за период 2016 – 2018. године.

II

У Координациони тим се именују:

1. Марко Николовски – Члан општинског већа општине Бор, за председника
2. Љубинка Јелић – начелник Општинске управе општине Бор, за члана
3. Данијела Јовановић – начелник одељења за финансије Општинске управе општине Бор, за члана
4. Наташа Пејчић – начелник Одељења за привредне и друштвене делатности Општинске управе општине Бор, за члана
5. Александар Димитријевић – Директор установе „Спортски центар Бор“, за члана
6. Вукомир Перешић – председник Управног одбора Савеза спортова општине Бор, за члана
7. Ненад Петровић – председник Савеза за школски спорт „Бор“
8. Добрица Ђурић – председник кошаркашког клуба „Баскетбор“, за члана
9. Милош Живић – члан комисије за спорт општине Бор, за члана
10. Станиша Аксин – председник атлетског клуба „Бор“, за члана
11. Јовица Стојановић – председник клуба за спорт и рекреацију инвалида „Бор“, за члана
12. Милош Луковић – председник Асоцијације „Спорт за све“, за члана

III

Задатак Координационог тима (у даљем тексту: Тим) је израда Програма развоја спорта општине Бор за период 2016 – 2018. године (у даљем тексту: Програм) у складу са Законом о спорту, Стратегијом развоја спорта у Републици Србији за период 2014 – 2018. године и Акционим планом за њену примену, односно утврђивање методологије и корака у процесу креирања текста Програма, утврђивање приоритета у области спорта, начин унапређивања појединачних сегмената у овој области и других специфичних потреба у спорту и физичкој култури, израда методологије за праћење и евалуацију остваривања Програма.

Тим је у обавези да припреми Предлог Програма развоја спорта општине Бор за период 2016 – 2018. године и најкасније до 15.02.2016. године проследи Општинском већу на даљу надлежност.

IV

Обавезују се чланови Тима да поштују принципе демократичности и да укључе што већи број одговорних субјеката у спорту, спортске организације, удружења, представнике спортских гранских савеза, спортске стручњаке, установе образовања, јавна предузећа, јавно мњење, заинтересоване појединце/ке, као и све заинтересоване грађане општине Бор у изради текста Програма.

V

Чланови Тима за свој рад не остварују накнаду.

Тим може у процесу израде текста Програма ангажовати и друге стручњаке ради унапређења поједињих сегмената у области спорта.

IV

Ово решење ступа на снагу даном доношења и објавиће се у "Службеном листу општине Бор".

V

Решење доставити: именованим лицима и архиви.

У Бору, 09.2.2016. године

Број: 66-1/2016-II

О П Ш Т И Н А Б О Р

ПРЕДСЕДНИК,
Живорад Петровић, с.р.

30

На основу члана 65. Статута општине Бор ("Службени лист општине Бор", бр. 6/15 - пречишћен текст), председник општине Бор, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

о образовању Комисије за утврђивање основа и висине накнаде штете настале услед уједа паса луталица

I

Образује се Комисија за утврђивање основа и висине накнаде штете настале услед уједа паса луталица (у даљем тексту: Комисија), у следећем саставу:

1. др Јелена Ивковић, за председника;
2. др Срђан Петровић, за члана;
3. Милена Стројић, за члана.

II

Задатак Комисије је да:

- разматра захтеве за накнаду штете настале услед уједа паса луталица са пратећом документацијом, које је доставило Правобранилаштво општине Бор;
- да по разматрању захтева упути предлог Правобранилаштву општине Бор да прихвати и са оштећеним лицем закључи вансудско поравнање о накнади штете на висину новчаног износа који предложи или одбије захтев.
- да предлог образложи и упути Правобранилаштву општине Бор, најкасније у року од 15 дана од дана пријема захтева.

III

Састанке Комисије сазива председник Комисије.

На питања која нису регулисана овим решењем сходно се примењују одредбе Пословника о раду Општинског већа општине Бор о раду радних тела.

IV

Административно-техничке послове за потребе Комисије обављаће Општинска управа Бор општине Бор – Служба за скупштинске послове.

V

Даном ступања на снагу овог решења престају да важе Решење о образовању Комисије за утврђивање основа и висине накнаде штете настале услед уједа паса луталица бр. 401-685/2012 од 03.07.2012. године и Решење о изменама Решења о образовању Комисије за утврђивање основа и висине накнаде штете настале услед

уједа паса луталица ("Службени лист општине Бор", бр. 12/15).

VI

Ово решење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у "Службеном листу општине Бор".

Број: 401-43/2016-II

У Бору, 10. фебруара 2016. године

О П Ш Т И Н А Б О Р

ПРЕДСЕДНИК,
Живорад Петровић, с.р.

С А Д Р Ж А Ј

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БОР

8. Одлука о ангажовању ревизора за обављање екстерне ревизије завршног рачуна буџета општине Бор за 2015. годину....	19
9. Одлука о накнадама одборника и чланова радних тела Скупштине општине.....	19
10. Одлука о одређивању максималне спратности објекта који су предмет озакоњења на територији општине Бор.....	20
11. Одлука о изменама Одлуке о организацији Општинске управе општине Бор.....	20
12. Одлука о изменама Одлуке о додељивању искључивог права јавним предузетима којима је оснивач општина Бор за обнављање делатности пружања услуга на које се Закон о јавним набавкама не примењује.....	21
13. Одлука о допуни Одлуке о оснивању Дома здравља Бор.....	21
14. Одлука о спровођењу јавног конкурса за именовање директора Јавног комуналног предузећа "Водовод" Бор.....	21
15. Одлука о спровођењу јавног конкурса за именовање директора Јавног комуналног предузећа "Топлана" Бор.....	23
16. Одлука о спровођењу јавног конкурса за именовање директора Јавног предузећа за стамбене услуге "Бор" Бор.....	25
17. Одлука о спровођењу јавног конкурса за именовање директора Јавног предузећа "Зоолошки врт" Бор.....	27
18. Одлука о усвајању Програма развоја спорта општине Бор за период 2015-2018. године.....	29
19. Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за подручје територије општине Бор у 2016. години.....	61
20. Локални акционог плана запошљавања општине Бор за 2016. годину.....	81
21. Решење о изменама Решења о образовању Општинског штаба за ванредне ситуације.....	95
22. Решење о разрешењу вршиоца дужности директора Установе Спортски центар "Бор", Бор.....	95
23. Решење о именовању директора Установе Спортски центар "Бор", Бор.....	95
24. Решење о разрешењу члanova Управног одбора Апотеке, Бор.....	96
25. Решење о именовању члanova Управног одбора Апотеке, Бор.....	96
26. Решење о разрешењу члана Надзорног одбора Музеја рударства и металургије Бор.....	96
27. Решење о именовању члана Надзорног одбора Музеја рударства и металургије Бор.....	97
28. Решење о давању претходне сагласности на употребу имена општине Бор у називу Пливачког клуба "Младост" Бор.....	97

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ БОР

29. Решење о именовању Координационог тима за израду Програма развоја спорта општине Борза период 2016 – 2018. године.....	97
30. Решење о образовању Комисије за утврђивање основа и висине накнаде штете настале услед уједа паса луталица	98

ИЗДАВАЧ: Општина Бор – Служба за скупштинске послове, ул. Моше Пијаде 3 Бор

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Слободан Баца, тел: 423 255 лок. 140

ТЕЛЕФОНИ: Редакција 423 255 лок. 140; Служба претплате 423 255 лок. 149

УПЛАТНИ РАЧУН: 840 – 745151843 – 03, остали приходи у корист нивоа Општине Бор,
позив на број 97 17-027

ШТАМПА: Служба за скупштинске послове